2025 Booker Ödülü Finalisti

Seçmeler

Katie Kitamura

"Kusursuz, tuhaf ve benzersiz...
Bu romanı tek oturuşta okuyacaksınız."
—Samantha Harvey
Booker Ödüllü *Yörüngede* kitabının yazarı

İthaki

Bir kadın.
Bir... belki de iki ömürlük rol.

Manhattan'da bir restoranda iki kişi öğle yemeğinde buluştu. Kadın, yaklaşan prömiyerin provasına gömülmüş, sahnede olduğu kadar hayatın içinde de usta bir oyuncuydu. Adam çekici, huzursuz edici ve gençti — onun oğlu olabilecek kadar genç. Aralarındaki yaş farkı sadece bir rakam değil, bir güç savaşıydı.

Kitamura, hayranlık uyandıran o soğukkanlı üslubuyla, her gün üstlenilen rolleri usulca çözüyor: sevgili, ebeveyn, yaratıcı, ilham perisi... Ve her performansın ardında saklanan, özellikle de bizi en yakından tanıdığını sananlardan gizlenen hakikatleri fısıldıyor.

Seçmeler, hayattaki rollerimizin ne kadarının bize ait olduğunu, ne kadarının ise başkalarının bakışları tarafından kurgulandığını sorgulayan hipnotik bir roman.

THG
0494027
ZHE
0494027 ZHE

Çe
ithaki
/ithaklyayinla
Ay Işığı
KİTAPLIĞI

Katie Kitamura, beş romanın yazarıdır. İlk kitabı *Japanese for Travellers: A Journey* (2006) ile ailesinin memleketine kendi seyahatlerine dayanarak yabancıların gözüyle Japonya'yı anlattı. Bir dövüşçünün iddialı bir maç öncesi hazırlığını kaleme aldığı *The Longshot* (2010) ve sömürge coğrafyasında yaşayan bir ailenin zorluklarına odaklandığı *Gone to the Forest* (2013) adlı eserleriyle New York Halk Kütüphanesi'nin genç yazarlara verdiği Young Lions Kurgu Ödülü'ne aday gösterildi. Yunanistan'da kaybolan kocasını arayan bir kadının etrafında kurduğu *A Separation* (2017) ile daha geniş dikkat çekmeye başlayan yazar, Premio Gregor von Rezzori Ödülü'ne aday gösterildi. 2021'de *Yakınlaşmalar* ile, Ulusal Kurgu ve PEN/Faulkner ödüllerine aday gösterildi, Joyca Carol Oates Ödülü'nün finalisti oldu ve Fransa'da Prix Littéraire Lucien Barrière'i kazandı. Kitamura halen New York Üniversitesi'nde yaratıcı yazarlık dersi vermektedir.

AY IŞIĞI KİTAPLIĞI

Seçmeler
Katie Kitamura

Orijinal Adı: *Audition*

İthaki Yayınları - 2868

Yayın Yönetmeni: *Ömer Ezer*
Sanat Yönetmeni: *Kardelen Akçam*

Editör: *Merve Çay*
Yayına Hazırlayan: *Esin Çalışkan*
Düzelti: *Merve Çay*
Kapak Tasarım: *Lauren Peters-Collaer*
Kapak Uygulama: *Kardelen Akçam*
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*
2. Baskı, Şubat 2026, İstanbul

ISBN: 978-605-265-676-1

Sertifika No: 63989

© Katie Kitamura, 2025
Türkçe Çeviri © Deniz Koç, 2026
© İthaki, 2026

Bu eserin telif hakları Libris Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Osmanağa Mah. General Asım Gündüz Cad. Ün Er Tan İş Merkezi
35/1 38 Kadıköy-İstanbul Tel: (0216) 541 03 26
editor@ithaki.com.tr – www.ithakiyayingrubu.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 77699

AY IŞIĞI KİTAPLIĞI

Katie Kitamura

Seçmeler

@ayisigikitap

Çeviren

Deniz Koç

İthaki

Birinci Kısım

1

Şehrin finans bölgesindeki bu devasa restoran bana olmadık bir tercih gibi geldi, o yüzden dışarıda durup hata mı yaptım diye adresi ve mekânın adını kontrol ettim. Ama sonra pencereden içeri bakınca gördüm onu, salonun arka taraflarında bir masada oturuyordu. Cam ve yansıma katmanlarının arasından, kendi yüzümün çerçevesinden baktım. Midemde yavaş ve gevşek bir şey çözüldü ve hiç içeri girip onun yanına uğramadan hemen gitmemin en iyisi olduğuna karar verdim.

Tam o sırada restoranın kapısı açıldı ve bir adam dışarı çıkarken başını hafifçe eğerek kapıyı benim için açık tuttu – girmem için bir davet mi yoksa buyruk mu bilemediğim bu küçük nezaketten ötürü içeri girdim. Restoranın giriş alanı paltolarını alan müşterilerle, içeri girip çıkan insanlarla dolup taşıyordu ve ben de bir anlığına kendimi bırakarak onların hareketlerine kapıldım. Kalabalık azalınca yemek salonunun öteki ucunu yeniden görebilir hâle geldim, gergin bir duruşla üzerine eğildiği menüyü inceliyordu. Masası mutfak ve tuvalet girişlerinin arasında olduğundan, vızır vızır bir trafiğin ortasındaydı. Bir çift işadamı masanın köşesine çarpınca, sanki düşüncelerini toplamak ya da düzenlemek ister gibi derin bir nefes alıp arkasına yaslandığını gördüm.

Karşılama görevlisi rezervasyonum var mı diye sordu. Biriyle buluşacağımı söyledim ve restoranın gerisinde oturan genç adamı işaret ettim. Xavier. Onu bu rahatsız masaya oturtan kişinin de bu görevli olduğunu düşündüm ve elimle gösterdiğimde adamın yüzünde bir an beliren şaşkınlığı fark ettim. Yüzüme, paltoma ve takılarıma göz attı çabucak. Yaşımı ele veriyorlardı her şeyden önce. Kafasını karıştıran da buydu. Zoraki gülümsedi ve lütfen onu takip etmemi söyledi. Söylediğini yapma zorunluluğum yoktu, görevliye bir yanlışlık yaptığımı ya da beklenmedik bir durum çıktığını söyleyebilir, buradan çıkıp gidebilirdim. Ama artık çok geç kalmışım gibi geldi ve nasıl ki kapıdaki adamın buyruğuna, sırf nezaketin mecburiyetiyle uyarak içeri girmişsem, tümü dolu masalardan oluşan labirentin içinde görevliyi de öyle takip ettim. Xavier'in neden böyle işlek bir saatte bu kalabalık mekânı tercih ettiğini merak etmiştim, oysa öğleden sonra, sabah erken saatte veya akşamüstü, kahve ya da ayaküstü bir içki için başka bir yerde de kolayca buluşabilirdik. Uğultu üzerime çöküyor, kafamın içine üşüşüyordu ve bu gürültünün içinde düşünmek, kafamı toplamak zordu.

Ona yaklaştığımız sırada Xavier başını kaldırdı. Menüyü masaya bırakıp ayağa kalktı, boyunun hiç beklenmediği kadar uzun olduğunu hatırladım. Bir an gözüm korktu, onun yüzünden mi, durumdan ötürü mü bilmiyordum. Gülümsedi ve belki de gelmeyeceğimi düşündüğünü söyledi, tam umudunu yitirecekken beni görmüştü.

Görevli çoktan yanımızdan ayrılmıştı. Masanın iki ucuna oturduk, ben sırtımı duvara verdim. Karşımda oturan Xavier'e bakarak boynumdaki atkıyı ağır ağır çözdüm. Xavier hâlâ gülümsüyordu, daha en başından ondaki şeytan tüyünü, karizmayı fark etmiştim. Ama şimdi bunu savurganca dağıttığını

görüyordum. Etkisinin ne kadar güçlü olduğunu ya da başka insanların da yaşadığı bir dünyada hareket ettiğini anlıyormuş gibi görünmüyordu. Özellikle bu bakımdan, hâlâ çok toydu.

Atkımı bir yana koydum ve özür dileyip genellikle dakik olduğumu söyledim. Fazla gayretli bir tavırla başını salladı, özür dilemeye gerek olmadığını, aklına böyle düşüncelerin gelmesinin tek nedeninin fikrimi değiştirmemden korkup kaygılanması olduğunu, normal şartlar altında beş dakikalık bir gecikmenin farkına varılmayacağını, kendinin de sık sık geç kaldığını söyledi.

Tuhaf bir sessizliğin ardından ikimiz de aynı anda konuştuk – ben derslerinin nasıl gittiğini sordum, o da son buluşmamızda patavatsızca davrandığı için özür diledi. Söylediklerimin kulağınıza nasıl geldiğini tahmin ediyorum, dedi. Herhalde aklımı kaçırdığımı düşünüp başınıza dert aldığınızdan korkmuşsunuzdur. Sözleri sorumu boğdu, gündelik sohbet faslı hızla kapanıyordu. Sesini yükselterek beni bastırmıştı – bunu erkek şovenizminden değil de, sanırım fazla heyecanlı ya da gergin olduğu için yapmıştı, zamanı boşa harcamaya tahammülü olmayan biri gibi konuşuyordu.

Menüye bakıp sipariş vermemiz gerektiğini söyledim, bir an önce bir şeyler yiyip içmek istiyordum. Durdu, menüye bakmak için başını eğdi. Ne yemek istediğini biliyor mu diye sordum, öyle çok aç olmadığını söyledi. İştahım yok, dedi. Yine de garson geldiğinde hamburger ve kızarmış patates istedi, bir çocuğun vereceği sipariş. Elimde olmadan gülümsedim. Yiyecek siparişimi verdim, sonra garsondan bana bir votka tonik getirmesini istedim, saat öğleni geçmişti ve içmeye başlamamak için hiçbir neden göremiyordum.

Garson yanımızdan ayrılınca Xavier'e baktım ve bir kez daha derslerinin nasıl gittiğini sordum. Konuşmayı daha ta-

rafsız bir zemine çekmeye kararlıydım, ama böyle yapınca onu kızdırmış gibi oldum, bu soğukkanlılığı bir hakaret saydığını görebiliyordum. Suskun kaldı, ardından donuk bir sesle derslerinin iyi gittiğini söyledi. İyiden başka bir şey söylemedi. Üsteledim, hocalarının adını sordum, bazılarını tanıyordum muhtemelen, ama Xavier başını salladı ve bu dönem çoğunlukla teknik dersler aldığını söyledi, ders aldığı kişileri tanıdığımı düşünmüyordu.

Yine de ısrar ettim. Neler öğrendiğini merak ediyorum, dedim. Ne tür bir iş yapmak istiyorsun. Kimi beğeniyorsun.

Murata'yı beğeniyorum, dedi sinsice bekledikten sonra. İşlerini seviyorum.

Temkinli bir şekilde başımı salladım.

Tanıyorsunuz elbette.

Çok az. Onunla yalnızca bir defa ve çok kısa süre çalıştım. Kısa süre sonra da öldü. Ve aynı dili konuşmuyorduk. Ben kendi repliklerimi telaffuz edildikleri şekilde ezberliyordum, çevirmenler aracılığıyla çalışıyorduk. Aramızdaki iletişim biraz kısıtlıydı.

Nasıl biriydi?

Parlak biriydi, dedim ağır ağır. Xavier'in beni, gizlemekte zorlandığı bir açlıkla yakından izlediğinin farkındaydım. Çok hastaydı zaten, dedim. Hemen yoruluyordu ve yapımı ancak iradesinin gücü sayesinde tamamlayabildi. Hiçbirimiz kanser olduğunu bilmiyorduk.

Sözcük Türleri bir başyapıt.

Evet.

Yakın zamanda tekrar izledim. Çok gençmişsiniz.

Öyleydim. Şimdi hâlime bak.

Sesimde hafiften ona takılan bir ton işittim, belki de Murata hakkında konuşmaktan rahatsız olduğum için Xavier'in

dikkatini başka tarafa çekmek istiyordum. Flört etmek bir alışkanlıktı, yaşlandıkça yatışsa da zaman zaman kendini tekrar gösterebiliyordu. Kendi payıma hata yapmıştım. Xavier bir açıklık sezmiş gibi hızla öne eğildi. Ben tekrar arkama yaslandım. Zamanında, nezaketin gerektirdikleriyle beklentilerin gerektirdikleri arasındaki ince dengeyi kurmakta tüm kadınlar gibi ustaydım. Bir noktada, beklentinin o ya da bu şekilde ödenmesi gereken bir bedel olduğunu biliyordum.

Şimdi Xavier kısık bir sesle, Bana söylediğiniz şeyi kabul ettiğimi bilmenizi istiyorum, dedi. Ellerime uzanacakmış gibi yapıp avuçlarını masaya dayadı ve bu tuhaf vaziyette donup kaldı, duruşu hem sefil hem de savunmacıydı. Karşımda oturan insanla ilgili neredeyse hiçbir şey bilmiyordum, o gün tiyatroda yaptığı şevkli konuşmayı, içimi altüst eden tiksinti ve heyecanı hatırlayınca sıcak bastı birden. Azimle dolu insanlara alışkındım, işi dünyaya kendi gerçekliğini dayatmaktan ibaret olan insanlarla beraberdim çoğu zaman. Ama şimdi, çekingen ve kararsız bir tavırla içine kapanır gibi olunca, Xavier'in belki de o insanlardan biri olmadığını ve benden ne istediğini gerçekte bilmediğini düşündüm.

Garson yemeğimizle birlikte geldi ve tepemizde dikilirken Xavier isteksizce ellerini masadan kaydırıp kucağına koydu. Garson tabakları masaya yerleştirmeye başladı, bakışları çaktırmadan bir bana, bir genç adama, sonra tekrar bana kayıyordu. Başımı kaldırınca gözlerini kaçırdı. Xavier yemeye başladı. Çiğnerken onu, ağzının hareketlerini ve kıvrımlı boğazını izlerken aramızda beklenmedik bir gerilim hissettim. Benim için pek çok bakımdan anlaşılması mümkün olmayan bir yabancı olmasına rağmen, yarattığı fantazinin, zihninde inşa ettiği kalenin ayrıntılarını biliyordum, mimarisine dair kimsenin bilmediği özellikleri benimle paylaşmıştı ve bu ifşa bir tür yakınlaşmaydı.

Garson boğazını temizleyip bize getirebileceği, istediğimiz herhangi bir şey var mı diye sordu. O yan yemek ve garnitür tabaklarını masaya yerleştirirken Xavier hamburgerinin üçte birini yemişti. Yutkundu ve suyundan kana kana içti. Garsonun hiç renk vermemeye özen gösteren suratı âdeta bir maske gibiydi. Ona bakarken, yıllar önce, henüz yirmi yaşında bile değilken, aynı böyle ama Paris'teki bir restoranda başımdan geçen bir olay geldi birden aklıma. Babamla orada buluşmuştum ve beni öğle yemeğine çıkarmıştı, o zamanlar sıska bir konservatuvar öğrencisiydim ve hâlim onu endişelendirdiği için masayı donatacak bir sipariş vermişti. Garson yanımızdan ayrılınca, bana özel bir şey vermek istediğini söylemişti, annemle birlikte Roma'daki bir mağazada gördükleri bir şeydi bu.

Kutuyu açınca mutluluktan nefesim kesildi. Güzel ve gösterişli bir zümrüt kolyeydi, babam kolyeyi boynuma takar takmaz ona sarıldım. O âna kadar annemle babamın hep yanımda olmasını nasıl özlediğimi fark etmemiştim. Tepkilerim –mutluluktan nefesimin kesilmesi gibi– belki bazı açılardan ikinci elden ya da rol yapıyormuş gibiydi, ama ifade etmeleri amaçlanan duygu içtendi, kolyeyi hâlâ saklıyorum ve ne zaman taksam aklıma annemle babam geliyor. Ama aklıma Paris'teki o restoranda babamla aramda yaşanan sahnenin başka bir versiyonu, daha doğrusu yorumu olarak başka bir şey daha geliyor, her ne kadar o öğle yemeğinin –babam ölmeden önce birlikte yediğimiz son yemeklerden biriydi– anısını kirletmese de benim için çocukluğumun tam anlamıyla sona erişini ve kadınlık adı verilen uzun dönemin başlangıcını temsil ediyordu, şimdi de bu dönemin sonu yaklaşmaktaydı.

Paris'teki o pahalı restoranda, babam çok fazla yiyecek söylediğinden garsonumuz jilet gibi ütülü önlüğüyle masamıza

tabak üstüne tabak getirirken yemeğimize başlamıştık. Garson şarabımız bittikçe kadehlerimizi de dolduruyordu, babamın gün ortasında yeniden çok içmeye başladığını fark etmiştim. Babamın kadehini doldururken garson bana doğru belli belirsiz dönerek şehvetli bir ifadeyle gözünü kırptı. Afallamıştım, babam bir şey mi var diye sordu. Garsona baktım, yüzü öyle kayıtsızdı ki acaba kafamın içinde mi uydurdum diye düşündüm. Yok, dedim. Bir şey yok.

Ama garsona bakışım değişmişti ve yemeğin geri kalanında ilgisini giderek daha bunaltıcı buluyordum, önüme tabak yerleştirirken ya da masadaki kırıntıları süpürürken sanki dibime giriyordu, tavrı babamın hiç farkına varmadığı ama benim fark etsem de tam olarak anlamlandıramadığım bir imayla yüklüydü. Flört etmesi kendi başına ölçüsüz bir şey değildi, yaşça benden çok büyük sayılmazdı ve sonuçta ben de erkeklerin ilgisinden muaf değildim. Ama garsonun aklındaki şeyin tam olarak ne olduğunu ancak babam hatırı sayılır miktardaki hesabı ödeyip de gitmek üzere ayağa kalktığımızda anladım.

Birkaç metre ilerlemiştik ki, boş mücevher kutusunu masanın üzerinde bıraktığımı hatırlayıp almak için geri döndüm. Kutuya uzandığım anda garson yanı başımda belirdi ve elime bir kâğıt parçası tutuşturdu, o şaşkınlıkla yere düşürmeden önce üzerinde bir telefon numarası olduğunu gördüm ve garson sıcak ve ıslak nefesiyle kulağıma, İşin bitince beni ara, diye fısıldamıştı bile. Babamı ve onun o gün bana gösterdiği sevecenliği bütünüyle başka bir şeye yorduğunu anladım. Babamın, yanında biri olsun diye para ödemek zorunda kalan, ihtiyaçları bedelsiz karşılanamayan gülünç ve açgözlü yaşlı adamlardan biri olarak görüldüğünü düşünüp hayatımda ilk defa ona acımıştım.

Ve şimdi, bir bana bir de karşımda oturan güzel delikanlıya bakan garsonun gözlerinde de aynı düşünceyi gördüğümü düşünüyordum. Roller değişmişti bu defa, şimdi acınan bendim, hatta belki de açıkça küçümsenen – ne de olsa kadındım ve kadınlar için yargı her zaman daha acımasızdır. Garsona ters bir tavırla bir içki daha alabilir miyim, dedim, başını salladı ve önümdeki boş bardağı aldı. O yanımızdan uzaklaşırken, birkaç masa ötede gözlerini bana dikmiş bir adamın gözleriyle karşılaştım. Bir an birbirimize baktık. Sonra uzanıp yanında oturan kadının elini okşadı, duygudan yoksun ve güven verici bir hareketti bu. Orta yaşlı çiftin bizim aramızda geçen şeyle ilgili kanaatini gayet iyi anlamıştım ve içimden bir huzursuzluk dalgası geçti, ardından bu kadar genç olmanın ve sürekli sizden yaşça daha büyük birinin arzularının tatminiyle ilişkilendirilmenin nasıl bir şey olduğunu hatırlayarak Xavier'e karşı bir sempati hissettim.

Şehirde yaşamak hoşuna gidiyor mu? diye sordum damdan düşer gibi.

Çatal bıçağını bıraktı, peçetesiyle ağzını sildi, masa adabı çok iyiydi, ailesi onu güzel yetiştirmişti. Eskiden böyle maddeн ya da manen sıkıntı çekmemiş gençlere eli yüzü düzgün delikanlı derlerdi. Evet, dedi. Burayı seviyorum, kalmak için her şeyi yaparım. Sözcükler ağzından hiç zorlanmadan dökülüyordu, bunun, yani arzu ettiği sonucun gerçekleşeceğine dair de bir inancı vardı. Özünde kendine güveni tam bir insan olduğunu anladım, hakkındaki ilk izlenimim doğruydu demek. Tiyatro kapısında beliren genç adam; bedeninde hafif bir gerginlik seziliyordu, o kadar. Lou'nun hemen yerinden kalkıp ne istediğini, yardımcı olup olamayacağını sormaya gittiğini ve başımı çevirdiğimde Lou'nun ona bakarken nasıl gülümsediğini ve Xavier'in de ona gülümseyişini gördüğümü hatırladım.

Onu içe döndüren, kişiliğinin yapısını değiştiren benim varlığımdı. Gelmekle yanlış yaptığımı o an anladım. Yüzümü cama bastırıp gözümü başka insanların gizemine dikmeye doğal bir yatkınlığım vardı, ama kendini koruma içgüdüsüne de sahiptim. Gerektiğinde kesin ve hızlı çizgiler çekmeyi, kepenkleri indirip geri çekilmeyi biliyordum. Balığıma dokunmamıştım ama Xavier tabağını bitirmişti, artık kararlı bir şekilde konuşma vaktiydi.

Garson tabaklarımızı aldıktan sonra, Bir daha görüşmesek daha iyi, dedim. Xavier, sanki ona vurmuşum gibi irkildi. Aramızda herhangi bir ilişki olması mümkün değildi.

Bana söylediğiniz her şeyi kabul ediyorum. Anlıyorum. Gerçekten anlıyorum.

O zaman neden buluşmak istedin?

Duraksadı. Size söylemem gereken bir şey var.

Yakın masadaki adam yine bizi izliyordu, üzerimde dolaşan gözlerini hissedebiliyordum ve rahatsız olarak dönüp baktım. Ama onun ilerisinde gördüğüm şey yüzünden kafam karışarak donakaldım. Restorana Tomas'ın girdiğini gördüm, halbuki bu mümkün değildi, daha o sabah bütün gün evde çalışacağını söylemişti, şehrin bu kısmına yolu hiç düşmezdi ve böyle nefret edeceği türden bir restorana gelmek için hiçbir nedeni yoktu. Dışarıda yağmur başlamış olmalıydı çünkü içeri girerken özenle şemsiyesini silkti, hareketleri her zamanki gibi ölçülüydü. Görevliyle konuştu, adam başını sallayıp hızla boşalan yemek salonunu gösterdi, muhtemelen istediği masaya geçmesini söylüyordu.

Xavier, Hemen dönüyorum, dedi ve tüm heybetiyle doğrulmaya başladı.

Hayır, dedim. Otur.

Niyet ettiğimden daha sert çıkmıştı sesim. Oturdu. Gözleri

üzerimdeydi, belki de ilk defa onu gerçekten gafil avlamıştım. Tomas şimdi yemek salonuna doğru görevliyi takip ediyordu. Yapılacak en doğru hareketi düşünüyordum, onunla öylece göz göze gelmeyi bekleyip restoranın öbür ucundan el sallamalıydım belki. Böylesi doğal bir davranış olurdu, Xavier'in öğrencim olduğunu söylerdim, ki öyleydi, tiyatroya hevesli genç biriydi. Ama böyle dersem Tomas da bize katılırdı, ki böyle olması doğaldı, ondan sonra da her şey çorap söküğü gibi gelirdi.

Xavier bana tuhaf bir ifadeyle bakıyordu. Bir şey mi oldu? diye sordu. Tomas şimdi restoranın yarısına kadar ilerlemişti, ben de ayağa kalkıp durumu elimden geldiğince iyi idare etmeye hazırlanıyordum. Henüz beni görmemişti ama ancak bir düzine masa dolu olduğundan ve görevli hızla bizim tarafımıza doğru yürüdüğünden beni fark etmesi an meselesiydi. Tomas, biraz dalgın ve dikkati dağınık bir hâlde görevliyi takip ediyordu, sanki aklı başka bir yerdeydi. Restoranın öbür ucundan onu seyrediyordum, bu mesafeden çok daha yaşlı görünüyordu, yüreğim ince bir şefkat, bir sevgi hissiyle sızladı, o an, dünyadaki herkesten daha çok güvendiğim, her şeyi anlattığım bu adama neden Xavier'den bahsetmediğimi anlayamıyordum.

Tomas anlardı. Elbette anlardı. Zihnimden bu düşünceler geçerken, dikkatini çekmek ister gibi elimi kaldırdım. Otursana, diyecektim. Sen de bize katıl. Bak bu, sonra Xavier'i Tomas'la tanıştıracaktım ve Tomas yanıma oturacaktı. Varlığı beni sakinleştirir, bu tehditkâr havayı dağıtırdı. Kolumu havada salladım, Tomas yalnızca birkaç metre ötedeydi, bizi görmüş olduğundan emindim. Xavier şaşkınlıkla döndü, gözleri salonu taradı ama tanımadığı ve hiç tanışmadığı için Tomas'ın üzerinde durmadı. Bana soru sorar gibi baktı, bense elimi daha da yükseğe kaldırıp sallamakla yetindim.

Ama tam o anda Tomas olduğu yerde donup kaldı. Ellerini ceketinin ceplerine sokup sanki bir şey –telefon, cüzdan ya da belki anahtarları– arar gibi karıştırmaya başladı. Restoranın orta yerinde durmuştu, ayağa kalkıp yanına gitmem gerekirdi ama kıpırdamadım. Ben onu seyretmeye devam ederken, Tomas görevliyle konuştu, adam başını sallayıp omuz silkti. Tomas arkasını dönüp, unuttuğu ya da kaybettiği önemli bir şey varmış gibi hızla yemek salonunu geçti. Bu arada, bu aciliyete eşlik eden ya da belki ona sebep olan bir şey vardı, utanılacak, sanki gizli saklı ve ters giden bir şey.

Cam kapı açıldı ve ardından kendi kendine kapandı. Tomas'ın koşturarak caddede ilerleyişini görmek için döndüm. Gidişiyle öyle yoğun bir pişmanlık hissi bastı ki, sanki beni yerin dibine doğru çeken bir kuvvet uyguluyordu. Ayağa kalkıp onu geri çağırabilirdim. Peşinden koşup kolunu yakalayabilirdim. Ama beni tutan bir şey vardı. Kocama bakıp da yüzünde gördüğüm bir ifadenin ya da duygunun ne olduğunu kolayca çözemediğim, onun ne anlama geldiğini ilk bakışta kavrayamadığım bir durumu en son ne zaman yaşamıştım acaba? Bir şey mi saklıyordu – rutinlerine bu kadar bağlı biriyken, şehrin olmadık bir bölgesinde, günün olmadık bir zamanında bu restoranda bulunma nedeni gibi mesela?

Her şey yolunda mı?

Xavier'e bakmak için döndüm ve benzerliğimizi o an fark ettim; aynı ırktan olmamız gerçeğinden öte bir benzerlikti, yüz hatlarımızda hiçbir açıklaması ve nedeni olmayan bir yansıma, bir ayna görüntüsü vardı. O anda Xavier'in zihninin eşiğindeki kişisel yanılsamayı algılayabiliyordum, uzansam tutabilirdim sanki. Ama sonra o his çekildi ve aramızdaki boşluk bir kez daha açıldı. Xavier sandalyesine yaslanıp iç geçirdi, bu davranışı tanımıştım, ilk tanıştığımızda tiyatroda da aynısını yapmıştı.

Filmlerimden, sahne performanslarımdan kaptığı, bana ait eski bir hareketti ve utanmadan taklit ediyordu. Yabancı birinin bedeninde benden bir parça, karşımda oturan delikanlının alıp tekinsiz bir alana taşıdığı bana ait bir şey. İçimde öfke kabardı, bütün içgüdülerim keskinleşti. Durum önceden anladığımdan daha tehlikeliydi, dışarıdan talepkâr ve rahatsız edici görünen kişiliğinin ardında daha önce fark etmediğim ya da hazırlıklı olmadığım bir acımasızlık yatıyordu. Gitmem gerekiyor, dedim Xavier'e, cevap vermesine izin vermeden ayağa kalkıp masadan bir adım geriledim, söyleyecek başka bir şeyim yoktu o yüzden aynı sözleri tekrar ettim, Gitmem gerekiyor.

2

Restoranın kapısını itip paldır küldür dışarı çıktım, Tomas'tan hiçbir iz yoktu, tıklım tıklım sokakta kaybolmuştu. İncecik yağan yağmur havada pus gibi asılıydı. Açıklama yapmadan masada öylece bıraktığım Xavier'i düşünüp hızla yürümeye ve restorandan uzaklaşmaya başladım.

Köşeyi dönüp kuzeye yöneldiğimde, sanki uzun bir süredir oksijensiz kalmışım gibi soğuk havayı içime çektim. Yağmur altında eve geri yürümek için uzun bir mesafeydi ama metroya binme ya da takside oturma düşüncesine katlanamıyordum, restorandaki durumdan, masada karşımda oturan Xavier ve yemek salonunun öbür ucunda donakalmış hâlde duran Tomas'tan kararlı bir şekilde uzaklaştığımı hissetmeye ihtiyacım vardı. Yağmur hızlanırken kendimi cezalandırır gibi yürümeye devam ettim, Xavier'le buluşmayı niçin kabul ettiğimi anlayamıyordum.

Hissettiği yoğun karşılıksız duygudan ötürü ve bu dengesizliği taşıdığı için, onun adına üzülmüştüm belki de. Ama sadece bu yüzden miydi? İnsanı başkalarına çeken kadim bir içgüdü olan merak da yok muydu alttan alta? Daha gençken bu dürtü neredeyse hayatımı yönlendiren başlıca ilkeydi. İçimdeki bu isteği kendime açıklamayı çok denemiştim – dünyada

olmanın, etrafımda akıp giden hayatla bağ kurmanın bir yoluydu bu, mesele açık olabilmekti. Ama yıllar içinde, özellikle de Tomas'la tanışınca, bu dürtüyü törpülemeyi öğrenmiş ve bunun aslında gelip geçici bir merak, şeytana uyma hâli ve bir tür röntgencilik olduğunu görmeye başlamıştım.

Tomas yüzünden. Onun sayesinde, onunla birlikte, çok daha disiplinli yaşamayı, dingin bir ruha sahip olmayı öğrenmiştim, öyle ki artık dünyaya bu denli açık olmanın ve kendimi başka insanların çalkantılı ruh hâllerine bırakmaktan aldığım büyük hazzın nasıl bir şey olduğunu tam anlamıyla hatırlamaz olmuştum. Aynı hissin beni bir kez daha, hem de azımsanamayacak bir aciliyetle ele geçirmesine şaşırıyordum, Xavier ve onun mantıkdışı tuhaf durumu beni buna mecbur bırakmıştı. Bile bile meraka kapılmıştım. Durum, yıllar içinde tanımayı öğrendiğim tüm tehlike işaretlerine sahipti, yine de mesajına cevap vermiş, onunla buluşmayı kabul etmiş, restorana gidip masada karşısına oturmuştum.

Düşünmeden hareket ettiğim bir andı. Hayatın artık bir nebze durağanlaştığı evreye girmiştim, orta yaşta değişim her şeyden önce bir tür yıpranma olarak yaşanıyordu. Belki de bu yüzden sorgusuz bir rehavete kapılmıştım. O yumuşak yağmurun altında sokakta yürümeye devam ederken, ne kadar zamandır bu uyuşmuşluk hâlinde bulunduğumu merak ettim. Etrafıma baktığımda, düşündüğümden fazla yürüdüğümü, neredeyse eve geldiğimi fark ettim.

Döndüğümde, Tomas evde değildi. West Village'da, Xavier'in sözünü ettiği filmde Murata'yla çalışmamdan kısa süre sonra satın aldığımız dairede yaşıyorduk. Başarının tadını aldığım ilk işti ve içindeki rolüm küçük, film yabancı dilde olsa da, belli bir ün kazanmıştı. Sonrasında rol teklifleri biraz daha dü-

zenli olarak gelmeye başladı, ama hâlâ kapsam ve ölçek açısından sınırlıydılar ve hiçbiri Murata'nın bana teklif ettiği rolün derinliğine denk değildi.

Bu durum biraz daha fazla paramız olacağı anlamına geliyordu, faturaları ödeyebilecek, istediğim giysileri alabilecektim ve canımız yemek pişirmek istemediğinde dışarıda yiyebilecektik. Sonraki yıllarda biraz para biriktirmeye başladık, arada bir yeniden gösterilen yapımlardan para geliyor ya da televizyon dizilerinde misafir oyuncu filan oluyordum. Çocuğumuzun olmaması da işimizi çok kolaylaştırmıştı. Çocukların beslenecek boğazları, satın alınması gereken kıyafetleri, bakım ve öğrenim masrafları vardı; arkadaşlarımız eşlerden birinin tüm maaşının bakıcıya gittiğini anlatıyordu bize. Bu sayede, hiçbir şekilde varlıklı olmasak da, kendimizi beklenmedik biçimde *rahat* denilen bir konumda bulmuştuk. New York gibi bir şehir için az şey değildi.

Bu daireyi de çok önceden satın almıştık –fakat şehre yakın zamanda gelen birinin düşünebileceği kadar da değil, çünkü soylulaştırmanın getirdiği değişim baş döndürücü bir hızla sürüyordu– ve makul bir konut kredimiz vardı. İki yatak odası ve Tomas'ın kullandığı çalışma odasıyla, daire ikimizin de içinde yaşlanmasına izin verecek genişlikteydi. İşimiz gereği düzensiz olan gelirimiz göz önünde bulundurulunca, insanların West Village'da böyle büyücek bir apartman dairesini nasıl satın aldığımızı merak ettiğini düşünebilirsiniz. Ama aslına bakarsanız, New York'taki insanların nasıl yaşadığı konusunda neredeyse hiçbir şeyi anlamak mümkün değil, hele ki para söz konusu olduğunda. Muhtemelen insanlar gizli bir gelirimiz olduğunu farz etmişlerdi ya da belki ben biraz daha başarı elde edince daha iyi kazandığımı ve gelirimin daha düzenli olduğunu düşünmüşlerdi. Yaşımız ilerleyip de hayatımız bir

düzene girince, insanlar da daireye artık hafiften şaşırarak girmez oldu. Mekân artık göze daha doğal geliyordu. Zamanla biz de onun parçası olduk ve bir daha da ondan kopamadık.

Fakat o öğleden sonra dairenin içi havasızdı ve sanki uzun zamandır içinde yaşanmayan bir yere giriyormuşum gibi hissettim, bir an koridordaki masanın üzerinde duran vazodan askıdaki paltolara kadar her ayrıntısı aynı olsa da kesinlikle benim evim olmayan bir daireye girmişim gibi geldi. Tomas'a seslendim. Akşamüstü oluyordu, Tomas'ın çalışma gününün yavaş yavaş sona erdiği ve içki peşinde odasından çıktığı saatti. Akşamın erken saatleri, çalışmıyorsam ona katıldığım ve bazen bir etkinlik ya da sosyal zorunluluk bazen de sadece sakin bir akşam yemeği şeklindeki –ama birlikte olduğumuz sürece her halükârda huzurlu– planlarımıza geçmeden önce biraz sohbet ettiğimiz zamandı.

Ama o gün çalışma odası boştu, koridorda ilerlerken kapıyı aralık bıraktığını fark edince içerideki boş masayla ayrı duran sandalyeyi ve çalışılmadığı için ekranı kararmış bilgisayar monitörünü gördüm. Oda derli topluydu, Tomas'ın içeride olduğuna dair hiçbir belirti yoktu, köşedeki dükkândan bir şey almaya gittiğini ya da postaneye bir paket bırakmak için çıktığını düşündürecek bir durum da yoktu. Mutfağa döndüm, tertemizdi; ne lavabonun içinde tabak çanak ne de tezgâhın üzerinde kırıntılar vardı. Normal bir günde, verimli bir günün döküntüleri olarak ortalıkta bir dolu kirli tabak ve kahve fincanı, yenen sandviçlerin kırıntıları olurdu. Mutfakta dikilip tezgâhın pırıl pırıl yüzeyine baktığım sırada fark ettim ki, bu nesneleri binbir emekle kurduğumuz hayatın istikrarının kanıtı olarak görüyordum.

O sabah, Tomas'a o günkü programını sormuştum. Planladığı hiçbir şey yoktu, bölünmeden yazabilirdi, evde çalışaca-

ğını söylemişti. Öğle yemeğinde ne yapacağını sormuştum, o da mutfakta bulduklarıyla bir şeyler ayarlayacağını söylemişti. Onu restoranda görmüş olmasaydım, arar ya da mesaj gönderir ve neredesin, her şey yolunda mı diye sorardım. Kaşlarımı çatıp mutfaktan çıktım, Tomas'ın nerede olduğunu ya da zamanını nasıl geçirdiğini merak etmeyeli uzun zaman olmuştu. İş seyahatine gittiğinde bile ya da ben gittiğimde desem daha doğru olur, sonuçta her anımızı birlikte geçiriyor değildik, birbirimizi görmediğimiz haftalar, hatta aylar olabiliyordu, o zamanlarda bile Tomas'ın ne yaptığını düşünmek hiç aklıma gelmemişti.

Dışarıda hava hızla kararırken salona geçip oturdum. Hayal gücüm az kullanıldığı için körelmiş idiyse şimdi şaşırtıcı bir güçle geri dönmüştü, sadece birkaç ufak ayrıntı –boş bir lavabo, parlatılmış bir tezgâh, beklenmedik anda restoranda belirme– kuşkunun yeniden filizlenmesi, spekülasyonun geri gelmesi için yeterli olmuştu. Giderek koyulaşan karanlıkta gözlerimi kırpıştırdım. Tomas'ı restoranda görmek sinirlerimi altüst etmişti, bunun nedeni yalnızca kendi yaptığım sınır ihlali değildi –Xavier'in bir sır olduğunu o zaman fark etmiştim, her nedense Tomas'la paylaşmamayı tercih ettiğim bir sır– onun da kendine ait birtakım sırları varmış gibi görünmesiydi.

Bu mümkün olabilir miydi? Tomas hâlâ yakışıklı bir adamdı, hatta yıllar içinde gençliğinin keskin köşeleri yuvarlanmış, daha çekici biri olmuştu. Daha gençken tavırlarında açgözlü bir şey vardı, bu kadar hırslı, dünyada iz bırakmak isteyen ve insanların kendi hakkında ne düşündüğünü önemseyen biri için bu pek de olağandışı sayılmazdı. Fakat işinde başarı kazandıkça başkalarının düşüncelerine daha az önem verir hâle geldi, egosu artık dışarıdan bir onaya ihtiyaç duymuyordu ve genel olarak diğer insanlara karşı ilgisi azalmıştı.

Bunun bir nedeni mutlu evliliğimizdi, biliyordum. Ama o oturmuş tavır aynı zamanda özgüven göstergesi gibi de algılanıyordu ve özgüven, kadınların gözünde bir erkeği çekici kılan büyük bir özellik olabilir. Bazı kadınlar için belki de en önemli şeydir. Tomas, en azından benim gördüğüm kadarıyla, başka kadınlara karşı çoğunlukla kayıtsızdı, birlikte gittiğimiz parti ya da davetlerde çarpıcı güzellikte pek çok kadın olsa da bir kere dönüp baktığını hatırlamıyorum. Ama bu gerçekten mümkün müydü? Gerçekten dünyaya at gözlüğüyle mi bakıyordu? Bu bakış ve beraberinde getirdiği tasasız özgüven şimdi gülünç ve safça görünüyordu.

Yerimde duramıyordum, kalkıp ışığı açtım. Saat yediyi geçiyordu ve Tomas'tan hâlâ ses yoktu. Birden yüzü gözümün önüne geldi, yüz hatlarında ilginin uyandığını gösteren bir ifadenin belirdiğini hayal ettim, genellikle böyle mesafeli adamlarda çarpıcı bir özellikti. Kocamın hiç tanımadığım bir versiyonuydu bu. Tomas'la tanıştığımız zaman farklı biriydi, tüm dikkati dışa yönelikti, peşinde olduğu şeyler vardı. Sanırım bu şeylerden biri de bendim. Şimdi bu istediği şeyleri elde ettiği için bambaşka biri olmuştu ve bu versiyonu –yani gözümde canlandırdığım o aldatan kişi– bana yabancıydı, hatta neredeyse uzun zaman önce başka bir hayatta ya da ülkede ayaküstü tanıştığım birini hatırlamak gibiydi.

Derken kapı açıldı ve her zamanki Tomas içeri girdi. Paltosunu ve şapkasını askıya astı, salona bakıp gözlerinde o tanıdık çizgiler belirerek bana gülümsedi. Onu görmek bile rahat bir nefes almama yetmiş, duygu yoğunluğu dağılmıştı, korkularım için kendime kızdım. Odaya geldi, eğilerek beni öptü ve, Kusura bakma, geç kaldım, dedi. Dönüp mutfağa yöneldi. Bir içki daha ister misin? dedi omuzunun üzerinden. Bardağımın durduğu yan sehpaya baktım; içki koyduğumu, hatta bitirdi-

ğimi unutmuştum ama Tomas hepsini fark etmişti. Döndüm, o mutfağa girmişti bile. Elimi bardağa dayayarak, Neredeydin? diye seslendim arkasından.

Ardından ölçülemeyecek denli küçük bir sessizlik oldu, belki de bunu ben kafamda uydurmuştum ya da buz küpü kaba yapışmıştı, tıpa inatçılık etmişti, gözüne bir toz zerresi kaçmıştı veya onun gibi önemsiz bir nedenden ibaretti. Öyle olsa bile asabım bozulmuştu ve ayağa kalktım, Tomas tıpkı her zaman olduğu gibi, hatta belki rahatsız edecek kadar tıpkısının aynı bir tavırla elinde içkisini taşıyarak salona girerken, Said'le öğle yemeği yiyeceğimizi söylemeyi unutmuşum, dedi. Sonra onun atölyesine gittik, bana göstermek istediği yeni işleri vardı, derken sohbete daldık. Tomas karşıma, en sevdiği koltuğa geçti. Gözlerimi ona diktim, her zamanki içten hâliyle gülümsedi.

Onu son gördüğümüzden bu yana iki yıldan fazla zaman geçmiş, biliyor musun?

Geçen sene açılışına gitmiştik.

Gerçekten görüşmek anlamında söylüyorum.

Görüştüğümüz pek insan yok.

Başını salladı ve bardağından bir yudum aldı.

İşleri nasıldı?

Şaşırarak başını kaldırdı.

Hangi işler?

Said'in yeni resimlerini söylüyorum.

Yani, dedi dalgın bir ifadeyle, bence kız arkadaşı yüzünden. Çok itici biri. Said, Raphaelle'le olan ilişkisini fena batırdı, kadınlarla hiç arası yok cidden.

Evet, biliyorum. Ama aşk hayatını boşver, Said'i uzun yıllardır tanıyorduk ve hep aynısı oluyordu, anlatması sıkıcıydı ama ilişkiyi yaşayan olarak onlar için durum çok daha beterdi, bunu nasıl becerdiğini anlamıyordum, yeni işleri nasıl?

Said'in, sanat pratiğinde küçük değişimler üzerine kurulu başarılı bir galeri kariyeri vardı. Bu değişimler o kadar küçüktü ki işlerini takip edenleri hiç rahatsız etmiyor, ancak eserleri hep birlikte ele alındığında sanatsal bir evrim izlenimi yaratacak kadar anlam kazanıyordu. Fakat son zamanlarda, Said işlerinde daha büyük değişiklikler yapmak istediğinden söz ediyordu, muazzam bir servet elde etmiş olsa da piyasanın isteklerine göre hareket etmekten yorulmuştu. Ne yaptığını, bu yeni işlerinin neye benzediğini merak ediyordum, ne kadar yetenekli olursanız olun, yıllar boyu aynı şeyi yaptıktan sonra yeni bir şeye geçmek her zaman kolay olmuyor. Said, ticari başarısına rağmen yetenekli bir sanatçıydı. Salonumuzda küçük bir tablosu asılıydı, bir yıldönümümüzde, evliliğimizin kendisinin henüz mazhar olamadığı başarısını kutlamak için hediye etmişti bize.

Bu nedenle içten bir merakla sormuştum, ama Tomas bana boş gözlerle bakmaya başlayınca içimde tekrar bir şüphe filizlenmeye, arsız bir canlılıkla serpilmeye başladı. Tamamen gizleyemediği paniğini gördüm ve bu o kadar alışılmadık bir durumdu ki, artık çok daha yoğun hissettiğim endişe cildime iğne gibi batıyordu.

Ne diyebilirim bilmiyorum gerçekten, dedi. Yüzü kızarmıştı, başını salladı. Korkunç. Bunca zamandır onu yeni bir şey yapması, içinde olduğunu düşündüğümüz bu kısır döngüden kurtulması için teşvik ediyorduk halbuki.

Ama ne yapmış? Resimleri nasıl? diye ısrar ettim.

Yine başını salladı, konuyu saptırmaya çalıştığını hissediyordum, neredeyse zihninde beni ikna edecek makul bir eser külliyatı oluşturduğunu görebiliyordum, üzerinde düşündükçe Said'in sanatının gidişatında gerçek bir değişiklik yaptığına daha az inanasım geliyordu, son derece yetenekli biriydi ama

aynı zamanda tembeldi, rahatına düşkündü ve içinde yaşadığı övgü ve para kozasına fazlasıyla alışkındı. Daha da şaşırtıcı olan, hikâye kurmakta usta olan Tomas'ın böylesine bariz ve baştan savma bir kurmacayı tercih etmiş olmasıydı.

Soyutlardı. Birtakım şekiller ve renkler işte.

Şekiller ve renkler mi? diye tekrar ettim.

Bana bakmadı, ayağa kalkıp tekrar mutfağa gitti. *Şekiller ve renkler* olağandışı bir tanım sayılmazdı, ama Tomas için öyleydi; çünkü genellikle öyle net konuşurdu ki, sözleri zihinde hatları belirgin imgeler ve düşünceler uyandırırdı, bir resmi *şekiller ve renkler* diye tasvir ettiğini hiç duymamıştım. Kaşlarımı çatıp peşinden mutfağa gittim. Her şey yolunda mı? diye sordum. Hâlin biraz...

Ne varmış hâlimde?

Sesi sert çıkmıştı, elimde olmadan bir adım geriledim. Yüzünde belli belirsiz bir sitem mi vardı? İçkisini kaldırıp, Peki senin günün nasıldı? Neler yaptın? diye sordu. Bir yudum aldı, gözleri bardağın kenarından gözlerime bakıyordu.

İyiydi?

O kadar mı? Soru işaretiyle hem de?

Gözlerimi ona diktim. Zihninden neler geçiyordu? Restoranda beni gördüyse neden sorup geçmiyordu? Sık kavga etmezdik, çatışmadan beslenen bir çift değildik ama gerektiğinde tartışmaktan da geri durmazdık. Ya da ben öyle zannediyordum ama birden o kadar da emin değildim. Yüzünü okumak zordu, baktıkça ifadesi kırılganlıkla yumuşuyor gibi geldi ve utanarak başımı çevirdim. Ama dönüp tekrar bakınca, yüzü koruyucu bir kabukla kaplanmış gibi yine ifadesizdi.

Bardağını koydu, tezgâhın üzerinde içinde zeytin ve kuruyemiş olan küçük kâseler vardı ve çok acıktığını söyleyip az önce hazırladığı anlaşılan kâseden seçerek bir zeytin aldı.

Bütün gün neredeyse hiçbir şey yemedim, dedi ve soru sormamı engeller gibi sözüne hiç durmadan devam etti. Said, finans bölgesindeki şu ufacık porsiyonları olan ve yemek bittiğinde kendini hâlâ aç hissettiğin restoranlardan birinde yemek istedi. Ağzına kuruyemiş atmaya devam ediyordu, gerçekten aç olmalı diye düşündüm, kendi başına itici olmayan bir yiyişle, sadece yemek yiyen bir adam gibi yiyordu, ama yine de irkildim, çenesinin kıtırdayarak hareket edişinde bana yabancı gelen bir şey vardı. O an yalnız olduğunu sanan birinin yüzüydü bu. Şehrin o tarafına yıllardır gitmemiştim, dedi. Orada olmak tuhaf geldi. Ne sevimsiz bir mahalle, Said'in neden burada bir restoran seçtiğini hiç anlamadım, ama galiba mekânın ortaklarından biri, emin değilim, pek anlaşılmıyordu.

Artık sesi doğal hâline dönmüştü. Bana dönüp gülümsedi ve mırıldanarak, Gel buraya, dedi, ben de gittim. Kollarını omuzlarıma sıkıca sararak kucakladı, sonra beni bırakınca yine aynı doğal, kusursuz ses tonuyla, Said'in restoranını civardaki diğer restoranlarla karıştırmak işten değil, dedi, isminde bile Aita, Elea, Amane gibi şu bol ünlü harfi olan yer isimleriyle aynı tını var. Hatta önce bir restorana girdim, tam oturmak üzereyken yanlış yere geldiğimi fark ettim. Ama yediğimiz restoran tıka basa doluydu, Said bu mekâna yatırım yaptıysa gerçekten parasını iyi değerlendirmiş.

Başımı salladım, sesini duydukça nihayet rahatlamaya başladığımı hissediyordum, restoranda görünüp kaybolmasıyla ilgili anlattıkları gayet tutarlıydı, restoranın isminin kısa ve ünlü harflerle dolu olduğu doğruydu, civardaki diğer restoranlara benzediği ve kolayca karıştırılabileceği de doğruydu. Ayrıca, Tomas hatırlamıyorsa bile Said'in parasını durmadan yeni bir projeye yatırdığını ben hatırlıyordum, birkaç yıl önce

yeni bir restorana ortak olmuştu ve bu girişim muhtemelen meyvesini vermişti, ki artık arkadaşlarıyla kendi restoranında öğle yemeği yiyebiliyordu, bu tam da Said'e yakışacak bir durumdu.

İçim rahatlamış, neredeyse sevinçten sarhoş olmuş bir hâlde güldüm ve akşam yemeği için ne yapacağımızı sordum. Yemek yapmak için artık çok geç, dışarı mı çıksak? dedim. Ellerimi yüzüne koydum, onları öpüp gülümsedi, her şeyiyle her zamanki hâli gibiydi. Birbirimize bu kadar yakından bakmayalı, onun yüzünü böylesine dikkatle ve özenle incelemeyeli ne kadar uzun zaman olmuştu. Tomas'a uzun uzun bakmaya devam ettim, sonunda, Bir şey mi var? diye sordu. Yok bir şey, dedim ve onu sevdiğimi söyledim. Beni öptü ve köşedeki restorana gitmeyi önerdi, en kolayı bu olacaktı. Başımı sallayıp bana on dakika vermesini söyledim, sonra gitmeye hazır olacaktım.

Banyoya gidip yüzüme biraz su çarptım. Terliyordum, daire kışın hep fazla ısınıyordu, bina yönetimini kaç defa arasak fayda etmemişti. Kazağımı çıkardım ve aynanın karşısına geçtim, tenimde garip lekeler vardı, görüntüm iticiydi. Aynadaki kişiye bakıp giderek daha sık şaşırır olmuştum, en rahatsız olduğum şey ağız kenarımdaki çizgiler ya da gözlerimin çevresindeki çöküntü değil, kendimi tanımakta yaşadığım gecikmeydi, aynaya baktığımda, çok kısa bir anlığına da olsa, kim olduğumu bilememek. Üstümü değiştirdim, makyajımı tazeledim ve salona döndüm. Tomas yeni bir içkiyle en sevdiği koltukta oturuyordu, ikimizin de alkolik olma yolunda ilerlediğini düşündüm. Gitmeye hazır mı diye sordum, homurdandı ve bardağı kafasına dikip ayağa kalktı.

Kapıda paltomu giyerken yanıma geldi ve atkımı boynuma dolayarak yardım etti. Xavier'le yemeğe giderken taktığım at-

kıydı bu, birlikte Londra'ya yaptığımız bir seyahatte Tomas'ın içinden geldiği için bana aldığı atkı. Yüzüne bakmak için döndüm, eli atkının üzerinde duruyordu, sonra o günü hatırlıyormuşçasına atkıyı sıktı – sanki o anıya fazladan bir anlam yüklenmiş gibiydi, ama bu anlamın ne olabileceğini kestiremiyordum, çünkü o yolculuğa dair pek az şey hatırlıyordum. Şaşırarak baktım ve o çok kısık bir sesle, Beni yine aldatmıyorsun, değil mi? dedi. Hayır, diye fısıldadım hemen, bunu söylerken biraz da korktum. Başını salladı ve, Boşver, unut bu söylediğimi, dedi, sonra kapıyı açtı ve dışarı çıktık.

3

Artık Tomas'ın beni restoranda gördüğünden şüphem yoktu, aniden çıkıp gitmesinin nedeni buydu ve bunu, gördüğü şeyin sadakatsizliğimin kanıtı olduğunu düşündüğü ya da böyle olduğundan endişe ettiği veya doğru olabilir mi diye merak ettiği için yapmıştı. Ama soruyu sorarkenki tavrını nasıl yorumlayacağımı bilmiyordum, hem doğrudan hem de rahatsız edici şekilde dolaylıydı, bağlam ya da açıklama olmaksızın ortaya atılmış ve daha fazla sorgulama ya da içini rahatlamamı bekleme gereği duymadan geri çekilmişti. Restoranda neden yanımıza gelip Xavier'in kim olduğunu ve birlikte ne yaptığımızı sormamıştı? Bana bakıp görülmek istemediğimi mi anlamıştı, yoksa ikimizin birlikte yemek yediği o sahnenin anlamı o anda fazlasıyla açık ve fazlasıyla acı verici mi gelmişti ki üzerine konuşulamıyordu?

Başını çevirirken, aslında ilk bakışta bile apaçık görünen o sonuca varılmasını engellemeye mi çalışıyordu? Zihin –Tomas'inki kadar keskin ve kılı kırk yaran bir zihin bile– en bariz açıklamaya yönelir ve Occam'ın usturasında olduğu gibi, en bariz açıklama çoğu zaman en doğru olandır. Tomas'ın, garsonun ve yakınımızda oturan o orta yaşlı çiftin, hepsinin aklını karıştıran, Xavier'le aramdaki gözle görülür, elle tutulmaz gerilimdi.

Gerilimin kaynağı, istekler arasındaki dengesizlikti. Aynı şeyi isteyen iki insan, farklı şeyler isteyen iki insanın ya da karşılık bulamadığı bir boşluğa, yokluğa yönelen birinin yarattığı yoğunluğu asla üretemez, Xavier'in durumu da tam olarak böyleydi, benden veremeyeceğim bir şeyi istiyordu. Dahası, benden kavramaya bile başlayamayacağım bir şey istiyordu, öyle bir arzuydu ki, ona göz yummak ya da dahil olmak tehlikeli geliyordu. Evet, aramızda havada asılı duran bir çatışma vardı, bu çatışma ve yoğunluk da tensel bir ilgi olarak anlaşılmıştı çünkü o an aramızda geçen şeyin aslı, hayal edilmesi çok daha zor bir gerçeklikti.

Restorandaki o günden sonra, Tomas'la aramızdaki hiçbir şey asla tamamen aynı olmadı. Bir dış görünüş ya da kurgunun aniden çökmesi söz konusu değildi çünkü evliliğimiz sadece yüzeyden ya da görüntüden ibaret değildi, ortak bir gerçeklik tarafından korunan ilişkimizi oluşturan özün ta kendisi değişmişti. Heykele bağlanan ipleri de çekersiniz çekersiniz hiçbir şey olmaz, sonra tekrar asılırsınız ve heykel olduğu gibi devrilir.

İşin aslı şöyleydi. Xavier'le öğle yemeği için buluşmamdan iki hafta önce bir gün tiyatrodaydım. Salonda oturmuş Josie'yle Clarice'in provasını seyrediyordum, karmaşık bir sahneydi ve ikisi de zaten bir süredir bu sahne üzerinde çalışıyordu. Bütünlük ortaya çıkmaya başlayana kadar sahneyi parçalara ayırıp her bir öğeyi analiz ederlerken pürdikkat onları izlediğimi hatırlıyorum, sanki salonda küçük bir mucize gerçekleşiyordu. Zamanın geçtiğini, dışarıdaki dünyayı unutmaya başlamıştım. Provanın sonlarına doğru, tam Anne mola vermelerini söyleyecekken, salonun arka koridorunda ayakta durmuş dikkatle sahneyi seyreden genç bir adam olduğunu fark ettim.

Xavier'i işte ilk o zaman gördüm. Çarpıcı bir görünümü vardı, o nedenle Anne'le görüşmek için geldiğini düşünmüştüm, genel bir görüşme de olabilirdi, bir rol için daha resmi bir görüşme de. Lou hemen kalkıp onun yanına gitti, yeteneksiz olsa bile sahnede bir yer edinir, bir şekilde başarıyı yakalar, diye düşündüğümü hatırlıyorum, seyredilmek için yaratılmış bir yüzü vardı. Biraz tuhaf, hatta utangaç bir hâli olsa da, ona baktığımı gördüğünde şaşırdığı yüzünden okunuyordu.

Tekrar koltuğuma oturdum, dikkatimi Josie ve Clarice'e verdim. Konsantrasyonum hiç bölünmemiş gibi anında provalarının ince ayrıntılarıyla meşgul olmaya devam ettim, ben daha önce ikisiyle de çalışmıştım ama ikisinin daha önce birlikte çalıştığını zannetmiyordum. Birbirlerine duydukları hayranlık ve meraktan ötürü güçlü bir çekim hissettiklerini görebiliyordum, ama aynı zamanda aralarında açık düşmanlığa dönüşme potansiyeli taşıyan ince bir rekabet de vardı, işin doğası gereği oluşan hızlı ve geçici yakınlıklardan kaynaklanan bir durumdu bu. Böylece, Josie ve Clarice'in canlandırdığı anlatı üzerinden oyunun kendi hikâyesinin yanı sıra iki kadın arasındaki ilişkiyi de izliyordum, zaman zaman temkinli bir şekilde ve karşısındakini sürekli tartarak birer boksör edasıyla birbirlerinin etrafında dönüyorlardı.

Oyunun kendi anlatısı ve onu çevreleyen anlatı olmak üzere aynı anda hep iki hikâye ilerler ve bu ikisi arasındaki sınır sanıldığından daha geçirgendir, işte bu da performansın hem tehlikesi hem de heyecanıdır. Hava incelir, duyular keskinleşir, haddinden fazla yansıma vardır. Kendimi aynı durumda bulduğum tüm anlar gözümün önüne geliyordu, bu nedenle provayı izlerken neredeyse doğaüstü bir yoğunlaşma hâlindeydim, derken Anne'in asistanı Lou aniden koluma do-

kunarak bunu bozdu. Tam bu sırada Anne mola verdiğini söyledi ve salondaki enerji sönümlendi, dikkat dağıldı.

Seni görmeye gelmiş.

Xavier'i gösterdi. Beni mi? diye sordum, merak ederek ayağa kalktım. Yanına gittim, hemen yaklaşıp kendini tanıttı. Biraz aklım karışarak elini sıktım, benimle tanıştığı için çok memnun olduğunu söyledi ve durumun biraz tuhaf olduğunu ekledi. Ne kastettiğini bilmiyordum ama başımı salladım, nasıl yardımcı olabileceğimi sordum. En mesafeli hâlime bürünmüştüm, ses tonum banka müdürü ya da bir otelin misafir ilişkileri sorumlusu gibiydi, varlığı beni şaşırtmıştı, kim olduğunu, neden burada olduğunu ya da benim o gün tiyatroda olduğumu nereden öğrendiğini bilmiyordum. Sonra Xavier bana söylemesi gereken şeyin karmaşık olduğunu, karmaşık ama önemli olduğunu belirtti. Durdu, her şeyi yüzüne gözüne bulaştırdığını söyledi. Yine de onunla birlikte bir kahve içer miyim, diye sordu. Şimdi. Hazır ara vermişken. Hem galiba –Anne'e doğru baktı, sanki onun da gözü bizdeydi, acaba bu genç adamı tanıyor mu diye düşündüm, belki de onun vesilesiyle buradaydı– molanın otuz dakika olacağını söyledi, değil mi? Fuayedeki kafeye gidebiliriz.

Josie ve Clarice'in tiyatronun karşılıklı iki ucundan bana baktığını görebiliyordum, ikisinin de yüzünde sıkıntı ve azim ifadesi vardı, ikisinin de diğeriyle ilgili benimle konuşmak isteyeceğini sezmiştim, belki tavsiye isteyeceklerdi ama aslında daha çok içlerindeki endişe ve sıkıntıyı boşaltmaya ihtiyaçları vardı. Josie'nin ayağa kalktığını gördüm, o duruma ve beraberindeki çetrefilliklere hiç bulaşmamanın en iyisi olacağına karar verdim, iki tarafın safına da çekilmek istemiyordum, o yüzden, Evet, dedim, hadi şimdi gidelim. Xavier'in yüzündeki şaşkınlığı –evet dememi beklemediğini o sırada anlamıştım–

hatta inceden endişeyi görebiliyordum, buraya ne söylemek için geldiyse sanki onu gerçekten söylemek isteyip istemediğinden emin değildi. Omuzunun üzerinden, Josie'nin o sırada dikkatimi çekmek ister gibi elini kaldırdığını görebiliyordum, hızla Xavier'i dirseğinden tutup koridordan ilerleterek çıkışa yönlendirdim.

Çift kanatlı kapının kapanırken çıkardığı o yumuşak emiş sesi. Tiyatro salonunun içi çok gürültülü olmasa da, fuayede dururken ortam birden sessizleşmiş gibi geldi. Kafe açık mı? diye sordum, başını salladı. Güzel, dedim, gidelim. Ayak seslerimizi boğan kalın bir halıyla kaplı fuayede çıt çıkarmadan ilerliyorduk, sanki bambaşka bir dünyaya girmiş gibiydik. Xavier'e oturmasını söyledim ve kahve almak için kasaya gittim. Kadının içeceklerimizi hazırlamasını beklerken genç adamı inceliyordum. Pencere kenarındaki bir masada hafiften kambur oturuyordu, yüzü gerginlikten kasılmıştı. Bu aydınlık ortamda ilk intibamın doğru olduğunu görüyordum, gerçekten yakışıklıydı, hatta belki fazla yakışıklı – onun işine yaramayacak, faydadan çok zararı dokunacak türde arzu doğuracak bir yüzdü bu, daha önce de böyle erkekler ve kadınlar tanımıştım.

Kahvelerimizi aldım ve onun karşısına oturdum. Bana baktı, birden yüzünde bir hasislik görerek şaşırdım. Hemen temkinli bir duruş aldım, muhtemelen ona iş bulmamda yardımcı olabileceğimi düşünüyordu, belki de onun için Anne'le konuşmamı isteyecekti, beni manipüle etmeye çalışacağından emindim. Gülmemek için kendimi zor tuttum. Toydu ve muhtemelen hayatı boyunca anne babasından öğretmen ve bakıcılarına kadar güzelliğiyle etrafındakileri baştan çıkararak yolunu bulmuştu, hayatının ilk yıllarında edinilmiş bir alışkanlık olmalıydı bu. Ne yazık ki ben ara bir role denk geliyordum,

ne romantik bir ilgi odağı olacak kadar gençtim ne de anne şefkati gösterecek bir yanım vardı.

Elbette, buna inananın bir tek ben olduğum anlaşılıyordu. Kırk dokuz yaşında bir kadının yirmi beş yaşında bir delikanlıya âşık olması pekâlâ mümkündü, hatta aynı şekilde yirmi beş yaşındaki bir delikanlı da kırk dokuz yaşındaki bir kadına âşık olabilirdi. Belki durumun bu olduğunu biliyor ama kabul etmek istemiyordum, belki de bu yüzden o anda ikimizin de aklından geçtiği anlaşılan o anlatıyı bir kalemde reddettim. Tetikte olduğumu fark ettim, o da sanki bu hâlimi sezmiş gibi davranışını değiştirdi. Sandalyeye yaslanarak, bana söyleyeceği şeyin mantıksız geleceğini ve lafı dolandırmadan söyleyeceği için şimdiden özür dilediğini, ancak bunu yapmanın başka bir yolu olmadığını, aramızda bir akrabalık bağı olduğuna inanmak için çok geçerli bir nedeninin olduğunu söyledi.

Ona boş gözlerle baktım. Nasıl?

Annem olduğunuzu düşünüyorum.

Hakikaten onu yanlış duyduğumu zannetmiştim. Sonra şaşkınlıktan kendimi tutamayarak güldüm. Kusura bakma, dedim, ama bu mümkün değil.

Lütfen, dedi. Gözlerindeki parlak yoğunluk bir anlığına beni susturdu ve konuşmaya devam etti. Ailem, biyolojik annemle ilgili bazı şeyler anlatmıştı bana. Çok değil, ama annemin nerede doğduğu, hangi okula gittiği, ne iş yaptığı gibi bazı ayrıntılar.

Evet, ama...

İnanamayarak bir daha güldüm.

Sonra sizinle ilgili bir yazı okudum, diye devam etti, orada eskiden bir çocuktan vazgeçtiğinizi anlatıyordunuz. Tedirgin olarak ona baktım, neden bahsettiğini hemen anlamıştım, yıllar önce verdiğim bir röportajdan söz ediyordu, orada Tomas'la

evliliğimden çok önce başımdan geçen kürtajı kastetmiştim. Sanki nezih bir ortamda asla söz edilmemesi, tartışılmaması gereken bir konuymuş gibi, kürtaj etrafında oluşan sessizlikten rahatsız oluyordum, insanlara bundan bahsettiğimde ya sessizliğe bürünüyor ya da konuyu değiştiriyorlardı, bu da bende onlara bilmemeyi tercih ettikleri bir şey söylemişim izlenimi yaratıyordu.

O zamanki partnerim de yanımızdaysa, rahatsızlıkları daha da artıyordu, sanki başsağlığı dilemeleri gerekiyormuş gibi davranıyor, sonra bu düşüncenin saçma olduğunu fark etmiş gibi gözlerini ikimizin arasındaki boşluğa çeviriyorlardı, bu da bende, omuzlarımızın üzerinde doğmamış bir çocuğun asılı duran hayaletini görüyorlarmış gibi rahatsız edici bir his uyandırıyordu. Bir yanda benimsedikleri ilkeler vardı, öte yandaysa konunun soyut ve her şeyden önce özel kalmasını gerektiren içgüdüsel tepkileri; yıllar geçip giderken ben sürekli farklı bağlamlarda bu ikinci tepkiyle karşılaşıyordum.

Belki de bu nedenle röportajda kürtajdan açıkça söz etmiştim, bu bilgiyi paylaşmanın benim için fark yaratacağını düşünecek kadar aptaldım galiba. Genç gazeteci beni dikkatle ve hâlimden anladığına yorduğum bir ilgiyle dinlemiş, her şeye rağmen, söz konusu kelime yeteri kadar sık kullanılmadığı hâlde, kürtajın hâlâ bir gölgeyle ilişkilendirilmesinin çok yazık olduğunu kabul etmişti. Ve kelime dağarcığı önemliydi, bir kelimenin toplum içinde dolaşıma girmesi, o kelime etrafında yaratılan bağlam ve atmosfer önemliydi.

Fakat yazısında sadece *kürtaj* kelimesini kullanmamakla kalmamış, geçirdiğim operasyonun gerçekliğini bulandırma amacı güdüyor gibi görünen, en hafif tabirle kafa karıştırıcı bir dil kullanmıştı. Bulandırma, hatta belki silme amaçlı... *bir çocuktan vazgeçmek* kelimelerinin toplumun bazı kesim-

lerinde nasıl algılanacağını gayet iyi biliyordum, yaşadığım deneyimin dünyaya getirilmiş bir çocuk üzerinden kurgulanan o muhafazakâr evlat edinme fantazisine nasıl uydurulabileceğini de. Umursamadım. Düzelti talep edebilirdim ama yazının dili muğlaktı ve kimsenin –en azından benim karşıma çıkan ya da tanıdığım kimsenin– doğurduğum çocuğu evlatlık verdiğim anlamını çıkardığına rastlamamıştım, en azından Xavier'e kadar.

Gözlerimi ona dikmiş bakıyordum, yanılgısının neden kaynaklandığı birden biraz daha anlaşılır, daha makul gelmişti, ama tam da değil, çünkü hâlâ yetersizdi, belli ki ciddi bir sanrının etkisi altındaydı ya da dolandırıcının tekiydi, ikisinden biri. Sözlerine devam etti: Tarihler ve yaşlarımız tuttuğu için başka bir gözle baktım. Sonra röportajı okurken... Burada yüzünde tuhaf bir ifade belirdi, sonunda repliğini söyleme sırası gelmişti sanki, bu tercihinizden ötürü biraz pişmanlık duyduğunuzu düşündüm.

Durdu. Gazetecinin ne yazdığını hatırlamaya çalışıyordum, bu hayalet karara pişmanlık atfettiğine şüphe yoktu, niye yapmasındı ki? Bu sadece bir his, içime doğan bir şey, diye devam etti, ama kaybedecek hiçbir şeyim yok diye düşündüm. Sormaktan zarar gelmez dedim. Öne eğildi. Yüzüne ilk defa öylesine değil gerçek anlamda bakıyordum sanırım ve utanarak fark ettim ki onu görür görmez çekici bulmamın nedenlerinden biri görünüş olarak çok benzememizdi. Ten rengimiz tutuyordu, sonra ırk faktörü de işin içindeydi, belki yüz hatlarımız da birbirine yakındı. Bir benzerlik vardı ama onun arzu ettiği anlamdan yoksundu.

Sandalyesine yaslanıp usulca nefes verdi. Havayı dışarı verirken dudaklarının hafifçe titremesi, omuzlarının hafiften düşüp sonra küçük bir kıpırdanmayla yeniden dikleşmesiyle son

derece anlam yüklü bir hareketti – ama tam olarak ne anlama geldiğini bilmiyordum. Hâline biraz acıdım. Ama sonra, hem kırılgan hem de cezbedici bir ifadeyle, isteklerini elde etmeye alışkın bir adam gibi yeniden öne eğilince giderek büyüyen bir dehşet duygusu içinde fark ettim ki aynı hareketi işim gereği kendim de defalarca yapmış, daha doğrusu kullanmıştım. Hatta bir dönem bu bir tür tik hâline gelmiş, sahnede ne yapacağımı bilmediğimde, bir karakterin o an ne yaşadığından emin olamadığımda ya da senaryo zayıfsa kelimelere anlam katmak için bu hareketlere bel bağladığım zamanlar olmuştu.

Bunu görmemi sağlayan, her zamanki nazik ama emin tavrıyla Tomas olmuştu ve her ne kadar inkâr etsem de –hatta belki de kızmıştım, sonuçta bu şekilde ifşa edilmek kimsenin hoşuna gitmez– yapmaktan hemen vazgeçmiştim. Mesleğimin faydalı taraflarından biri de kendi bedenim üzerinde üstün bir kontrol yeteneğimin olması ve ihtiyaç duyduğumda disiplinli davranabilmem. Ancak o noktaya gelindiğinde, sözünü ettiğim hareket en az üç ya da dört farklı performansta filme alınmıştı. Başka birinin dikkatini çekecek bir şey değildi, hiçbir yönetmen beni kenara çekip artık usulca nefes vermeyi, omuzlarımı aşağı indirip ardından omurgamı dikleştirmeyi (elbette bu hareket karakterin enerjisini ya da ruhunu topladığını gösterme amaçlıydı ve yakından bakıldığında yüz kızartacak denli hayal gücünden yoksundu) kesmemi söylememişti.

Gözümün önüne bu genç adamın sürekli tekrarlanan bu anı bulmak için tüm o eski filmleri izleyişi geldi, bağlam, sahne ve tür büyük ölçüde değişse de ben utanç verici bir şekilde inatla aynı jesti kullanıyordum, düşündükçe, üç ya da dört sahneden çok daha fazlası vardı muhtemelen, dediğim gibi bu hareket bir süre boyunca farkında olmadan sırtımı yasladığım küçük hareket ve tepki repertuvarımın önemli bir parçası ol-

muştu. Onun tüm bu anları tek tek bulup ayırdığını, taklidini mükemmelleştirerek şimdi, bu yüzleşme anında kullanabilmek için ayna karşısında çalışıp yeniden canlandırdığını hayal ettim. Ve ilk başta bu hareketin ne anlama geldiğinden neden emin olamadığımı da fark ettim – çünkü öyle farklı bağlamlarda kullanılmıştı ki, artık âdeta kabak tadı vermiş, içi boşalmıştı.

Yüzünü inceledim, hiç renk vermiyordu, az önce sergilediği o küçük taklit numarasının farkında bile değildi ve artık o hareketi bilinçli olarak yaptığından da emin olamıyordum, belki tekrar tekrar izlediği için bu hareket benim bedenimden onunkine bulaşmıştı, o kadar. Şayet bilinçli bir şekilde taklit ettiyse, aramızdaki benzerliği bana kanıtlamak ve o anda bende, kaynağını ve işleyişini kendimin bile tam olarak idrak edemeyeceği bir tanıdıklık hissi uyandıracağına inanmak için mi yapıyordu, bilmiyordum. Sebebi bu muydu, yoksa bambaşka bir şey miydi? Bir gözdağı hareketiydi belki, beni sandığımdan daha iyi tanıdığını, hayatımın ve kişiliğimin ayrıntılarına akılalmaz derinlikte sızdığını göstermenin bir yolu.

Fincanım ılınmıştı ve elimi kucağıma indirdim. Kalbim hızla çarpıyordu. En bariz açıklama, bu gencin usta bir dolandırıcı olduğuydu. Eğer bu bir dolandırıcılıksa, içinde sanatsal denebilecek bir ustalık vardı, hatta gerekenden fazlası, sadece sanat için yapılan bir sanat gibi. Tezgâhın arkasındaki duvar saatine bakıp ayağa kalktım, molanın sona ermek üzere olduğunu ve salona geri dönmem gerektiğini söyledim. O da ayağa kalktı, peşimden gelecek gibi oldu. Elimi kaldırdım, Hayır, dedim sertçe. Tezgâhın arkasındaki kadının başını kaldırıp baktığını gördüm. Gerek yok, dedim. Gazeteci yanlış anlamıştı beni. Ortada bir çocuk yoktu. Olması imkânsız bir şey düşünüyorsun.

Elimi uzatarak geri çekildim, sonra dönüp salona yürümeye başladım. Bir an ardımdan ayak seslerinin geldiğini işittim, eliyle kolumu kavradığını hisseder gibi olup irkildim. Ama o kalın halının üzerinde ayak sesi duyamazdım, koluma dokunan bir şey de yoktu, hayal gücümün eseriydi bunlar. Salonun kapısını açıp içeri girdim. Gözlerim karanlığa alışırken bir an durdum, kulağıma topluluktan yeni sesler çalındı. Tatlı ve küflü koku. Dışarısı sessizdi. Genç adamdan uzaklaştığım için biraz rahatlamıştım, öte yandan sergilediği performansının bütünlüğü karşısında hayranlığa kapılmaktan alıkoyamıyordum kendimi. Bu performansın niçin olduğunu, nasıl bir şekil aldığını ya da neye hizmet ettiğini pek bilmesem de o zaman bile çok üst düzey bir performans olduğunu anlamıştım.

Belki de bu nedenle, birkaç gün sonra Anne, Xavier'in kendisiyle iletişime geçtiğini ve ona benim e-posta adresimi verdiğini söyleyince hiçbir cevap vermedim, keşke vermeseydin bile demedim ve belki de bu nedenle Xavier bana buluşabilir miyiz diye bir e-posta gönderdiğinde, yanlış olduğunu bile bile, hatta en temel mantık ilkeleriyle bağdaşmamasına rağmen, kabul ettim. Ne sakıncası olabilir, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Merakıma yenildiğimi hatırlıyorum. Elbette, Xavier'in yüzünü hatırlıyorum. Salona girip oturduğumda Anne yanıma gelip genç adamın kim olduğunu sormuş, anlık bir tereddütten sonra, nedense, Sadece bir aile dostu, demiştim.

@ayisigikitap

4

Xavier'le öğle yemeği için buluşmamızdan sonraki hafta, evliliğimde olağanüstü bir uyum yaşadığım, sonradan dönüp üzerine düşüneceğim, hatırlayacağım bir dönemdi. Yıllardır Tomas'a, onun ruh hâllerinin ince havasına, yüz ifadelerinin kartografyasına bu kadar duyarlı olmamıştım. Varlığının ayaklarımı yerden kestiğini ya da zekâsını ve nezaketini taptaze bir gözle takdir ettiğimi söylemek abartı olmaz. Şüphesiz bunun nedeni, uzun yıllardan sonra evliliğimizi ilk defa gerçek hâliyle, hâlâ zarar görebilecek ya da yitirilebilecek kırılgan bir şey olarak görmemdi. Tomas her zaman nasılsa neredeyse aynı öyleydi. Sadakat meselesini tekrar gündeme getirmedi ve günler ağır ağır geçerken, bir yandan o son derece uyumlu hâlim sürse bile, onun o sessiz sorusuna yanlış bir anlam yüklemiş olabilir miyim diye düşünmeye başladım. Eskiden olduğu gibi, günlerimi nerede geçirdiğimi ya da kiminle konuştuğumu sormuyor, aramızda değişen hiçbir şey yokmuş gibi davranıyordu.

Bir hafta daha geçmişti. Her zamanki gibi birlikte kahvaltı yaptık ve ben daireden çıkmaya hazırlanırken Tomas birden benimle geleceğini söyledi, yazmaya oturmadan önce biraz hava almak ve bacaklarını esnetmek istiyordu. Bana eşlik et-

mesinin çok hoşuma gideceğini söyledim, karşılığında belli belirsiz, mesafeli bir şekilde gülümsedi. Paltosunu giyerken zihninin meşgul olduğunu görebiliyordum, yakında açılacak bir sergi için Çek Kübizmi üzerine kaleme aldığı uzun bir makalenin ortasındaydı. Ona şefkatle baktım ve yüzüne dokunmak için elimi uzattım. İrkilerek düşüncelerinden sıyrıldı ve elimi eline aldı, merdivenden inip soğuk havaya çıktık. Son derece mutlu olduğumu hatırlıyorum, başka hiçbir şey istemediğimi hatırlıyorum. Tiyatro evimizden kısa bir yürüyüş mesafesindeydi ve keşke çok daha uzakta, kilometrelerce ötede olsaydı diye düşündüğümü hatırlıyorum, öyle olsaydı, varacağımız yere hiç ulaşmadan böyle birlikte yürümeye devam edebilirdik.

Ama çok geçmeden tiyatronun bir sokak ötesine ulaşmıştık. Tomas durdu ve, Ben sana burada veda edeyim, dedi. O sırada zihninin içinde bir kilidin açıldığını gördüm, artık masasına dönmeye hazırdı, soğuk havada sessizce yürümek ona iyi gelmişti. Kafeye kadar gelir misin benimle? diye sordum, başını iki yana salladı, kahvesini evde içecekti, çalışırken elinin altında olmasını istiyordu, bunu biliyordum zaten. Dönsem daha iyi, dedi. Başımı evet dercesine sallayıp onu öperek biraz isteksizce vedalaştım ve tek başıma sokağın karşısına ilerledim.

Hemen önümden bir bisikletli geçince bir adım geri kaçıp tekrar yürümeye devam ettim ve bir an afalladığımdan olacak, karşı kaldırıma ulaşana kadar Xavier'in orada olduğunu fark etmedim. Ellerini paltosunun ceplerine sokmuş, köşede duruyor, verdiği nefesle hava buğulanıyordu. Dimdik bana bakıyordu, hâlini görünce ne zamandır orada dikildiğini ve Tomas'ı öperken ya da az daha bisikletliyle çarpışırken beni görüp görmediğini merak ettim.

Tomas'ın nereye gittiğini görmek için döndüm. Işık değişmişti, ben kırmızı yanıp sönerken geçtiğimden şimdi yolu araçlar kaplamıştı, ağır ilerleyen bir otobüs, ardında taksi ve kamyon. Araçların arasından Tomas'ı yolun karşısında, hâlâ aynı köşede dururken gördüm, oradan ayrılmamıştı. Şimdi Xavier boynunu öne uzatarak neye baktığımı anlamaya çalışıyordu, ben ilerlerken başını salladı ve işitebileceğim kadar yaklaşmama kalmadan, Kocanız mı? dedi. Sonra dingin bir ifadeyle iri gözlerini üzerime dikti.

Nasıl bildin?

Neyi?

Onun...

Bakmak için döndüm. Tomas gitmişti. Kafenin kapısını açıp elimi sallayarak Xavier'i içeri çağırdım ve kapıyı ardımdan çektim. Xavier beni düşünceli gözlerle süzüyordu.

Bilmiyordum, dedi bir süre sonra.

Neyi bilmiyordun?

Onun sizin kocanız olduğunu. Sordum sadece. Ama makul bir tahmindi. Yanında yürürken çok mutlu görünüyordunuz. Restoranda da görmemiş miydik onu? Hani geçen gün?

Ona ters ters baktım.

Neden soruyorsun?

Bir nedeni yok.

Burada beni mi bekliyordun?

Hayır. Tesadüfen gördüm.

O anda kapı açıldı ve içeri iki kadın girdi, biz de ilerleyip onlara yol vermek için yana çekildik. Xavier beni kapıdan kuyruğa doğru yönlendirirken elini nazikçe sırtıma koymuştu. Boğazını temizledi ve sonra tekrar konuştu.

Anne'in bana iş teklif ettiğini söylemek istiyordum size.

Keyfim kaçmıştı, başımı salladım.

Nasıl?

Öğle yemeğinde anlatmayı planlıyordum ama söylememe kalmadan çıkıp gittiniz, dikkatiniz de dağılmıştı, hatırlıyor musunuz? Sanki bir işe yaramak, hatırlamama yardımcı olmak istermiş gibi öne eğildi.

Hatırlıyorum.

Durdu, sıra bize gelmişti. Tezgâhın arkasındaki kadını işaret etti. Siz ne alırsınız?

Kadına baktım. Bir amerikano. Xavier üç parmağını gösterdi, kadın başını sallayarak siparişi geçmeye başladı. Ben daha hareket etmeden Xavier öne atılıp itirazlarıma rağmen hesabı ödedi. Anne için de aldım. Kahvaltılık sandviçi de var. Prodüksiyon karşılayacak, deyince başımı salladım ve tezgâhın öbür tarafına gittim. Xavier de peşimden geldi, ben konuşana kadar sessizce durduk.

Anne sana neden iş teklifinde bulundu? Öyle bir talebin mi olmuştu?

Hayır. Daha önce bahsettiğim gibi ona e-posta göndermiştim, cevabında yeni bir asistan arayışında olduğunu yazdı ve ilgilenir miyim diye sordu. Bu doğruydu, Lou bir süre önce ayrılacağını haber vermişti, ayrıntıları tam olarak bilmesem ve açıkçası pek ilgilenmesem de Anne zor biri olarak tanınıyordu, halbuki buna neden olan davranışlarının çoğu erkek bir yönetmende görülse farkına bile varılmadan geçilip gidilecek türdendi. Birlikte yemek yemek istememin nedeni, diye devam etti Xavier, size bunu önceden haber vermek ve tanıştığımız gün söylediğim şeyin ardından havayı yumuşatmaktı, bunun sizin için sorun olup olmadığını görmek istemiştim.

Kadın siparişimizi tezgâha bıraktı, Xavier el çabukluğuyla hepsini alıp şekerlerin, sütlerin ve kapakların dizili durduğu yere götürdü. Şaşkınlık içinde durumun bir şekilde tersine

döndüğünü fark ettim, anlaşılan Xavier'in benimle buluşmak istemesinin tek nedeni yeni pozisyonunu haber vermek ve aramızda bir tuhaflık ya da kötü bir duygu olmamasını sağlamaktı, hayal gücünü fazla kullanan kişi birdenbire ben olmuştum. Omzunun üzerinden, Sade mi? diye sorunca irkildim, çünkü doğruydu ve doğru bilmesinden hoşlanmamıştım. Bardakların kapaklarını bastırarak oturttu ve birini bana vererek, Birlikte yürüyelim mi? dedi.

Sesi sakindi ve eğer ona yalnız kalmak istediğimi ya da provadan önce düşüncelerimi toplamak için kafede biraz oturmak istediğimi söylesem itiraz etmeyeceğini hissediyordum, belki de bu yüzden inadına evet dedim. Ama o uyumlu bir tavırla gülümsemekle yetindi. Daha bir hafta önce tanıştığım, nasıl davranacağını bilemeyen o genç adamdan eser yoktu şimdi, bambaşka birine dönüşmüştü sanki. Kapıyı benim için açık tutarken, asistan rolüne kendini tamamen kaptırmış, daha doğrusu o rolün etkisi altına girmiş olduğunu fark ettim, sanki titizlikle çalışılmış bir rolü canlandırıyordu, uzun zamandır görmediğim oğlum rolüne de aynı şekilde çalışmıştı herhalde. Kötü geçen bir seçmenin ardından yoluna devam eden bir oyuncu misali, kendisi için yazılmamış bir rolün kabuğunu üzerinden kırıp atıyor ve sıradaki fırsatın peşinden gidiyordu.

Dışarı çıktık, yolun ilerisine baktım ama elbette Tomas görünürde yoktu. Telefonumu çıkarıp ona mesaj gönderdim, güzel bir gün diledim. Sonra gidişimizi daha fazla geciktiremediğimden, Xavier'le, elimizde kahveler, biraz mesafeli bir şekilde tiyatroya doğru yürümeye başladık. Bir an bu o kadar doğal geldi ki, Xavier'i beni sokak köşesinde pusuya düşürmekle itham ettiğim, böylesine akılalmaz bir iddiada bulunduğum için kendimden utandım.

Ama ben yalnızca bildiklerimden yola çıkıyordum ve benim söylediklerim, onun o gün tiyatroda bana söylediklerinden daha akılalmaz değildi – hatta onunkilere kıyasla epey ölçülüydü, bu yüzden, onun sözlerini kendime tekrar hatırlattım, fuayedeki sahneyi ve ardından restoranda yaşananları gözümün önüne getirdim. Anı sarsıcı bir şekilde geri geldi ama biraz da gerçeklikten uzak gibiydi, bu nedenle kendimi bu mantıkdışı gelen olayı tamamen yanlış mı anladım, yanlış mı yorumladım ya da hatta yanlış mı hatırlıyorum diye düşünürken buldum. İkimizin şimdi görece uyum içinde yürüdüğü sahneyi fuayedeki ve restorandaki uyumsuzluk sahneleriyle bağdaştıramıyordum. Aramızdaki o olağanüstü gerginliği sadece tavrındaki doğallıkla dağıtmayı başarmıştı, şayet önceki karşılaşmalarımızda kendi arzu ettiği gerçekliği bana dayatmayı beceremediyse bile bu kez fazlasıyla başarılı olduğunu düşündüm.

Gazeteci beni yanlış anlamıştı, dedim Xavier'e. Bir tarafım bu konuyu geride bırakamıyordu, aramızda yanlış anlama yüzünden açılan o boşluğa dönmek, onu yeniden oraya bakmaya zorlamak istiyordum. Daha doğrusu, dedim, durumu o çarpıttı. Ben hiç çocuk doğurmadım. Çocuğum yok. İmkânsız derken bunu kelimenin gerçek anlamında söylemiştim yani.

Anlıyorum, dedi. Son derece aklı başında konuşuyordu, bir hayal uğruna hareket etmek şöyle dursun, ona tutkuyla inanacak biri olması bile mümkün değil gibiydi. Ayrıca sözlerime karşı da kayıtsızdı, yürüdüğümüz sırada ben onu âdeta göz hapsine almışken o dümdüz karşıya bakıyordu. Yüzünden bir an hayret olarak yorumladığım bir ifade geçtiğini gördüm ve benim adıma mahcup olduğunu anladım. Kısa bir duraksamadan sonra, neredeyse haddinden kibar bir sesle, Hiç istemediniz mi? diye sordu.

Soru cesur, hatta müdahaleci olmasına rağmen yanıtladım. O zamanlar isteyip istemediğimi bilmiyorum, ne isteyip ne istemediğimi bildiğimi sanıyordum ama insan yaşlandıkça her şey daha da belirsizleşiyor. Aramızda uzun boylu tartıştığımız bir şey değildi, diye devam ettim. Yani demek istediğim, Tomas'la oturup konuşmadık, bu bir karar değil de kendiliğinden olan bir şeydi. Sustum. İnsanlar çocuk sahibi olmaktan hep bir olaymış, gerçekleşen bir şeymiş gibi bahsederdi, çocuk sahibi olmamanın da gerçekleşen bir şey olduğunu hesaba katmıyorlardı, bu bir yokluk durumu değildi, dünyada kendi duruşu olan, başlı başına bir olaydı.

Xavier'e baktım ve ufak bir kahkaha attım. Sanırım bu konuda ciddi ciddi düşünmeye başladığımda iş işten geçmiş, artık yaşım ilerlemişti.

Ya kocanız?

Cevap vermedim. Tomas'ın ne yaptığı ya da ne beklediği onu ilgilendirmezdi. Ama işin aslı, o güne dek kimseyle konuşmadığım, o kadar rahatsızlık vermese de içimde bir şekilde çözülmeden kalan bir şeyden ötürü Tomas'ın arzularının ne şekilde olduğunu tam anlamıyla biliyordum. Olay şuydu, ikinci defa hamile kalmıştım, hemen kürtaj olma kararı vermedim fakat on birinci haftada düşük yaptım. Durum hamileliğin artık bedenen hissedildiği, inkâr edilemeyecek kadar bariz bir noktada gerçekleşti ve sonrasında acı içindeydim, hastaneye bir değil, iki kez gidilmesi gerekti.

Ancak –gerçi fetüsün, embriyonun ya da hücresel yapının bedenden çıkıp gittiği o fiziksel süreç de azımsanacak bir şey değildi, kullanılabilecek kelimelerin bu kadar çeşitli olması bile bu deneyimin ne kadar değişken ve yüklü olduğunu gösteriyordu, hayatımın en zor deneyimlerinden biri olarak halının altına süpürebileceğim bir şey değildi ve bedenimde

kısa bir süreliğine ölümü taşımış olmam gerçeğiyle ilgili ne düşüneceğimi hâlâ bilmiyordum– düşükten yıllar sonra bile aklımda yer eden şey düşük olayının kendisi değil, henüz bebeği doğurmaya da kürtaj olmaya da karar vermediğim, bir çift olarak hayatımızın hikâyesinin birden ucu açık hâle geldiği o iki ayın dokusuydu.

Belki siz bu dönemi bir yenilenme ya da umut dönemi olarak, üreme çağının baharıyla hatta kazara ve istemeden gerçekleşmiş bir hamilelikle ilişkilendiren başka kelimelerle tanımlayarak zihninizde canlandırabilirsiniz, fakat gerçekte olan çok farklıydı, ikimiz de son derece ketum davranıyorduk, duygularımız ve arzularımız konusunda ne birbirimize ne de kendimize karşı bütünüyle açık ya da dürüsttük.

Sekiz-dokuz hafta. Başka bir gerçekliğin kendini ortaya koyması için yeterli, ama eski hayatınızı bir arada tutan dikişlerin tamamen sökülmesi için yetersiz bir süre. Kararsızlığıma rağmen hayal gücümün bu yeni fikri kavrayabilmek için harekete geçtiğini, esneyip büküldüğünü, daha önce hayal edilmemiş biçimlere büründüğünü hissedebiliyordum. Dünyaya bir bebek getirmek, bana ait –ama doğru kelime bu değildi, çünkü sahiplik anlamı taşıdığından benim istemediğim, başka biriyle kurduğumu hayal edemediğim bir ilişki türünü ifade ediyordu– bana bağlı bir bebek düşüncesi. Bazen, görüş alanımın kıyısından, içinde bulunduğum dünyadan yalnızca tek bir hayati unsurla ayrılan, bu yüzden de neredeyse tanınmaz olan başka bir dünya ihtimalini görebiliyordum.

Tomas içinse durum başkaydı. O böyle bir dünyayı hayal etmekte hiç zorlanmıyordu, çünkü tek başına bolca alıştırma yapmıştı. Bu dünya ona hep bir göz kırpma mesafesindeydi, netleşmesi için azıcık gözlerini kısması yetiyordu. Ve Tomas için o iki ay boyunca bu dünya artık elinin uzanabileceği ka-

dar yakındı sanki. Kararsızlığımın farkındaydı, bu nedenle nereye gitse onunla gelen o uygunsuz ve bastırılamaz coşkuyu gizlemeye özen gösteriyordu. O âna dek böylesi bir çocuk isteği olduğunun farkında değildim ve bir yandan bana karşı düşünceli olduğu, ama aynı zamanda bu arzusu için yanıp tutuştuğunu göstermeye de çekindiği için, bunu benden gizlemeye ne kadar dikkat ettiğini hatırladıkça hâlâ içim sızlar.

Yine de, testin pozitif çıkmasından sadece iki hafta sonra, embriyonun boyutunu yabanmersini, kumkuat ve en sonunda ananas gibi çeşitli meyvelerle kıyaslayarak gösteren bir uygulamayı gizlice telefonuna indirmişti, ne ki biz asla o son aşamaya gelemedik, limon aşamasını bile göremedik, proje incirde son buldu. Fakat o noktaya kadar, muhtemelen tam o güne dek embriyonun gelişimini uygulama üzerinden takip ediyor, içimde her geçen gün büyüyen bu hücre yığınını tek başına sessiz bir merakla izliyor ve bunun üzerine düşünmek, onda benimle paylaşamayacağını hissettiği bir hayranlık duygusu uyandırıyordu. Ayrıca gece yarıları kendi kendine yaptığı hesapları da benimle paylaşmadı hiç, her geçen gün düşük ihtimalinin azaldığını örneğin, bu süreci azimle ve altını çiziyorum, yalnızca kendi içinde takip ediyordu, herhalde tehlikeyi atlattığımızı ve umutlarının boşa çıkmayacağını düşüneceği, onu sıkan endişe düğümünün çözülmese bile biraz gevşediğini hissedeceği ânı bekliyordu.

Bu konuda ayrıntıya hiç girmemişti ve ben düşük yaptıktan sonra da ilişkimizi daha kırılgan hâle getirmeyecek şekilde konuşmak mümkün değildi. Ama tuhaf ve itici illüstrasyonları olan uygulamayı daha önce, hâlâ hamileyken görmüştüm. Tezgâhtaki telefonunu elime aldığımda, pastel renkli görseller ve ünlemlerle dolu uygulama açıktı. Telefonu anında elimden bıraktım. İstemeyerek de olsa Tomas'ın mahremiyetini ihlal

ettiğim en sarsıcı olay buydu, halbuki geçmişte gizlice konuşmalarını dinlemek, mesajlarını birden fazla kez okumak gibi teknik olarak daha müdahaleci şeyler yapmıştım, ama hiçbirinde bu kadar sınırı aştığımı hissetmemiştim, belki de bu küçük ihlallerde beni şaşırtan bir şeyle karşılaşmadığım içindir, ilişkimize dair algımı, Tomas hakkındaki fikrimi değiştirecek hiçbir şeye rastlamadığımdan, her seferinde biraz utanarak ama daha çok içim ferahlayarak normale dönmüştüm.

Ama bu bambaşka bir şeydi, sanki kocamı başka birinin kıyafetleriyle yakalamış gibiydim, Tomas'ın doğasını yansıtan ölçülü karakter ve onun o titiz estetik anlayışıyla ekranda zıplayan bezelye tanelerini ve dans eden kirazları bağdaştıramıyordum, hatta sanırım simler ve konfetiler de vardı. Hamileliği böyle düşünmek çok gülünç gelmişti. O birkaç haftalık kısa zaman zarfında telefonuna her zamankinden daha bağlı olduğunu hatırlıyordum, cihaza gösterdiği neredeyse sevgi dolu dikkat alışılmadık bir yoğunluktaydı, genelde haberleri ya da mesajlarını rahatsızlık ve endişeyle kaydıran hâlinden bütünüyle farklıydı. Uygulamanın pamuk şekeri andıran dünyasına kapıldığını anlamıştım, onun o yumuşacık duygularla sarılı köşelerine sığınmıştı, uygulamayı estetiğine rağmen değil, bu estetikten ötürü kullanıyordu.

Sonuçta bunların hiçbirinin önemi kalmadı, çünkü bir ağrı hissettim ve sonra kanamam başladı, başka kadınlarla konuştuğumda bir şeylerin yolunda gitmediğini anladıklarını ya da sezdiklerini söyleyeceklerdi, bebekle ilgili yolunda gitmeyen bir şey olur ve düşük yapardın ama ben hiçbir şey anlamamış, sezmemiştim, çünkü hayatımda yalnızca bir kez, bu şekilde ve bu kadar uzun bir süre hamile olmuştum ve bedenim başka bir bedene ev sahipliği yapmıştı. Sadece birkaç aydı, on iki haftayı bile bulmamıştı, bildiğim günleri saysam daha az,

hamileliğin kesinleştiği günden itibaren saysam daha bile az. Ama bu kesin bilgi sonunda ne anlam ifade etti? Hiçbir şey. Anlamı hiçbir işaret vermeden eriyip yokluğa karışabilen böylesine geçici bir şeyin nasıl olup da kesin sayılabildiği benim için bir muammaydı. Yokluk da bu durum için doğru tabir değildi, anlamı daha derinlere kök salmıştı, çünkü bundan kimseye söz etmedik, çünkü bütün bu yıllar boyunca bu tamamen ikimizin arasında özel bir mesele olarak kaldı.

Yaşadığım ilişkiler de düşükten sonra başladı. Genellikle kısa sürüyor, evliliğimizi tehdit edecek kadar ileri gitmiyordu, yine de zaman zaman beni bile şaşırtarak istemeden kendimi fazla kaptırdığım oluyordu. Bu ilişkiler hoşnutsuzluktan çok, bir huzursuzluğun dışavurumuydu, bundan emindim. Yine de Tomas'a dönmek gitgide zorlaşıyordu ve durumun gerginleştiğinin farkındaydım, evliliğimizin temeli sarsılmaya başlamıştı, böyle devam edemezdik. Tomas'ın bu ilişkilerden haberdar olduğunu varsayıyordum, belki bir tarafım onun bir şey söylemesini, müdahale etmesini bekliyor, bir tarafımsa buna ihtiyaç duyuyordu.

Ama hiçbir zaman tek kelime etmedi. Yalnızca bekledi. Nasıl olup da bu kadar sabırlı olduğunu, eninde sonunda aklıselime döneceğimden nasıl bu kadar emin olduğunu hiç anlamamışımdır. Sonraki günlerde, biteceği en başından belli o anlamsız kaçamakların ardından utanç içinde, yine en başından belli olduğu gibi ona döndüğümde beni borçlu hissettirecek tek bir söz bile etmezdi. Aldatıldığının farkında olduğunu bile asla belli etmedi. Ama elbette ortada bir borç vardı, olmaz olur mu, ben de aramızdaki o gittikçe derinleşen duygusal hesap açığını biraz olsun dengelemek için küçük küçük şeyler yapmaya başladım.

Kulağa saçma gelebilir belki, ama o şeylerden biri kahvaltıydı. Bir sabah erkenden uyandım –vicdan azabından olabilir, çünkü o zamanlar hiç erken kalkan biri değildim– ve aklıma iki kişilik bir kahvaltı hazırlama fikri geldi. Elbette bu konuda imkânları epey sınırlı biri olarak yapabildiğim tek şey kafeye inip birkaç parça hamur işi almaktı, farklı çeşitler seçmiştim ki zengin bir kahvaltı gibi dursun. Fakat mutfağa girip de beni hamur işlerini tabağa yerleştirip kahve koyarken bulduğunda, Tomas'ın yüzünde beliren ve gizlemekte başarısız olduğu o şaşkınlık ifadesi bir tokat gibi beni kendime getirdi, böylesine küçük bir inceliği bile yapmayalı epey zaman olduğunu anladım.

Tomas oturdu. Ben de oturdum. Kahvaltımızı ettik. Tabaklarımızı boşaltıp fincanlarımızda kalan kahveyi lavaboya dökerken Tomas elini koluma koyup parmaklarını sıktı, yaptığım işi bırakıp şaşkınlıkla ona döndüm. Bunu yine yapmayı önerdi, her gün yapalım dedi. Sesinde bir ısrar vardı, tıpkı sorunun anlamı olduğu gibi, vereceğim yanıtın da bir anlamı olacağını anladım. Tamam, dedim, halbuki aslında ne onun isteğiyle ne de kendi arzumla böyle bir şey yapmak istemediğimi düşünüyordum. Nasıl olsa olmaz, diye düşünmüştüm. Fakat oldu, önce bir hafta, sonra bir ay sürdü, sonra bir alışkanlığa ve rutine dönüştü ve bu küçük evcimenlik eylemiyle kendimi tekrar evliliğe adadım. Kahve fincanları ve aptal hamur işleri, bu gerçekten banal ve son derece sıradandı fakat bir bakıma mesele de buydu. O konforlu ve güvenli sıradan yaşama, hor görüp bir kenara atmanın çok kolay olduğu tüm o şeylere dönmek. Günlük hayatın ritüelleri vasıtasıyla, kendimi bütün sıradanlığıyla evliliğe adıyordum. En azından bir süreliğine.

5

Elbette bunların hiçbirinden Xavier'e söz etmedim. Bunun yerine, bozmak için hiç acele etmediği bir sessizlik içinde yürüdük. Yanından geçtiğimiz yaşlı bir çiftin bize ilgiyle baktığını gördüm, bu kez, uygunsuz bir cinsel münasebet içinde olduğumuzu değil, anne oğul baş başa keyifli bir gezintiye çıktığımızı düşündükleri açıktı. Restorandaki çiftin bize bakınca gördüğüne inandığı toplumsal olarak yıkıcı ilişkinin aksine, bu çiftin yüzünde, toplumsal olarak yapıcı bir ilişki sergiliyormuşuz gibi bir onay ve genel bir iyi niyet ifadesi vardı. Bunun birlikteyken rahat görünmemizden kaynaklandığını düşündüm, aralarında bilhassa rahatsız edici bir şey ya da gerginlik olmayan iki kişi gibi görünüyorduk muhtemelen. Çifti geçtikten sonra Xavier, Karşılıklı konuşabildiğimiz için mutluyum, dedi, tiyatro salonuna haberin olmaksızın girip beni orada bulmanı hiç istemezdim. Sevimsiz bir sürpriz olurdu herhalde.

İstemeden güldüm. Biraz öyle olurdu, dedim, doğruydu da, karanlık tiyatro salonuna girip de Xavier'le Anne'i yan yana oturmuş notlara bakarken bulsam, Xavier başını yavaşça kaldırırken Anne eliyle bana gelmemi işaret etse ne hissedeceğim gözümde canlandı birden. Ama yanımdaki genç adama baktığımda –öyle gençti ki oğlan çocuğu bile denebilirdi rahatça–

bu düşünce sanki başka birinin rüyasından çıkıp gelmiş gibi çok uzak göründü.

Bazen kendini bir fikre kaptırırsın, dedim, ve bir noktada sınırları artık görünmez olur. Xavier, sanki kelimeler bir şekilde az önce söylenenlerin devamıymış gibi dikkatle beni izliyordu. Elbette devamıydı, bir barışma teklifi ya da itiraf sayılırlardı. Benim de başıma geliyor, diye devam ettim, her rol hazırlığında olur. Bir bakıma, ancak kıyıyı gözden kaybedersem rol gerçekten işlemeye başlar. Ama aynı zamanda, karşı taraftan çıkabilmek de önemlidir, nefes almak için yukarı çıkabilmelisin. Yoksa hayatta kalamazsın.

Başını salladı, ben de sustum. Bu her zaman sorun olmamıştı, uzun zamandır içimde hissettiğim, o herkesinki gibi karmaşık ve çelişkili yaşamın doluluğuyla beni ben yapan katmanlı deneyimler arasında bir mesafe vardı – içimdeki manzarayla, bana düşen klişe ve kalıplardan oluşan, hayal gücünden yoksun rollerin komik denebilecek düzlüğü arasında bir uçurum vardı.

Benim gibi insanlar, yani benim gibi görünenler için yazılmış hiçbir rol yoktu, daha doğrusu yalnızca sığ klişeler veya basitçe marjinalleştirme yoluyla silinmeye denk düşen roller vardı, bu karakterler de kelimenin tam anlamıyla sessizdi, hareket eden bir görüntüden ibaretti, o kadar. Kadın olduğum için benim durumum daha da kötüydü bence. Bir noktada menajerim, dış görünüşümden ırksal açıdan sınıflandırılamadığımı söyleyerek ismimi değiştirmemi önermişti, farklı bir isimle karşıma daha iyi parçalar çıkabilirdi. Parça demişti, bu kelimeyle sanki bir tarafta parçalar, bir tarafta da bu parçaların uyduğu bir bütün olduğunu ima ediyordu, bu bütün bir tiyatro oyunu, film ya da dizi, hatta bir kariyer, kişinin toplumun zihninde iz bırakmış tüm yapıtları bile olabilirdi.

Elbette ben kendim için belirsiz değildim ve ismimi değiştirmedim. Ve uzun bir süre, ismimi değiştirsem de değiştirmesem de yaptığım iş o bütünlüğe ulaşacakmış gibi gelmedi. Bunun ne anlama geldiğini, işin kim için üretilip canlandırıldığını, kimin hayal gücüne maruz bırakıldığımı düşünmek için vaktim vardı, kendi hayal gücümün söz konusu olmadığının farkındaydım çünkü. Sonuçta, kendimi tam anlamıyla adamadan yıllarca işimi yaptım. Roller iyileşse bile, sahnede ya da ekranda resmedilen deneyimle gerçek hayatımdaki deneyimi asla birbirine karıştırmadım, metinler gerektiği gibi katmanlı değildi, bu rollerde gerçeğin o keskinliği, canlılığı, öngörülemezliğinden eser yoktu.

Ama işler değişti. Murata'yla yaptığım film önemliydi, kelimeleri neredeyse sadece işittiğim şekilde telaffuz ettiğim bir dille bile, o rolde daha önce hiç olmadığım denli bir kişi olmuştum. İnsanlar o rolden sonra bana farklı bir gözle bakar oldu ve filmin başarısı kültürdeki, yazıdaki, görme biçimlerindeki bir değişimle aynı zamana denk geldi. İlk defa insan olmama izin vardı. Hatta hikâyenin merkezinde yer alabildim. Ve onun peşinden beni tamamen içine çeken roller geldi, sette ya da sahnede canlandırdığım hayat bazen gerçek hayatımdan bile daha gerçekmiş gibi hissettiriyordu. Kültürdeki bu değişim muazzam bir armağan gibiydi, o olmasa peşinden gelen rollerin hiçbiri, Anne'le çalıştığımız bu rol de dahil, mümkün olmazdı. Fakat sınırları idare etmekte zaman zaman zorlanan benim mizacımda biri için bir yandan da tehlikeli bir durumdu.

Xavier yeni rolümün içine girebildim mi, süreç başladı mı diye sordu, şaşkınlık içinde düşüncelerimden sıyrılarak ona baktım. Gözlerini sakin bir ifadeyle bana yöneltmişti, hassas bir soru soruyormuş gibi görünmüyordu kesinlikle. Ama as-

lında çok kırılgan bir noktaya dokunmuş, beni artık rahatsız etmeye başlayan bir şeyi isabetli sezgisiyle yakalamıştı. Bu sorunun ne kadar masum olduğunu merak ettim, acaba Anne ona bir şey mi söylemişti, acaba o da mı bir şeylerin gerektiği gibi akmadığını fark ediyordu? Belki de Xavier'in hep provaya gelirken kahvemi aldığım kafenin köşesinde beklemesinin nedeni buydu, belki en başından beri onu gönderen kişi Anne'di.

Anne gerçekten endişeleniyorsa bunda haklıydı, provalara başlayalı üç hafta olmuştu, üstelik hazırlanmak için normalden daha uzun bir vaktim vardı ve buna rağmen hâlâ bir karakteri canlandırdığım hissini üzerimden atamamıştım, rolün özüne bir türlü ulaşamıyordum. Bunu yapmam şart da değildi, geçmişte de yapıt bir bütün olarak ilerlese bile, belki kendi yetersizliğimden ya da metindeki veya yönetmenlikteki eksikliklerden, belki de bambaşka bir nedenden ötürü bir türlü içine giremediğim roller olmuştu. Her oyunun simyası kendine özgüydü ve işin aslı şu ki pek çok kez ya işler ters gidiyor ya da ortaya bütünlüklü bir şey çıkmıyordu, zamanla bu işi bir kumar gibi görmeye başlamıştım, ortaya her şeyin uyum içinde olduğu bir iş mi çıkacaktı, yoksa iki gün sonra unutulacak bir sanatsal çabadan geriye kalacak, gözden çıkarılabilir bir başka performans mı olacaktı, bunu asla bilemiyordunuz.

Ama bu rol ve bu yapım söz konusu olduğunda, en iyisini ummak için her türlü nedene sahiptim, yalnızca Anne'le çalışıyor olmam değil, aynı zamanda oyunun uzun zamandır hayranlık duyduğum bir yazar tarafından yazılmış olması da bunda etkiliydi. Genç bir yazardı ve olağanüstü yetenekliydi, şehir merkezindeki en fazla seksen kişilik küçük bir tiyatroda erken dönem oyunlarından birini izlemiştim. Gittiğim akşam salonun yarısı boştu (fakat heyecanla kaleme alınan övgü dolu eleştiriler yayımlanmaya başlayınca durum hemen değişip bi-

letler haftalar öncesinden tükenmiş ve oyunun temsili iki-üç kez uzatılmıştı, bu noktaya gelindiğinde yazar ödüllere ve yeni eser yazması için tekliflere boğulmuş, birçok yazar ekibine davet edilmişti) ama tanınmamış oyuncuların sahne aldığı yarısı boş bir salonda bile onun sıradışı bir yetenek olduğunu anlamıştım. Her sahnede gerilim oluşuyor, hiçbir olay olmasa ve insanlar çok az konuşsa da tansiyon arttıkça artıyordu, öyle ki oyunun sonunda bir süredir kendimi kastığımı fark etmiştim, salondan çıktığımda hem hevesle dolup taşmış hem de fiziken bitap düşmüş hâldeydim, vücudumdaki her bir sinir ucu hâlâ uyanıktı.

Tabii ki hemen menajerimi arayıp bir toplantı ayarlamasını istedim ve ardından genç senaristin oyununu izleyip aynı şekilde etkilenen Anne'le konuştum. Ancak bu âna dek oyun herkesin dikkatini çekmişti ve onunla çalışma fırsatı bulacağımın ya da bizimle birlikte bir eser ortaya koyacağının hiçbir garantisi yoktu. Derken, niyetin ötesine pek geçilemeyen yaklaşık iki yıllık bir bekleyişin ardından, umulmadık bir anda beni arayıp elinde bir şey olduğunu söyledi. Oyunu gönderdiğinde, daha ilk sayfadan rolün tam benlik olduğunu anlamıştım, bir oyuncunun karşısına kırk yılda bir çıkacak türden bir roldü, eğer sabırlı ve dikkatli davranırsam sanat hayatımın en büyük işine dönüşme potansiyeli taşıyordu.

Ama sonra, daha ilk toplu okumada, ilk prova ve sonraki çalışmalar boyunca, hatta Anne'in ve bizatihi oyun yazarının karaktere yaklaşımımdaki güçlü yönleri övdüğü anlarda bile, parçalar yavaş yavaş yerini bulur, hem kendi performansım hem de diğer oyuncularınki giderek şekillenirken ve çok da uzak olmayan bir gelecekte artık bu sürecin tamamlanacağı, bir miktar esnekliğe izin verse de yapının esas hatlarıyla oturacağı anı görmeye başlamışken dahi, hâlâ kıyıdan fazla

açılamadığımı hissediyordum. Rol ve rolün dünyası benden kaçmaya devam ediyordu, fırsat penceresinin kapanmak üzere olduğunu, içimde bir dönüşüm yaşamazsam bu rolün elimden kayıp gideceğini biliyordum.

Bir süre suskun kalmıştım, sonra dedim ki, Son prova haftamız, sonra teknik aşamaya geçeceğiz.

Anne şimdiden parladığınızı söyledi.

Olmam gereken noktada değilim. Bir şey olmasını bekliyorum ve zaman daraldı. Başımı huzursuzca oynattım, neden bunu Xavier'e söylediğimi bilmiyordum. Kırılma ânı bazen geç gelir, dedim. Ama o âna ulaşamamaktan korkmaya başladım. Xavier sanki neden bahsettiğimi bilir gibi anlayışla başını salladı, oysa bu mümkün görünmüyordu, kendim bile ne dediğimi pek bilmiyordum. Anne'in hatası yok bunda. Oyunun kendisi harikulade. Sorun bende.

Ama ya gerçekten iyiyseniz? Nasıl hissettiğinizin bir önemi var mı bu durumda?

Elbette var, deyiverdim. Fakat daha konuşurken kendimden şüphe ettim. Var mıydı gerçekten? Önemli olan, işin kendisiydi; çevresinde oluşan etkinlik, izleyicinin tepkisiyle yoğunlaşan ya da dağılan enerji değil. Ama işi yarattığı etkiden nasıl ayıracağımı bilmiyordum. Yakın zaman önce izlediğim bir filmi hatırladım, bir oyunculuk performansını odağına alıyordu ve bu performans bana öyle olağanüstü gelmişti ki, parlak kariyerine ve itibarına rağmen öncesinde hayli sıkıcı bulduğum, yaşlandıkça oyunculuğunda gözle görülür bir tembellik hissettiğim, sanki eski seviyesine ulaşmak için kılını kıpırdatmak istemiyormuş gibi gelen ve durmadan eski bir hâlini, zamanında onu başarı ve üne kavuşturan o eski hâlinin farklı versiyonlarını canlandırdığını düşündüğüm oyuncu hakkında bildiğim her şeyi yeniden düşünmeme neden olmuştu.

Fakat *Kurtuluş* adlı bu filmde, ender rastlanan bir derinlik ve karmaşıklık taşıyan bir performans sergilemişti, kariyerinin henüz başında taşıdığı potansiyeli, o zamanlar onu harekete geçiren hırsı ve merakı akla getiriyordu. Tüm sahneleri meşakkatli bir dikkatle oynuyor, elini masaya ya da tezgâha uzattığında sanki bir yerden destek almak ister gibi tutunuyordu, ekranda göründüğü neredeyse her an karakterin içinde yaşadığı çalkantıları hissedebiliyordum. Bir aşağı bir yukarı bakarken yüzünde beliren o büyük bir kafa karışıklığı ifadesi öyle etkileyiciydi ki, onu seyrederken kalbimin parçalandığını söylesem abartmış olmam. Onun hakkında yanıldığımı teslim etmem gerekmişti, gerçekten de rolünün inceliklerine hâkim ve kendini bütünüyle işine adamış bir aktördü, dolayısıyla sonrasında onunla aynı filmde rol almayı kabul ettim.

Ancak sete geldikten kısa süre sonra adamın tam da önceden düşündüğüm gibi boş ve kibirli biri olduğunu görmek beni şaşkınlığa uğrattı, provalara başladığımızda sahneden bihaber olup, repliklerinin hiçbirini ezberlemediğini görünce içimi bir endişe kapladı, sürekli başını senaryoya eğip kelimeleri sessizce tekrarlıyordu, sanki bu replikleri hayatında ilk defa görüyor gibiydi. Hayal kırıklığına uğramış, hatta öfkelenmiştim, bunu bir saygısızlık işareti olarak algılamamak zordu, ne de olsa hem benim hem de setteki insanların vaktini boşa harcıyordu, hatta kendininkini de – ki art niyetli bir şekilde çok vakti kalmadığını düşündüğümü de hatırlıyorum.

Muhtemelen sabırsızlığımı sezen yönetmen beni kenara çekti ve aktörün repliklerini ezberlemekte zorlandığını, büyük olasılıkla hiçbirini hatırlamayacağını, buna hazırlıklı olmam gerektiğini ve durumun düzelmesini beklemememi söyledi. Aklım karışmış hâlde ona baktım, konuyu *Kurtuluş* filminin yönetmeni Stan'le konuştuğunu anlattı. Sana bunu daha ön-

ceden söylemeliydim, dedi, ama aslını istersen ben de yeni öğrendim. Repliklerini aklında tutamıyormuş. *Kurtuluş*'un setine her gün hiçbir repliği bilmeden gitmiş.

İnanamayarak bir kahkaha attım, yönetmen beni durdurmak ister gibi elini kaldırdı. Stan ilk başta dikkatini vermediğini ve sahneye hazırlanmadığını sanmış, ama çok geçmeden bunun aktörün elinde olmadığını, senaryoya bakışıyla sahnede tekrar edişi arasında geçen o kısacık sürede dahi replikleri aklında tutamadığını fark etmiş. Böyle olunca çareyi setteki tüm yüzeylere üzerinde repliklerin yazılı olduğu kâğıtlar yapıştırmakta bulmuşlar. Mutfaktaki sahneyi hatırlıyor musun, hani ellerini tezgâhta gezdiriyordu? Orada aslında not kâğıdını arıyor. Banyo sahnesinde de öyle.

Yönetmene inanamayan gözlerle baktım. Ortaya çıkan sonuç gerçekten fevkalade, diye devam etti alaycı bir şekilde, ve şu anda çektiğimiz ya da en azından çekmeye çalıştığımız filmdeki rolü ona bu filmdeki performansından etkilenerek önermiştim. Ne var ki etkileyici oyunculuğunun performansından kaynaklanmadığını sonradan öğrenmiş bulundum. Ekranda gördüğün kafa karışıklığı tamamen gerçek. Kaybolmuş bir adama bakıyorsun, hikâyeden habersiz, sahnenin içinde sıkışıp kalmış, hayatı ve kariyeri gözlerinin önünde kayıp giderken üzerine kamera merceği doğrultulmuş bir adamı izliyorsun.

Peki Stan sana neden bunu söylemedi ki? diye sordum. O filmde işe yaramış, doğru, burada durup kendi kendime başımı salladım. O filmde işe yaradığı kesin, dedim. Ama bu film için...

Öyle, dedi yönetmen. Stan bana söylediğinde öfkeden deliye döndüm. Niçin beni uyarmadın? dedim. Stan de, bunu söylerse aktöre ihanet ediyormuş gibi hissedeceğini söylemek-

le yetindi. Böyle bir haberin kamuya mal olması, hatta böyle bir haberin sinema endüstrisinde duyulması ölümcül bir darbe olurmuş. Oyuncuya özel bir bağlılığı olmadığını, kibri ve dik kafalılığı hakkında gönül rahatlığıyla şikâyet edebileceğini söyledi, ama bu konuda ona karşı bir vefa duygusu besliyormuş. Öyle ki, oyuncunun özrünün seviyesini ekipten dahi sakınmaya çalışmış, demansı olduğunu baştan söylemeyip adamı korumak ve başkalarının bu korkunç gerçeği anlamasını engellemek niyetiyle, replikleri ezberlemeyi reddettiğini, tembellik ettiğini, aptal olduğunu ileri süren hakaretlere başvurmuş.

Anlayacağın, dedi yönetmen, Stan kendince onu seviyordu. Evet, dedim, ya da belki aslında oyunculuğunu ve bu oyunculuğu ortaya çıkarma sürecini seviyordu. Stan'in yaptığı şey bir bakıma acımasız ve vicdansızcaydı, ahlaki bir çizgiyi aştığını mutlaka fark etmiş olmalıydı ve ben Stan'in korumak için bu kadar çaba sarf ettiği şeyin yaşlı oyuncu ya da filmin itibarı değil, bu ihlalin sır olarak kalması olduğunu düşünmeden edemiyordum.

Her halükârda, filmimiz *Kurtuluş*'un elde ettiği başarıya kavuşmadı, yine de oyuncu bir şekilde işin içinden sıyrıldı ve kendisine önceden olduğu gibi yeni işler gelmeye devam etti, belki şu an bile bir film setinde, sahnedeki yolunu bulmaya çalışıyordur. O zaman bu ifşa nedeniyle şok olduğumu ve aynı zamanda hayal kırıklığına uğradığımı hatırlıyorum, bu olay adamın oyunculuğuna bakışımı değiştirdi. Yönetmenle konuştuktan sonra dönüp filmi tekrar izledim, bu defa ekranda kaybolmuş, huzursuz bir şekilde repliklerini, söylemesi gerektiğini bildiği kelimeleri arayan, demansın başlangıç evresindeki bir adam gördüm sadece. Fakat şimdi, Xavier'le birlikte yürürken fark ediyordum ki performansı yerli yerindeydi – yani

filmi ilk ve hatta ikinci defa izleyişimde gördüğüm performans hâlâ oradaydı, sonra düşündüm ki bir performans aslında eser ile seyirci arasındaki alanda var oluyor, sadece var olmakla kalmayıp o yorumlama alanında inşa ediliyordu.

Ama sonra, eğer bir kez olsun bir oyuncunun kıyıyı gözden kaybettiği bir film varsa işte bu diye de düşündüm, bocalarken uzaklara açılmıştı, acaba bir daha karaya çıkamayacağından endişeleniyor muydu, kurmacanın koruyucu gücü etkisini yitirmiş, gerçekle kurmaca arasındaki sınır silinmiş miydi, merak ettim. Ekranda gördüğüm kafa karışıklığı ve kırılganlık fazlasıyla gerçekti. Sonra oyuncunun gözlerindeki paniği düşündüm, her şeyiyle gerçekti, setin ortasında dikilmiş diğer oyunculara, yönetmene bakarken, kâğıt parçasının nerede olduğunu bulmaya çalışırken, o anda her şey korkunç, dehşet verici bir şekilde gerçekti.

Elbette öyleydi, çünkü *Kurtuluş* filmindeki performansına ilişkin bir unsur daha vardı: ölüm. Oyuncu henüz altmışlarında olsa bile, unutulan –aslında unutulan bile dememeli, çünkü hafızaya alınıp kaybedilmiş değil, zihninde hiçbir şekilde yer edememiş– repliklerin ve tezgâhın üzerine yerleştirilmiş notların hikâyesini duyduğum anda adamın ölümünü gözümün önünde canlandırabilmiştim. Bir yay çizerek ilerleyen çöküşünü tahayyül edebiliyordum, bir gün zihni paramparça olup dünyaya ve kendine dair hafızası silinecek ve bununla birlikte varlığını oluşturan her şey yitip gidecekti. Ölümdü bu, sahnede bata çıka ilerlerken, farkında olmasak bile bizi etkisi altına alan şey buydu. Film, teslim oluş sürecindeki bir adamın portresiydi.

Kurtuluş filmiyle ilgili ne hissettiğimi artık bilmiyordum, önceden saf ve naif duygularla zevk alarak izlediğim bir eserken, o masumiyet artık kaybolmuştu. Artık gördüğüm şeyin

ne olduğunu fazlasıyla iyi biliyordum. Bir performansın amacı da bu değil mi, diye de düşündüm, masumiyetimizi korumak, arzularımızın ikiyüzlülüğüyle yaşamamıza izin vermek. Çünkü aslında biz ekranda ya da sahnede o şeyin kendisini görmek istemiyoruz, gerçek acıyı ya da ölümü görmenin peşinde değiliz, bunların temsilini arıyoruz. Performans olduğunun farkında olduğumuzda o duygunun tadını çıkarabiliyor, ona usulca yaklaşıp atmosferini içimize çekebiliyoruz; performans, bu tehlikeli yakınlığı mümkün kılıyor.

Bu olmasa *Kurtuluş* ancak bir snuff filmi olurdu. Ve bu yüzden Xavier'e, Evet, önemli, dedim, gerçekten de önemliydi. Niyetlilik yoksa ne faillik kalıyordu ne de kontrol, bu durumda eser senin başına geliyordu. İmkânsız bir ters yüz oluş.

Ya, dedi usulca, ve kahvesinden bir yudum aldı. Geleceğimiz yere varmıştık.

6

Tiyatro kapısının önünde duruyorduk. Xavier iki elinde iki kahve tutuyor ve içinde kahvaltılık sandviç olan torbayı taşıyordu. İkinci kahve bardağının ağız kısmını parmaklarıyla özenle kavramıştı, nedense hem o duruşunda hem de o küçük karton kahve bardağında Anne'le olan ilişkilerinin tüm dinamiğini görebiliyordum. Birbirleriyle nasıl bir etkileşime gireceklerini anlamam için ikisini bir arada görmeme gerek yoktu, o sırada aklıma, nasıl olup da unuttuğuma şaşırarak, Xavier'in prova sürecinin geri kalanında ve sonrasında da yanımızda olacağı geldi. Xavier gülümsedi, herhangi bir ima barındırmayan, yumuşak bir gülümsemeydi.

Doğru düşündüğünüzden emin değilim.

Ne?

Bence performansınız, siz öyle hissetmeseniz bile, muhtemelen çok iyi.

Ani ve yakışıksız bir sesle güldüm. Eh, kendi iyiliğim için böyle olduğunu umarım.

Binanın kapısını açıp elimle içeri girmesini işaret ettim, ellerimizde kahveler, hâlâ gülümsüyorduk. Boş fuaye alanını geçtik ve salonun kapısını da açtım ki ilk o girsin ve mekândaki ilginin hemen nasıl ona yöneldiğini bir kez daha

göreyim. Haset duyduğumu söyleyemem, fazla genel bir kelime bu, çok çeşitli duyguları barındıracak kadar geniş. Fakat o an, hızla yaklaştığım görünmezlik hâlinin bir hatırlatıcısıydı, gün geçtikçe, sokakta ya da bir mekânda yürürken artık pek kimsenin dönüp bana bakmadığını fark ediyordum, oysa gençken, Xavier'in yaşlarındayken, tam da bunun özlemini çektiğimi hatırlıyordum.

Elbette burada görünmez biri değildim, bu salonda bir statü ve ondan dolayı, bağlama dayalı olsa da bir görünürlüğe sahiptim. Anne yukarı baktı, koşarak yanımıza gelip aniden durdu ve belki şaşkınlık belki de memnuniyet ifadesiyle ellerini çırptı.

Mükemmel bir anne-oğul görüntüsü, dedi gülerek.

Neredeyse, diye cevapladı Xavier.

Ben hiçbir şey söylemeyince Anne'in yüzünden bir rahatsızlık gölgesi geçti, benden ya da Xavier'den değil kendinden kaynaklanan bir rahatsızlıktı bu, yaşıma dikkat çekmek istiyormuş gibi görünen bu yorumdan alınacağımı düşünmüştü muhtemelen. Belki de sözlerinin ırkla ilgili bir önyargıyı yansıttığını, onun gözünde hepimizin aynı olduğunu ele veriyormuş gibi sanılmasından endişe etmişti. Anne elini uzattı, Xavier kahvesini ve içinde sandviç olan kâğıt torbayı ona verdi. Daha önce sergilediği kişilikle tamamen çelişen, şaşırtıcı bir yetkinlik havası vardı, yine bambaşka biri gibi geldi gözüme. Anne üzerinde yatıştırıcı bir etkisi olduğunu fark ettim, ürkek hayvanlarla başa çıkmakta usta bir eğitmenin sakin ve kararlı üslubuyla hareket ediyordu.

Xavier'in Anne'in etrafında sessizce ama dikkat kesilerek hareket edişini izlerken, aralarında şimdiden samimi bir yakınlık kurulduğunu gözlemledim ve Anne'in bize bakınca neden anne-oğul olabileceğimizi düşündüğünü anladım.

Xavier'le aramızdaki fiziksel benzerliği kastetmiyordu, daha doğrusu tek ya da ana neden bu değildi. Asıl neden, Anne'in Xavier'i örnek bir oğul olarak görmesiydi. Xavier, evlat sevgisi ve sorumluluğuyla davranarak Anne'in bilinçsizce ve dolaylı bir şekilde olsa da adlandırmak durumunda hissettiği bir atmosfer yaratarak bu rolü üstlenmişti. Aslında beni değil, kendini kastettiğini fark ettim, yüzündeki o hayal kırıklığı ifadesi beni incitmiş olabileceğinden korktuğu için değil –beni bu kadar iyi tanıyan birinden bunu beklemem yanlıştı– bir şekilde kendini ele vermiş olmaktan, farkında olarak ya da olmayarak endişelendiği içindi.

Xavier iyi evlat rolünü başarıyla oynuyordu. Bu rolü sevmişti, bu rolün peşindeydi, zaten benimle iletişime geçmesinin asıl nedeni buydu. Şimdi iyi oğul rolünü Anne için canlandırıyordu ve o da bunu cevapsız bırakmıyordu, bu karşılıklılık sayesinde etraflarında bir zar oluşmuştu. Koridorda ilerleyerek onlardan uzaklaştım ve boş sahneye baktım. Kahveden bir yudum aldım. Xavier'in bana karşı hissettikleri, Anne'e karşı hissettiklerinden farksız gibiydi, hatta bana karşı sanki daha az his besliyordu. Gözlerim tekrar onlara kaydı, baş başa vermiş dururlarken Anne heyecanla konuşuyordu, karşılık olarak Xavier bir şey söyledi, Anne de güldü ve başını kaldırıp ona sevgiyle baktı. Bir an içimde bir kıskançlık dalgası hissettim, tam olarak neyi kaybettiğimi bilmeden bir şeyden feragat etmiştim sanki.

Anne gelip ön sıraya oturdu ve Xavier'in onun için getirdiği sandviçi yemeye koyuldu. Yanındaki koltuğu işaret etti, ben de gidip oturdum. Lokmasını iştahla çiğnerken peçeteyle ağzını sildi ve başıyla bana işaret etti.

Sence nasıl gidiyor?

İyi, dedim hemen.

Beklediğimden daha hızlı ilerliyor. Her gün metni ilerleten keşifler oluyor. Hissediyorum. Ellerini havaya kaldırıp kenetledi, sandviçi kucağındaydı, Bir şeylerin ortaya çıktığını hissediyorum. Max de mutlu. Anne burada durdu ve dönüp bana baktı. Provalara başlamadan önce oturup Max'le konuştum, beni titiz biri olduğu konusunda uyardı. Metni kendi yorumunla ele alabilirsin, dedi. Benim düşündüğüm şekilde olmak zorunda değil. Ama aslına uygun olmalı.

Anne zorlanarak kahvesinin kapağını açtı ve devam etmeden önce bir yudum aldı. Genellikle faydalı bulduğum türden bir mesaj değildi bu ve bunu ona açıkça söyledim. Aslına uygun olup olmadığını nasıl anlayabilirdim ki? Kimin standartlarına göre? Bu ifade ne anlama geliyordu? Ama sonra metin üzerinde çalışmaya başlayınca fark ettim ki her sahne zamanla kendine özgü bir tutarlılık kazanıyordu. Önceki hafta prova esnasında bir noktada Max'e baktığımda o da bana bakıp başını sallamıştı, halbuki sahne kâğıt üstünde okuduğumdan farklıydı, muhtemelen Max'in kaleme aldığından da farklıydı ama Max'in onayladığını anladım. Sonrasında memnun olduğunu kendisi de söyledi.

Tam olarak ne dedi?

Memnun olduğunu söyledi sadece. Provalar iyi gidiyor, dedi. Teknik provalara daha bir haftamız var. Üzerinde çalışılması gereken yerler varmış ama toparlayacağımızı düşünüyor.

Anne sandviçinden bir ısırık daha aldı.

Üzerinde çalışılması gereken yerler...

Peçetesini arıyordu, sabırsız bir şekilde ona uzattım. Yine ağzını sildi.

Eh, evet, bugün provasını yaptığımız sahne de onlardan biri.

Bunu söylemesini bekliyordum. Son üç hafta boyunca, sahneler Anne'in tarif ettiği şekilde birbiri ardına ortaya çıkmıştı.

O gergin coşkuyu tüm kadro hissediyordu, Max yalnız değildi, hatta bir ara Clarice beni kenara çekip oyunun zannettiği gibi çıkmadığını, daha iyi, daha incelikli ve gizemli olduğunu söylemişti. Eserin inanılmaz bir hızla ortaya çıkışını izlemiştim, fakat oyunun tam ortasında bir sahne vardı ki bir türlü çözülemiyordu. Oyunun merkezinde bir kara delik ya da sandık gibi duruyordu, üstelik bu sahnede tek başıma oynuyordum. O gün üzerinde çalışacağımız sahne de oydu.

Gözüm boş ve karanlık sahnedeydi. Oyuncular içinde Max'in işindeki o değişken dehayı ilk kavrayan olmuştum, sahneler kaygan ve sinsi bir biçimde ortaya çıkıyordu, oyunun özünü ancak metnin derinliklerine indiğinizde fark edebiliyordunuz. Fakat o gün çalışacağımız ve Max'in içine sinmeyen –çünkü Anne doğrudan söylemese de bunu kastettiği açıktı– o sahne bana direnmeye devam ediyordu, tam anlamıyla kavrayamadığım tek şeydi oydu ve o olmadan rolün bütünü benim için anlamlı hâle gelmiyordu. Oyundaki bu sorunun bir süredir farkındaydım ve son zamanlarda sahnenin yapısında bir boşluk olabilir mi diye sorgulamaya başlamıştım. Oyunun yapısı ve anlatısı sahnenin içinde bir dönüşüm süreci yaşanmasını, âdeta bir simya ve geçiş ânı gerçekleşmesini gerektiriyordu, ama dürüst olmak gerekirse bu başkalaşımın temelini yazılı sayfalarda bulamıyordum.

Ayağa kalktım.

Max burada mı?

Anne başını hafifçe arkaya yatırarak salladı. Döndüm ve Max'in salonun arka tarafında olduğunu gördüm, telefonda biriyle konuşuyor gibiydi. Bana doğru bakıp el salladı, sonra arkasını döndü. Salonda ilerledim, yaklaştığımı görünce çabucak bir şeyler söyleyip telefonu kapattı. Nedense temkinli bir tavırla alelacele sarıldı, sanki ne söyleyeceğimi biliyormuş ya

da birazdan bana veya Anne'e bir sorun olduğunu söyleyecekmiş gibi bir hâli vardı. Bir adım geri çekildi, telefonunu hâlâ elinde tutarken aramıza biraz daha mesafe koyup kendimi nasıl hissettiğimi sordu, neredeyse Anne'in kullandığı ses tonuyla konuşmuştu, öyle ki ikisinin daha önce baş başa konuşup asıl sorunun ben olduğumda karar kıldığından şüphe etmeye başladım.

İyiyim.

Güzel. Anne'le konuştum. Bu sahneyi bugün netleştirmek istiyoruz. Hâlâ yerine oturmayan bir şeyler var. Ama sana karşı dürüst olmamı ister misin? Başımı aynı anda hem aşağı yukarı hem iki yana salladım, dürüst olmasını istediğimden emin değildim. Bu sahne oyundaki başka her şeyden farklı bir yerde duruyor, şimdiye dek yazdığım her şeyden farklı. Kaşlarını çattı. Daha çok şematik bir sahne, hatta sadece şematik. Bir karşılaşmanın en kuytu köşelerine sızıyor, onu iliklerime kadar hissediyor ve yazdıklarımı onun üzerine inşa ediyorum. Ama bu daha kavramsal. Kurak, soğuk. Başını bana doğru salladı. Tıpkı senin karakterin gibi.

Max konuşurken biraz şaşırdım, karakteri özellikle soğuk olarak düşünmemiştim. Sanki ağzına kötü ya da acı bir tat gelmiş gibi yüzünü hafifçe buruşturmuştu, bizzat yarattığı ve hikâyenin merkezine yerleştirdiği karakteri küçümser gibi bir hâli vardı. Tüm olasılıkları tükenmiş, kederle kıvranan bir kadındı, içi boşalıp âdeta bir kabuğa dönüşmüş, duygularına artık tam olarak erişemeyen biri. Ben karakteri bu şekilde anlıyordum, ama Max'in gözlerindeki bir ifadeden anladım ki, haklı olsam bile, karakteri gerçekten böyle kurgulamış olsa bile, onu ve kederini hor görmekle kalmayıp –belki daha da kötüsü– ondan biraz da sıkılmıştı. Hemen karakteri ve aynı zamanda kendimi savunma ihtiyacı hissettim, şayet yarattığı

karakteri bu kadar sıkıcı buluyorsa, benim performansımı da sıkıcı buluyor demekti.

Konuşmaya devam etti, gizlemeye çalıştığım şaşkınlığı ya fark etmemişti ya da umursamıyordu. Senin canlandırdığın karakterin bir tür eşik atlayıp karşı kıyıya ulaştığı nokta da bu elbette. Oyunun adı *Karşı Kıyı*'ydı, ama Max bunu söylerken ne ironi yapmış ne de nasıl algılanacağını düşünmüştü, belki de yazdıklarının alıntı yapılacak kadar etkileyici olduğunu düşünen biriydi. Oyunun özü de işte bu, diye devam etti. Karakterin duygusunu bulduğu, oyunun açıldığı ve kadının artık hayata adım attığı an, böyle düşünebilirsin.

Telefonu tutan elini küçük bir sevinç gösterisi gibi yumruk yaparak havaya kaldırdı ve sanki meseleyi işime yarayacak şekilde açıklığa kavuşturmuş, bu kara kutuya benzer sahneyi açan anahtarı elime vermiş gibi başını salladı, fakat açıkçası ne demek istediğine dair neredeyse hiçbir fikrim yoktu, o kadar şey söylemişti ama hepsinin içi boştu. Dehşet hissi artmıştı. Max bana bakıyordu ama ben de dönüp ona baktığımda yüzündeki ifade donar gibi oldu, sanki içinden geçenleri okuduğumu fark etmiş gibiydi, işte o zaman yazdığı şeyin ne anlama geldiğini, oyunun içinde nasıl işlev görüp karakterin iki versiyonunu nasıl bağlayacağını bilmediğini anladım, boşluk doldurma amacıyla yazmıştı sadece. Yazdığı şeyin ortasında karakterden bunaldığını ve başka bir karakter yazmak istediğini anladım, o yüzden de aynı karakterin iki versiyonu değil, bambaşka iki karakter arasında geçiş yapmak için bu imkânsız sahneyi yaratmıştı. Bunu şimdi görebiliyordum, senaryonun her yerinde görebilir olmuştum. O da benim gözlerimin içine bakıyordu ve gözlerindeki korkuyu fark ettim, sonra telefonunu kaldırdı ve, Kusura bakma, bunu açmam gerek, diyerek salonun çıkış kapısından dışarı fırladı.

Telefonu çalmıyordu bile. Koltuğuma dönüp derin bir nefes verdim, rolden onun yazdığı şekilde anlam çıkarmam gerekiyordu ve şunu anladım ki, oyunun iki yarısı arasındaki o aksak geçişi nasıl düzelteceğine, yas tutan kadından eyleme geçen kadına dönüşü nasıl sağlayacağına dair hiçbir fikri yoktu. Senaryoyu bir çırpıda açtım. Sinirlenmiştim ve tadım kaçmıştı, bu işe hiç uygun olmayan bir ruh hâlindeydim.

Xavier ayağa kalkıp yanıma geldi. Her şey yolunda mı? diye sordu. Bir ihtiyacınız var mı? Gözlerimi senaryoya dikmiş bakıyordum, Xavier'in gözleri de sayfaya kaydı. Bugün çalışacağınız sahne mi bu? Başımı salladım. Tüyon var mı? diye alaycı bir ses tonuyla sordum. Omuz silkti. Babamın anlattığı bir fıkra vardı, gerçi o zamanlar bana fıkradan çok hikâye gibi geliyordu. Başımı salladım ve devam etmesi için bekledim. Artık karısına âşık olmayan bir arkadaşı varmış, çocuklarıyla birlikte olmaktan da hiç zevk almıyormuş ama ailesini terk etmek de istemiyormuş. Eskiden hissettiği gibi hissetmek istiyormuş yalnızca. Terapistine ne yapması gerektiğini sormuş. O da karısına âşıkmış gibi davranmasını söylemiş. Bu rolü mümkün olduğu kadar iyi bir şekilde canlandırırsa, sonunda karısına yine âşık olduğunu görecekmiş.

Bunun nesi komik? diye sordum sinirle ve saate baktım. Anne kucağındaki sandviç kırıntılarını eliyle süpürerek ayağa kalkıyordu.

Yani, dedi. Çünkü aslında kendinden söz ediyordu. Annem artık âşık olmadığı karısı, ben ve kardeşlerim de artık birlikte vakit geçirmek istemediği çocuklardı. Terapistin kendisine söylediğini yapmış ve anneme yine âşık olmuştu, biz de bununla dalga geçerdik.

Hiç komik değil, dedim.

Biliyorum. Ama o zamanlar komik geliyordu.

Annen var mı?

Bana tuhaf bir bakış attı. Anne önümüzdeki koridora geldi. Max'i gördünüz mü?

Bir telefona cevap vermesi gerekti, diye kestirdim.

İstersen gidip... Xavier ayağa kalktı.

Lütfen, dedi Anne. Başlamamız gerek.

Xavier koridorun öteki ucunda gözden kaybolurken, Anne ardından şefkat dolu gözlerle baktı. Bak ne diyeceğim, dedi, Xavier'le iyi bir uyum tutturacağız gibi görünüyor. Bana e-posta göndermesi büyük şanstı. Senin sayende oldu aslında. Tam burada cevap bekleyen bir ifadeyle bana döndü, ama başımı sallamakla yetindim. Hana'nın arkadaşıymış meğer, dedi bir an durduktan sonra. Robbie'yle Mieko'nun kızı Hana. Birlikte okuyorlarmış.

Senin yanında çok rahat görünüyor.

Leb demeden leblebiyi anlıyor. Asistanlarımın çoğu ancak bir şey olduktan sonra harekete geçiyordu. Yanımda neye ihtiyaç duyduğumu sezebilen birinin olması çok güzel.

Anlatımında bir yumuşaklık, muğlaklık vardı, bu nedense sinirimi daha da bozdu, Xavier'i kanatlarının altına almaya karar verdiğini anlamıştım, artık sürekli yanında olacak, Anne'in işiyle ilgili düşüncelerini, hatta daha fazlasını bilecekti, çünkü asistanlarının hem duygusal yükü hem de bilgi yoğunluğunu taşıyabilmeleri gerekiyordu. Anne son derece enerjik ve talepkâr olduğu için çoğu uzun süre dayanamazdı, her şeyinizle kendinizi ona vermeniz gerekirdi, onunla çalışan bir oyuncu ya da yaratıcı bir ortaksanız, yani vizyonu sizin için hem bir gerekçe hem de bir cazibe unsuruysa bu etkileyici bir şeydi elbette, ama ona kahve getirmek ve ayak işlerini yapmak durumunda olan genç kadın ve erkekler için o kadar da çekici değildi muhtemelen.

Yine de Xavier'in başarılı olacağını şimdiden görebiliyordum, sadece değişimlere uyum sağlamakta olağanüstü becerikli olduğu için değil, bu uyumluluğun ona pek bir şeye mal olmuyor gibi görünmesinden dolayı da. Kendinden taviz vermediği gibi bu değişimler onun canını sıkmıyor, hatta onları sanki hiç hissetmiyordu. Tiyatroya doğru yürürken beni nazikçe sorguya çekmesini düşündüm, tavrı tamamen doğaldı, o soruları Anne'in isteği üzerine sormuş olması inanılası gelmiyordu, yine de Anne'le oturup yaşadığım zorluklar üzerine konuşmuş olmaları mümkündü, Anne'in, Xavier'in ve hatta Max'in baş başa vererek durumu tartıştıklarını da gözümde canlandırabiliyordum. Daha da sinirlenmiştim, üçünü aslında senaryoda var olan zaafları benim yorumumdaki zayıf noktalar olarak didik didik ederken gözümün önüne getirmek hiç hoş değildi. Rolün özünü hiç kavrayamadı, bir türlü anlayamadı, demişlerdi belki de.

İnsanların arkamdan konuşması fikrinden hâlâ nefret ediyordum, üstelik bu daha kötüydü, çünkü artık Max'in sorumluluğun –suçun demiyorum, bundan böyle farklı bir gözle görmeye başlasam da Max'e hâlâ saygım vardı– bir kısmını bana yüklemeye çalıştığına emindim. Bu durum beni çocukluk hâlime geri döndürdü ve o ruh hâliyle eğilip Anne'e, İlk görüşmemizde Xavier bana garip bir şey söyledi, dedim. Daha bunu derken kendimden rahatsız oldum, çünkü bunun önemsiz bir şey olduğunu biliyor, kendime güvenmediğim ve alınganlık gösterdiğim için böyle bir tepki verdiğimi fark ediyordum, ayrıca tüm bunlara rağmen, Xavier'in söylediklerinin bir tür sır olduğunun da farkındaydım, paylaşılmaması gereken özel bir şeydi, fakat elbette ona hiçbir borcum yoktu, ayrıca kendisi de söylediği ya da yaptığı şeylerden kimseye bahsetmememi söylemiş filan değildi.

Anne dikkatle bana baktı, sanki ona ne söylemek istediğimi soracak gibiydi, ama gözlerinde endişe ya da kaygı yoktu, genç adamla ilgili tatsız bir şey olabileceği aklının ucundan bile geçmezdi. O sırada, tam ben konuşacakken telefonum titredi. Tomas'tan mesaj gelmişti, okumak için kaydırdım. Konuşmamız gerek, diye yazmıştı. Yazıyorum, çünkü bu kelimeleri yazıya dökmezsem cesaretimi kaybedip konudan yine kaçacağımdan korkuyorum. Ama bu şekilde devam etmek mümkün değil.

Telefonu kucağıma koydum.

Ne oldu? diye sordu Anne.

Ona baktım. Tomas'tan mesaj gelmiş.

O değil, dedi. Xavier'i sordum.

Hiç, dedim. O an Max'i de, oyunu da, sahneyi de, aklımda deli gibi dolaşan tüm paranoyak düşünceleri ve provaların doğal olarak yarattığı tüm sıkıntıları da unuttum, her şey bir anda yerine oturmuştu. Tomas'ı aramam gerek, dedim, Anne başını salladı. Gözleri salonun kapısına yöneldi, dönüp baktığımda Max'le Xavier'in döndüğünü gördüm. Xavier'e, onun o sakin ve durgun yüzüne baktım, içimi rahatlatmak istermiş gibi bana bakarak gülümsediğini görünce şaşırtıcı bir şekilde içimde bir özlem dalgası yükseldi. Tam ayağa kalkacakken Anne hızla başını çevirdi. Şimdi olmaz, dedi. Sesi hiç alışkın olmadığım gibi sert çıkmıştı. Max'le Xavier'e bakıp gelmelerini işaret etti ve elinde kahveyle, Xavier'in onun için alıp getirdiği kahveyle sahneye çıktı. Kahveyi yere bıraktı ve dimdik ayağa kalktı. Pekâlâ, dedi ve ellerini bir kez çırptı. Yeterince vakit kaybettik. Artık başlıyoruz.

@ayisigikitap

İkinci Kısım

7

Restoranın ortasında, bir spot ışığının altında üç kişilik bir masaya oturtulmuştuk. Konuşurken, arkamıza yaslanır, menülere uzanıp kadehlerimizi elimize alırken yüzümüz kısmen gölgede kalıyor, ışığın içine girip çıkıyordu. Aylar önce, Xavier daha Anne'le çalışmaya başlamadan ve *Nehirler* büyük başarı elde etmeden önce onunla buluştuğumuz restorandı burası, fakat bu defa üçümüz birlikteydik: ben, Tomas ve Xavier.

Sipariş verdikten sonra, Tomas şarabına uzandı ve oyunun olağandışı başarısına kadeh kaldırmak istediğini söyledi. Kadehini kaldırırken önce Tomas'a, ardından Xavier'e baktım; yüzleri ışığın altında yumuşamış ve gülümsüyordu, aynı ifadeyle birleşmiş gibiydiler, biri diğerinin yansımasıydı âdeta. Oyunun başarısının tüm beklentileri aştığı doğruydu. Gösteri üç kez uzatılmasına rağmen hâlâ kapalı gişeydi, biletler satışa çıkar çıkmaz bitiyordu. Eleştirilerse hep bir ağızdan coşkuyla övgü dolu methiyeler düzüyordu, öyle ki zaman zaman gerçekten doğru olduklarına inanacak gibi oluyorduk.

Max ve Anne hak ettikleri takdiri almış olsalar da, övgülerin büyük kısmı bana ve performansıma yönelikti. Daha önce hiç bu kadar geniş çapta takdir görmemiştim, hiç kimse çalışmalarımı böyle derinlemesine, hatta böyle içten bir ilgiy-

le inceleyip yorumlamamıştı. Bu durum menajerlerimin dört dönmesine neden oluyordu, neredeyse her gün film, dizi ve tiyatro teklifleriyle çıkageliyorlardı, hem bazıları gerçekten de ilginçti, birkaç ay önce olsa çoğunu seve seve kabul ederdim.

Ama o günlerde hırslarımdan uzak yaşıyordum, Max'in yazdığı oyunun dünyasına öyle kapılmıştım ki, oradan ayrılmayı hayal bile edemiyordum. Prova döneminde yaşadığım hayal kırıklığını, Max'in kaleminden şüphe edişimi hatırladım, şimdi bunların hiçbiri anlaşılır gelmiyordu, o zamanlar ne hissettiğimi şimdi anlayamıyordum. Çalıştığım en iyi yazarın o olduğuna şüphe yoktu, o rol ve oyun ise canlandırmam için şimdiye kadar bana verilen en iyi malzemeydi. Max, *Nehirler*'de derinliği ve çeşitliliği sınırsız gibi görünen bir rol yaratmıştı, iki performans asla birbirinin aynı olmuyordu. Halbuki bir oyun sahnelendikçe rol giderek oturur ve kestirilebilir bir hâle gelir, *Nehirler*'de böyle bir birikim süreci olmamış, performans hiçbir zaman oturduğunu hissettirmemişti, sahneye her çıkışımda ne olacağını, rolün ve metnin hangi versiyonunun bana geleceğini bilmiyordum. Oyunu bin kere oynasam da dünyasının sınırlarına erişemeyeceğimi, her zaman keşfedecek başka şeylerle karşılaşacağımı hissediyordum.

Bir zamanlar beni o kadar huzursuz eden o sahne, ilk kısımdan ikincisine geçilen o an, yani oyunun dönüşüm noktası, menteşesi oyunun en sabırsızlıkla beklediğim yeri olup çıkmıştı. Tiyatroya geldiğimde o sahnede olacağım anı iple çekiyordum, müziğin başlayacağı zamanı ve sahnenin koyu karanlığında yavaşça beliren o ışık huzmesini önceden hissederdim. O anı neredeyse tensel bir arzuyla bekliyordum. Derin bir nefes alıp ışığın içine adım attığımda önümde sayısız yol belirir, yollar çatallandıkça çatallanırdı ve her seferinde

sahnenin barındırdığı sonsuz olasılıklar ve önüme serilen ihtimallerin çeşitliliği beni büyülerdi.

O andan itibaren, yaklaşık dört dakika otuz saniye boyunca sahnenin alanını keşfediyordum. Sahne üzerinde olsam da yaşadığım deneyim bütünüyle bana aitti. Seyirciyi ya da dekorun sınırlarını ve yapısını unutuyor değildim. Tam bu noktada, kendi benliğimle canlandırdığım benlik arasındaki boşluk ortadan kalkıyor ve o kısacık anlarda yalnızca tek, bütünleşmiş bir benlik ortaya çıkıyordu. Bu, sadece birkaç dakikalığına sahnede gerçekleşen, başka yerde olmayan bir şey miydi? Öyle geliyordu. Sahnedeki her adım senaryoda harfiyen yazılı olsa da, sonsuz zamanım varmış gibi hissediyor, keyfimce hareket ediyordum. Senaryodan bir an bile sapmadan koreografimi ve repliklerimi eksiksiz yerine getiriyordum, ama olup bitenler benim kontrolümde değildi, sahne bana ve Max'e bile gizemli, simyasal gelen bir süreçle ilerliyordu. O anlarda, kendimden ve gündelik hayatımın sınırlarından çok daha büyük bir güçle derin bir iletişim kuruyordum.

O sahneden çıktığımda kim olacağımı hiçbir zaman tam olarak bilemezdim desem, abartmış olmam. Bu nedenle Anne'le Max, kimi aylar öncesinden belli kimi yeni olan başka projelere yönelmiş olsalar ve takvimleri sonraki birkaç yıl dolu olduğu için yeni proje kabul etmeleri mümkün olmasa da, ben gösterimin sonuna kadar *Nehirler*'le devam edeceğimi en başından beri biliyordum. Xavier elbette Anne'in yanında kaldı, sorumlulukları her geçen gün artmış, artık Anne'in sağ kolu gibi olmuştu. Anne'in gündelik yaşamını düzenlemekle kalmıyor –ki bunda gerçekten iyiydi, küçük krizleri çözmekte, çakışan programları, rötar yapan uçuşları ayarlamak gibi ufak tefek dertlerle başa çıkmakta şaşırtıcı derecede yetenekliydi, böyle bir becerisi olduğunu asla tahmin edemezdim– bir

yardımcıdan daha fazlası olmaya başlayarak giderek daha yaratıcı bir rol üstleniyordu, hatta Anne şu an üzerinde çalıştığı projede Xavier'in yardımcı yönetmen olma ihtimalini bile dile getirmişti. Bir defa baş başa konuşurken, Xavier'in yetenekli ve "duyarlı" biri olduğunu söylemişti – Anne bu kelimeyi ağzından düşürmezdi ama Xavier için gerçekten çok yerindeydi, çünkü Xavier duyarlılık konusunda ölçüyü kaçıracak kadar hassastı.

Ama içten içe çok sevinmiştim. Tabii ki ön gösterimlerden önceki o yoğun prova günlerinde tiyatroda olması yükümü hafifletmişti ve şimdi onun yokluğunu hissediyordum, bu işin altından kalkabilecek ya da rolü gerçekten çözüp içine girebilecek miyim hiç bilmediğim o günlerde, Xavier'in varlığının beni ayakta tuttuğunu kabul etmeliydim. Bunu beklemiyordum, onun önünde oynamanın beni rahatsız edeceğini ve kendimi çok kasacağımı sanmıştım. Ama Xavier mükemmel bir gözlemciydi, hem varlığını hissettiriyor hem de müdahale etmiyordu, sahneden indiğinizde ne methiyeler düzüyor ne de eleştirdiği noktaları sıralıyordu, çoğu insanın aksine performansı sözcüklerle açıklamaya ya da yorumlamaya kalkışmaz, olduğu hâliyle kabullenirdi.

Provanın son haftalarında Anne ve Max endişeli ve dalgınken, Xavier'in desteğini görmüştüm, bu da ilişkimizin dengesini değiştirdi. İlk oyundan sonraki birkaç ay boyunca, Anne bir sonraki projesi üzerinde çalışmaya başladıktan sonra bile, Xavier her akşam tiyatroya gelmeye devam etti, bazen beni almak için, çoğu zaman da oyunu izlemek için, dediğine göre, tıpkı benim rolü oynamaktan usanmadığım gibi, o da oyunu ve oyunun sürekli değişen hâllerini izlemekten usanmıyordu. Sonrasında köşedeki restorana yürür ve akşam yemeği için Tomas'la buluşurduk. Bazen Josie ya da Clarice veya yakınlar-

daysa Anne de bize katılırdı. Anne ne zaman aramıza katılsa, Xavier, Anne ve benim aramda süregiden o ince müzakerenin hep farkında oluyordum. Xavier'in akıl hocası ve işvereni olan, Xavier'e anlamlı bir ilgi duyan, bu süreçte onu başkalarıyla tanıştırıp yaratıcı kararlara dahil eden, önünde yeni kapılar açıp konuştuğunda dikkatle dinleyen Anne'in sırf bu ilgisi bile dönüştürücüydü, Xavier'in kendini farklı bir gözle görmesine, yeni olasılıklar tahayyül etmesine fırsat veriyordu – bir yanda Anne, diğer yanda Xavier'in annesi olarak ben.

Xavier'e sadece oğlum değil, kendisi olması için alan tanımam gerektiğini biliyordum, üstelik Anne'le kurduğu ilişkinin güçlenmesini istemek için de pek çok haklı nedenim vardı. Bu bakımdan, Xavier'e alan tanımakla Anne'e de tanımış oluyordum ve o da bu alanı sahiplenmek için fazlasıyla istekliydi. Yine de, Xavier'le aramdaki ilişkiyi, bir ömre yayılan yakınlığı ve karşılıklı anlayışı görmezden gelmek mümkün değildi. Anne'le tam anlamıyla rahat olmadığını görebiliyordum, Anne'in neden ona ilgi gösterdiğinden habersiz değildi, aralarındaki ilişkinin bir akıl hocalığı ilişkisi olmakla kalmadığını anlıyordu.

Mesela geçen akşam, Anne restorana biraz geç geldiğinde biz masaya yerleşmiş ve çoktan yemek siparişimizi vermiştik, bu arada Xavier sürekli ona mesaj yazıp menünün fotoğrafını göndermiş, sonra siparişini alıp garsona iletmişti, Tomas'la birlikte şaşkınlık içinde onu izliyorduk, böylesine ilgili davranabileceğini asla tahmin etmezdik. Hatırlıyorum da, onu bu kadar değişmiş görmek beni biraz tedirgin etmişti, bu hâlim yüzümden okunuyordu herhalde, çünkü Tomas uzanıp nazik bir hareketle elimi sıktı, bana bunun uzun zamandır umduğumuz, olmasını istediğimiz değişim olduğunu hatırlatmak ister gibiydi.

Nihayetinde Xavier, Anne'in siparişini gerekli –ve azımsanmayacak sayıdaki– değişikliklerle birlikte garsona iletti ve ardından sohbet etmeye başladık, onu görmeyeli bir haftadan uzun süre geçmişti ve neler yaptığını öğrenmek için can atıyordum. Hızla konuşuyordu çünkü Anne'le yaptığı işlere dair anlatmak istediği pek çok şey vardı, tam sohbete daldığımız esnada Anne'in masada belirdiğini hatırlıyorum. Başımı kaldırdığımda yüzünde bir dehşet ifadesi gördüm, az kalsın bir şey mi oldu, bir sorun mu var diye soracaktım.

Xavier ona siparişini verdiğini, zamanlamasının mükemmel olduğunu ve yemeğinin birazdan geleceğini söyledi. Anne bir cevap vermeyip, Josie'yle aramızda oturan Xavier'e huzursuz bir bakış atmakla yetindi, sonra hayli büyük olan masanın öbür ucunda Tomas'la Clarice'in arasında onun için boş bırakılan yere geçti. Masanın etrafından dolanıp Josie'nin omzuna hafifçe dokunmadan önce durumu hızlıca değerlendirdiğini gördüm. Xavier'le iş konusunda konuşmamız gereken birkaç şey daha var maalesef, dedi. Yerimizi değişsek olur mu? Josie şaşkınlıkla ona bakakaldı, sonra yavaşça ayağa kalktı.

Anne, neredeyse daha Josie'nin kalkmasına fırsat vermeden sandalyeye geçerek Xavier'in bütün ilgisini üzerine çekti. Tomas'la bakıştık, Josie masanın öbür ucunda belirdi, keyfi kaçmasa da biraz sinirlenmiş gibiydi, sürekli Xavier'le sohbetini bölüp Anne'den su bardağını, peçetesini, çatal bıçağını ya da masanın o tarafında unuttuğu telefonunu uzatmasını istiyordu. Anne'in mecazi ve muhtemelen gerçek anlamda yerinden kaldırmak istediği kişinin aslında ben olduğumun farkındaydım, yaşından başından utanmasa beni sandalyemden aşağı atabilirdi, ama fazla göze batar diye vazgeçmiş olabilir. Yine de, bir ara Xavier bana bir göndermeyi, sanırım bir romana dairdi, sormak için döndü ve elimi sevgi dolu bir hareketle

kendi elinin içine aldı, Anne'in bakışlarının anında ellerimize kaydığını ve tekrar Xavier'in yüzüne yöneldiğini gördüm, hasetten çatlayacak gibiydi.

Tabii bu tür durumlarda Anne geri çekilirdi, kıskançlığının mantıksız ve hatta utanç verici olduğunu biliyordu, bir erkeği cinsel nedenlerle kıskanmaktan daha fena ve insanın kendini ele vermesine yol açan türden bir şeydi bu. Anne bunu uzun uzadıya kelimelere dökmemiş olsa da, hiçbir ilişkinin dışarıdan göründüğü gibi sorunsuz olmadığının, gerçekten Xavier'in annesi olsa aralarındaki o özgür ve yoğun bağı aynı şekilde kurmalarının mümkün olmadığının farkında olsa da, bir tarafıyla Xavier'in annesi keşke o değil ben olsaydım diye hayıflanmasını gayet iyi anlıyordum. Anne'in hiç çocuğu olmamıştı ve her ne kadar pişmanlık biraz aşırı bir kelime olsa da, çünkü Anne pişmanlık gibi duygulara pek taviz veren biri değildi, Xavier'le ilişkisinde başka hiçbir yerde tatmadığı bir şeyi bulduğunu biliyordum.

Ve işin aslı, Anne'in Xavier'e karşı gösterdiği ilgiden büyük bir memnuniyet duyuyordum, hatta bunun uzun süren işbirliğimizin en önemli sonuçlarından biri olduğuna inandığım zamanlar bile olmuştu. Xavier hayatta ne yöne gittiği belli olmayan, fazla hassas ve duyguların etkisiyle kolayca sarsılan biriydi, Tomas'la kendi aramızda, onun dış etkenlere karşı kendini koruyamayacak kadar açık olduğunu konuşarak endişe ediyorduk. Özellikle Tomas, gözünde kolayca aklı çelinebilen ve cesareti kırılan biri olan Xavier'in artık iki ayağı üzerine sağlam basması gerektiğini düşünüyordu, erken yaşta birtakım özellikleri edinmediğini hissettiğinden olsa gerek, ne zaman Xavier'den söz açılsa hep *direnç* ve *sağlam duruş* gibi ifadeler kullanırdı. Ama o akşam restoranda, Anne'in Josie'nin rahatsız olmasına aldırmadan ve masadaki herkesi güldüre-

rek Xavier'in yanına geçtiğini görünce, belki de oğlumuz bu dünyada bizim onun olması gerektiğini düşünerek kaygılandığımız kişi değil de kendi olarak yolunu bulacak, diye düşünmeden edemedim.

Ne koşulda olursa olsun, Anne'in her geçen gün Xavier'e daha da bağlandığı görülüyordu, öyle ki Xavier'in kendini bir şeye adama konusunda sandığımızdan çok daha yetenekli olduğunu, aşırı hassaslığıyla çevresine karşı savunmasızlığı gibi Tomas'ı en çok endişelendiren ne varsa onların belki de tam da istediği hayatı yaşamasını mümkün kılan özellikler olduğunu Tomas'ın bile fark etmeye başladığını düşündüm. Şimdi, üçümüz de masanın etrafında toplanmışken, Tomas Xavier'e bakmak için döndü ve, Kadehimizi senin için de kaldırmalıyız, Xavier, dedi. Anne'in yanında üstlendiğin yeni görevinde çok iyi gidiyorsun, ikimiz de seninle gurur duyuyoruz. Ayaklarını yere sağlam basmaya başlıyorsun. Xavier'in yüzü kızardı, Tomas'ın onayına ihtiyacı yokmuş gibi davransa da bunun onun için ne büyük anlam taşıdığını biliyordum. Tomas'la ikisi benim Xavier'le olduğum gibi yakın değildi, ama bazen Xavier'in Tomas'ın onayını benimkinden çok daha fazla arzu ettiği hissine kapılıyordum, elbette bunun nedeni tam da o onayın çoğu zaman esirgeniyor olmasıydı. Xavier'in yaptığı her şey Tomas'a yönelikti, babasına gönderilmiş bir mesaj niteliği taşıyordu.

Xavier bir yudum aldı ve kadehini biraz gergin bir şekilde masaya koydu. Sonra, Anne'in baharda çekimine başlayacağı ilk filmi için kendisine yardımcı yönetmenlik görevini teklif ettiğini söyledi. İş, yüksek lisansının son dönemiyle, dolayısıyla tez yazması gereken zamanla çakışıyordu, bu yüzden kaydını bir dönem, gidişata göre belki bir yıl dondurma kararı vermişti. Tomas'ın yüzüne temkinli bir ifadenin perde gibi

indiğini görebiliyordum, bense Xavier'in bir veya iki dönem dondurmasında hiçbir sorun görmüyordum, bunu da hemen belirttim. Anne'le birlikte yaptığı işler başka kapıların açılmasına vesile olacak, dedim. Daha bu yaşta bir projede adının geçmesi azımsanacak şey değil ayrıca.

Garson yiyeceklerimizle birlikte gelmişti, Tomas hemen cevap vermedi. Hamburger ve patates Xavier içindi, bu restoranda hep hamburger ve patates söylerdi. Garson gittikten sonra, Ha bu dönem mezun olmuş, ha sonraki dönem, ne fark eder? dedim hemen. Xavier'e baktım ama onun gözleri Tomas'taydı, yüzü gergin ve kararsızdı, garip bir şekilde bana bakmaktan kaçınıyor gibiydi. Tomas yemeğinden bir lokma aldı ve ağzını sildi. "Değil mi, Tomas?" dedim sabırsızca. Sanki bu, onun için dünyanın en önemli işiymiş, mesela çocuğumuzdan ve onun mutluluğundan daha önemliymiş gibi ağır ağır, sindire sindire çiğnemeye devam etti. Ve sonra, nihayet konuştu. Gözlerini Xavier'e dikerek, Ben okulunu bitirmen taraftarıyım, dedi. Başladığın işi bitirmelisin. Ben öfkeyle geriye yaslanırken ekledi, Bu konudaki düşüncelerimi gayet iyi biliyorsun Xavier.

Tomas, dedim ve rahatlatmak için Xavier'in eline uzandım. Xavier başını eğip peçetesiyle oynamaya başladı, bu hareketinin Tomas'ı daha da germekten başka bir işe yaramayacağının farkındaydım. Bir dönemden bahsediyoruz burada. Tomas kaşlarını çatarak bana baktı, Xavier'in kendini bir işe veremesi olarak gördüğü durumu savunma konusunda fazla gönüllü olduğumu düşündüğünün farkındaydım, ayrıca bunu kısmen Xavier'de kendi zaaflarımı ve eğilimlerimi gördüğüm için yaptığımın farkında olduğundan da şüphe ediyordum. Şayet kendime uygun mesleği bulmasaydım ve bu işte iyi olmasaydım, benim de hayatımda aynı savrulmuşluk olurdu. Ama

uzun bir sessizliğin ardından Tomas beni şaşırtarak omuzlarını silkti. Belki siz haklısınız, dedi ve Xavier'e bakıp gülümsedi. Söylediklerimde ciddiydim. Hayatındaki gelişmelerden ötürü çok mutluyum, Anne seni kanatlarının altına aldığı için de öyle.

Ama Xavier'in içi pek rahat etmiş gibi görünmüyordu, hatta daha bile gerilmişti, sonra ağzından baklayı çıkararak konuşmak istediği başka bir mesele olduğunu söyledi. Dairemin kira sözleşmesi sona eriyor, dedi. Yenilemem ne kadar mantıklı olur bilemedim, bu filmde çalışacaksam haftalarca şehirden uzak kalacağım zamanlar olacak. İkimiz de başımızı salladık, Tomas'ın bunun arkasından gelecek şey için kendini hazırladığını hissediyordum. Xavier duraksadı. Acaba birkaç aylığına sizin dairenizde kalmam mümkün olur mu, diye sormak istedim. Çok şey istediğimin farkındayım, diye devam etti. Ama varlığımla yokluğum bir olacak, gündüz uzun saatler olmayacağım, Anne'in söylediğine göre hafta sonları da çalışacakmışım.

Tomas cevap vermedi ama şaşırtıcı bir şekilde dönüp bana baktı. Uzun ve beklenmedik bir süre boyunca zihnim bomboştu, içi sanki hiçbir şey almıyordu, tek hissettiğim inanılmaz bir boşluktu. Elimi kaldırıp yüzüme götürdüğüm anda Tomas tutup aldı, sıcak parmaklarını tenimde hissediyordum. Ona bakmak için döndüğümde omuzlarımdan büyük bir yük kalkmış gibi oldu, sanki sahneye çıkmam için işaret edilmiş, söylemem gereken sözler fısıldanmıştı. Xavier'e dönüp, Elbette, dedim. Bir elimi onun elinin üstüne koydum, Tomas diğerini hâlâ sıkıca tutuyordu. Xavier elini çevirip parmaklarını benim elime sardı ve üçümüz bir süre bu şekilde durduk ve ona, İstediğin kadar kalabilirsin, orası senin de evin sonuçta, dedim.

Xavier bana değil, elimi bırakırken ağır ağır başını sallayan Tomas'a baktı. Tomas, Ne zaman taşınırsın? diye sordu. Elim hâlâ Xavier'in elinin üzerindeydi. Çekip bardağıma uzandım. Xavier önce bir durdu, sonra, Bu hafta sonu uygun olur mu acaba, dedi. Bu hafta sonu mu? diye sordu Tomas sertçe. Ama ay sonuna daha iki hafta var. Evet, biliyorum, dedi Xavier ve sandalyesine yaslanıp uzun bir nefes verdi, hep yaptığı bir hareketti, gerilince böyle bir tiki oluyordu. Ama Anne gece gündüz şehirde olmamı istiyor. Gidip gelmek çok uzun sürüyor, yorgunluktan bitmek üzereyim ve onu yüzüstü bırakmak da istemiyorum.

Canım sıkılarak Tomas'a baktım, gözü yine üzerimdeydi. Omuz silktim. Xavier'e döndü. Xavier, sana yardımcı olmak isteriz, dedi. Sonra durdu. Gün boyu evde çalışıyor olacağımı biliyorsun.

Evde görmeyeceksin beni, söz, diye atıldı Xavier. Gün ağarırken kalkmam ve akşamları da genellikle dışarıda olmam gerekiyor, sizinle yaşadığımın farkına bile varmayacaksın.

Bizimle yaşadığının farkında olmak isteriz, dedim. Yabancı gibi birbirimizin yanından geçip gidecek değiliz ya. Tomas'ın Xavier'den biraz vakit istemeyi düşündüğünü görebiliyordum, benimle bir de yanımızda Xavier olmadan, baş başa konuşmak istediği anlaşılıyordu yüzünden. Tomas'a neşeyle gülümsedim, benim için Xavier iki hafta sonra taşınmış, o akşam taşınmış hiç fark etmiyordu. Bu konuşmanın altında ya da arasında, boğuk ve anlaşılmaz kelimelerle, sanki bir tek benim duyamadığım başka bir konuşma daha geçiyor gibiydi, ikisinin arasında karışık bir ilişki vardı, aralarında hep bir şeylerin dengesi bozulup kuruluyordu.

Ne zaman istersen taşınabilirsin, dedim Xavier'e kararlı bir ifadeyle. Gerekiyorsa bu akşam bile olur. Tomas'ın ifadesi

biraz yumuşamıştı, kararını verdiğini anladım. Bu geçici bir çözüm, tamam mı? Xavier başını salladı. Evet, kesinlikle, söz veriyorum. Ve okulunu bitireceksin, değil mi? diye sordu Tomas. Kalacak yer karşılığında mı diyorsun? diye cevap verdi Xavier. Sesi sert çıkmıştı, kışkırtma amaçlı bir soruya benziyordu, ama yüzünde ciddi ve haddini bilen bir ifade vardı, gerçekten merak ettiği için sormuş gibiydi, sanki tek amacı beklentileri karşılamak ve sorumluluklarını yerine getirmekti. Tomas başını salladı ve cevap vermedi.

Xavier'in cumartesi sabahı taşınması konusunda anlaştık. Yemeğimizi bitirdikten sonra restoranın önünde dururken Xavier'e sıkıca sarıldım. Şaşırmış gibi bir ses çıkardığını duyar gibi oldum, ama bunu ben uydurmuş olabilirim, sonunda onun kolları da bana sarıldı ve başını yana yatırarak benim başıma yasladı. Yanağının yumuşak ağırlığını hissediyordum. Çocukken ona sarıldığımda hissettiklerim aklıma geldi, ensesindeki tenin hayvan kokusu beni boğacak kadar güçlü bir duyguyla içimi doldurdu. Xavier'i ittirdim, Hadi git, ben ağlamaya başlamadan git, dedim.

Metroya doğru yürüyerek gözden kaybolmasını seyrettik. Tomas elimi tuttu ve nazikçe beni öbür yöne çekti. Sence Xavier'in keyfi yerinde mi? diye sordum. Umarım iyidir. Daireye doğru yürümeye başladık. Peki sen? diye sordu Tomas usulca, sen nasılsın? İyiyim, dedim. Keyfim gayet yerinde. Eve girince Tomas yatmadan önce bir içki daha ister miyim diye sordu. Uyku öncesi içkisi diyorduk buna. İsterim dedim ve paltomla çantamı asıp ayakkabılarımı çıkararak peşinden mutfağa gittim.

Viski koydu ve bardağı uzattı. Her şey yoluna girecek, dedim, başını salladı. Sezonun sonu yaklaşıyor. Dikkatimi dağıtacak bir şey iyi gelecek. Bu onu ikna etmişe benziyordu,

oyun bitince o dünyadan uzak kalmanın benim için ne anlama geleceğini düşünerek kaygılandığını biliyordum. Gülümseyip elimi nazikçe okşayarak eline aldı. Bana baktı ve hayatının ortasındaki iki insan olarak bardaklarımızı tokuşturup yatağa geçtik.

8

Xavier'in odası yıllar içinde birikmiş rasgele ıvır zıvırla, nasıl edinildiğini hatırlayamadığım, nereden çıktığı belli olmayan nesnelerle doluydu. Şimdi düşününce, oğlumuzun odasını alıp aslında aileden çok misafirler için ayrılmış bir odaya çabucak dönüştürmüş olmamız garip geliyordu. Böyle bir mekâna ihtiyacımız yokken ve burayı anca bir depo gibi kullanmışken acelemiz neydi acaba? Xavier'in eski eşyalarından eser yoktu, her şeyi kutulayıp kaldırmıştık.

Xavier'in gelişi için birkaç günümü odayı hazırlayarak geçirdim. Tozunu aldım, silip süpürdüm, nevresimleri yıkayıp yatağı yaptım. İçeride bir komodin, bir de berjer dışında pek bir şey yoktu, eşyalar bir şekilde geçici oldukları hissini veriyordu. Orada durup başka neye ihtiyacı olabileceğini düşünürken, ergenlik yıllarındaki odasının hâli geldi gözümün önüne, kirli giysilerden oluşan bir yığın, yarısı yenip bırakılmış sandviçler, zamanında beni son derece rahatsız eden bu dağınıklığı şimdi özlemle hatırladığımı fark ediyordum. Xavier'in hayatının o döneminde ben de nerede akşam orada sabah tarzı bir hayat sürüyordum, yaptığım işin doğası gereği haftalarca ve aylarca genellikle evden çok uzak, farklı yerlerde kalıyordum. Şimdi tek istediğim Xavier'i rahat ettirmek, yaşadığı güvence-

sizlik hissini gidermekti, ona burada hoş karşılandığını hissettirmek istiyordum, dairede yeri hazırmış, varlığı hiçbir şarta bağlı değilmiş gibi hissettirmek.

Yatak odasında işim bitince, yapacak başka pek bir şey kalmasa da çalışmaya devam ettim. Daire daha önce hiç bu kadar temiz ve derli toplu olmamıştı. Ev, hayatımızın teşhir salonu gibiydi. Tomas'ı kaç defa, dairenin içinde bir oraya bir buraya dolaşarak etrafı toplayıp temizleyişimi sonra tekrar toplayışımı seyrederken yakaladım. Alt tarafı Xavier geliyor, dedi Tomas alaycı bir şekilde. Ona yabancı biriymiş gibi davranmamıza gerek yok. Hem sonsuza dek bizimle kalmasını da istemiyoruz, rahata alışmasın. Ama ben bu yorumu kulak arkası ettim, Tomas hep böyle şeyler söylerdi, oğluyla ilişkisi de kısmen bu nedenle zaman zaman gerilirdi.

Cumartesi sabahı kapı hiç beklemediğimiz kadar erken bir saatte çaldı. Tomas'la ilk fincan kahvelerimizi içiyorduk ve her ne kadar Xavier o sabah geleceğini bize söylemiş olsa da şaşkınlık içinde birbirimize baktık. Tomas beni teskin etmek için omuzuma dokundu –kimin endişesini dindirmeye çalıştığı belli değildi ya– sonra otomata bastı. Birkaç dakika sonra asansörün kata geliş zilini ve ardından kapıda tıkırtıyı işittik, Tomas kapıyı açtığında karşımızda Xavier belirdi.

Bir an ona baktık, sonra arkasında yükselen çanta ve bavul yığınına. Ne ben ne de Tomas, Xavier'i içeri almak için kımıldadık, ikimiz de tek kelime etmedik. Fakat sonra Tomas silkinerek kendini o donuk hâlden kurtardı ve uzanıp çantalardan birini aldı, ikisi birlikte Xavier'in eşyalarını eski yatak odasına taşımaya başladılar. Tıpkı o akşam için yatıya gelen bir arkadaşınıza ya da uzak bir akrabanıza yapılacağı gibi, yeni nevresimler serdiğim yatağın üzerine temiz bir havlu takımı

bırakmıştım. Fakat Tomas'la Xavier'in daireye kutu üzerine kutu, paket üzerine paket taşıdığını görünce, bunun evimizde bir iki aylığına birini misafir etmekten çok daha farklı bir durum olduğuna ilk olarak aydım.

Sesimi yükselterek, bir koşu aşağıdaki kafeye gidip kahvaltılık bir şeyler alacağımı söyledim. İkisinden de cevap gelmesini beklemeyip koridoru hızla geçerek üstümü değiştirdim, ruj sürdüm ve saçlarımı fırçaladım, Xavier beni bu hâlde gördüğü için bir an utandım. Yatak odasının kapısından, yere bırakılan çanta sesleri, sokak kapısının açılma, kapanma, sonra tekrar açılma sesleri geliyordu kulağıma. Xavier'in Tomas'a seslendiğini, onun da boğuk bir sesle cevap verdiğini duydum, tek tek kelimeleri anlayamasam da aralarındaki dostane havayı seslerinden hissedebiliyordum. Ben etraflarında olmayınca her zaman daha iyi anlaştıklarını fark ettim, yokluğumda birbirleriyle daha iyi geçiniyorlardı. Cüzdanımı ve anahtarlarımı aldım, nihayet çıktığımda Xavier tekrar asansöre dönüyordu. Aşağıda birkaç çanta daha var, dedi. Tomas sessiz duruyordu, sonra, asansör kapıları tam Xavier'in üzerine kapanırken, bodrumdaki depomuzda biraz alan olduğunu söyledi.

Kendi kendine konuşur gibi bir hâli vardı. Bavul ve çanta yığınına baktım, tanıdık hiçbir şey yoktu, sanki hepsi yabancı birine ait gibi duruyordu. Odasına sığacak mı bunlar? diye sordum, Tomas omuz silkti ve, bir çaresine bakarız, dedi, tuhaf bir iyimserlik içindeydi. Sen iyi misin? diye sordu ve koluma dokundu, parmaklarının endişesini belli eden ince ve nazik dokunuşlarla kolum ve dirsek kemiklerim üzerinde kaydığını hissedebiliyordum. Allak bullak olmuştum ve Tomas bana bakmaya devam ederken, endişesine karşılık hafif bir sabırsızlık hissettim. Alttan alta kalbimin gümbürtüsü işitiliyordu.

Tam o sırada asansörün kapıları açıldı ve Xavier bir kez

daha, yanında daha çok çanta ve çerçeveli bir posterle belirdi, şimdi Tomas bile biraz iç çekti ve Xavier'in elindeki kutuyu alıp içeri taşıdı. Taşıdığı kutunun içinde kitaplar, bir su ısıtıcısı ve saksıda bir bitki vardı, gözüm Tomas'ın kollarının arasından fışkıran yapraklara takıldı, sonra gittiğimi söyleyerek daireden dışarı sıvıştım.

Sokakta yürürken, Tomas'la birlikte sürdüğümüz hayatı yepyeni bir gözle görmeye başlamıştım. Evliliğimiz süresince ilmek ilmek dokuduğumuz bir hayattı bu, paylaştığımız pek çok mahrem an ve muhabbet dokusunda yer etmişti, öyle sıkı örülmüş bir hayattı ki içine başka birini alması mümkün görünmüyordu. Kafeye girdim ve sipariş verdim, yüzüm dışarıdaki havadan ötürü hâlâ soğuktu. Onca yıl üç kişi yaşadığımızı hatırlattım kendime. Daralan hayatımız yeniden genişleyebilirdi. Buna bir ayrılık ve şimdi de dönüş gözüyle bakmalıydım. Kadın siparişimi uzattı, torbayı aldım ve gitmek üzere döndüm, bir yandan kendime Xavier evine dönüyor sonuçta, diye hatırlatma yapıyordum.

Elimde hamur işi torbasıyla, yüzüme çeki düzen verip eve döndüm. Dairenin kapısını itip açtığımda, Xavier'in çanta ve kutularının yatak odasına düzgünce yerleştirilip kapısının kapatıldığını gördüm. Tomas'la Xavier mutfakta oturuyordu. Xavier sanki büyük önemi olan kişisel bir şey anlatıyormuş gibi hızla konuşuyor, Tomas ise belli ki onu anlayarak başını sallıyordu, öyle içli dışlı görünüyorlardı ki istemsizce bir adım geri çekildim. Onları en son ne zaman böyle konuşurken gördüğümü, Xavier'in babasına en son ne zaman böyle hevesle bir şeyler anlatmak ister gibi göründüğünü hatırlayamıyordum.

İçeri girince ikisi de doğruldu. Xavier'in yüzü bir anda kıpkırmızı kesildi, Tomas'ınsa yüzüyse hiç renk vermiyordu. Her şey yolunda mı? diye sordum, başlarını salladılar. Dönüp ta-

bak, fincan ve çatal bıçak çıkardım, elimin altındaki nesnelerle kendimi meşgul ettim. Arkama baktığımda biraz uzaklaşmışlardı, bir şeyleri bölmüş olma hissim yoğunlaşarak başka bir şeye dönüştü ve aralarındaki ilişkinin belki şimdi, belki bu defa değişeceğini, bazı şeylerin nihayet sonuca ulaşacağını düşündüm. Masada onların yanına oturup kahve koydum, Xavier'in çocukluğundan bu yana değişmeyen kahvaltımız olan hamur işlerini tabağa dizdim.

Tomas bir kruvasan alıp bölmeye, sonra da parçaları kahvesine bandırmaya başladı. Dengeli ve kontrollü bir iştahla yiyordu, Tomas'ın arzuları her zaman itidalliydi, ne eksik ne fazla. Xavier ayağa kalktı, aç değildi, zaten çıkması gerekiyordu, Anne'in ona ihtiyacı vardı. Biraz şaşırarak ve o anda fark ettiğim üzere hayal kırıklığına uğrayarak ona baktım. "Cumartesi de mi? Hem de bu saatte?" dedim. Omuz silkti, çoğu gün evde olmayacağını, varlığının farkına bile varmayacağımızı söylerken ciddi olduğunu söyledi. Ses tonunda tam olarak anlam veremediğim bir sertlik vardı, burada olduğu için çok mutlu olduğumuzu, ikimizin de öyle hissettiğini bir kez daha dile getirdim, istediği kadar kalabileceğini de ekledim.

Xavier paltosunu giymeye koyulurken hiddetle dönüp Tomas'a baktım, onun böyle sağlıklı bir iştahla yediğini görmeye bir an tahammül edemez olmuştum. Hamur işlerini tekrar torbaya koymaya başladım ve torbayı Xavier'e uzattım. Al bunları, dedim. Anne'le birlikte yersiniz. Giderken kahvaltı götürmeni beklemiyor mu zaten? Torbaya baktı ve elimden alırken sanki bir sırrı paylaşır gibi gülümseyip paltosuna uzandı. Doğru, dedi. Nasıl bildin? Ben de ona Anne'i uzun zamandır tanıdığımı hatırlattım. Benim tanıdığım hâlini bilmiyorsun ama, dedi alaycı bir tavırla. Elini sıkıp, Asistanlarıyla nasıl olduğunu gördüm, deyince yine gülümsedi. Geç dönece-

ğini söyledi, ben de bize mesaj atmasını söyledim, gösteriden sonra her zamanki gibi yemeğe gidecektik. Başını salladı ve o âna dek masanın ortasında duran anahtarları aldı. Parmakları anahtarları kavradı. Sakın kaybetme, dedi Tomas. Başka yedek anahtarımız yok. Kaybetmem, dedi Xavier.

Sonra çıkıp gitti. Mutfak birden bomboş kaldı. Tomas yanındaki, az önce Xavier'in kalktığı sandalyeye işaret etti, ben de kahvemle oraya oturdum. Huzursuz gözlerle etrafa bakındım, Xavier atkısını tezgâhın üzerinde unutmuştu. Tüm o eşyayı nasıl olup da odasına sığdırdınız? diye sordum. Tomas omuz silkti. İçeride dönecek yeri bile kalmadı neredeyse. Yarın bir kısmını bodruma indirmesine yardım ederim. Ama hepsini yatak odasına koymamız için ısrar etti, eşyalarını koridorda ya da oturma odasında bırakmak istemedi, bu bakımdan çok titiz. Tomas bana baktı. Elinden geleni yapıyor, dedi. Başımı salladım ve tezgâhta duran atkıyı, Xavier'in atkısını elime aldım.

Yumuşak kumaşı elimle yokladım, etiketine baktım, pahalı bir markaydı. Bir hediye olmalıydı, muhtemelen Anne vermişti, Xavier'in seçip alacağı türden bir şeye benzemiyordu – fazla muhafazakâr, neredeyse orta yaş işiydi. Yine de kullanılmaktan ötürü kumaş eprimiş, üzerindeki tüyler yer yer açılmıştı, şimdi hatırlıyordum ki Xavier'i bu atkıyı daha önce takarken görmüştüm, hem de defalarca. Atkı kâh omuzundan sarkıyor kâh bir restoranda sandalyenin üzerine bırakılmış hâlde duruyordu, anılar zihnime ve gözümün önüne üşüşüyordu. Bir el atkının üzerinde duruyor, sonra atkıyı dolayıp sıkıyor. Bunu daha önce nasıl fark etmemiştim? Zihnimdeki görüntülere göz atarken onları nereye yerleştireceğimi pek bilemedim, tuhaf bir şekilde bağlamdan kopuklardı, bir açıdan kusursuz bir bütünlükle, eksiksiz bir şekilde ve kendiliğinden ortaya çıkıyorlardı, ama başka bir açıdan sanki uydurulmuş, dikkatli

bir incelemenin baskısı altında dağılıverecekmiş gibi görünüyorlardı.

Atkıyı bırakıp ayağa kalktım. Sanırım tekrar yatacağım, dedim. Bugün hem matinem hem de suarem var, bu kadar erken kalkmamalıydım. Tomas uzanıp elimi okşadı. Sabahın yorgunluğunu atabilecek misin? Başımı salladım. Koridordan yatak odasına ilerlerken Xavier'in yatak odasının önünde çanta ve kutu yığınını görebilecek kadar yavaşladım. Bir spor çantasının içindekileri belki üzerini değiştirmek için giysi ararken yatağın üzerine boşaltmıştı, şimdi gömlekleri, kazakları ve pantolonları yatağın üzerinde dağınık hâlde duruyordu, bu düzensizlik tuhaf bir mahremiyet hissi veriyordu. Aklıma yine mutfakta unuttuğu atkı geldi, üşür mü acaba diye düşündüm. Boğazı açıktaydı. Koridorda yürümeye devam ettim, dairenin çok sakin, hiç olmadığı kadar sakin olduğunu düşündüm, öyle ki tek duyduğum şey sessizlikti.

Kısa sürede bir rutin geliştirip tekrar birlikte yaşamanın yolunu bulduk. Eski parçalardan yeni bir düzen oluşmuştu. Tomas'la ben hep erken kalkıyorduk, ikimiz de yapmamız gereken herhangi bir şey, katılmamız gereken bir toplantı ya da yetiştirmemiz gereken bir iş olmasa da artık yatakta uzun kalamadığımız yaşa gelmiştik, hatta eve geç saatte dönüp daha geç yatmış olsak bile saat altı ya da yedi olmadan gözlerimiz açılıyordu. Ama şaşırtıcı bir şekilde Xavier de bizim gibiydi, yatak odasından çıktığımızda genellikle o da kalkıp kahve makinesini çalıştırmış ve kafeye gidip hamur işi çeşitlerinden ya da artık kahvaltıda yemeyi sevdiği ve sabahları dışarı çıkma sırası bende olduğunda onun için almayı öğrendiğim yumurtalı sandviçten almak üzere paltosunu giymiş olurdu.

Sonra daireye döner ve yiyecekleri tabaklara dizip kupala-

ra kahveleri koyardı, en şaşırtıcı gelen de –en azından benim için– bunu gayet doğal bir şekilde yapmasıydı, sanki bir noktada bir hayatın nasıl sürdürüleceğini, kendine ve başka insanlara nasıl bakacağını öğrenmişti. Hiçbir şekilde rol kesiyor gibi görünmüyordu, bizi sorumlu bir insan olduğuna ya da tekrar eve taşınmasına izin vermenin bir hata olmadığına ikna etmeye çalıştığı da yoktu. Kullandığı her şeyi temiz bırakıyor, bulaşık ve çamaşırları yıkıyordu, ona bunları yapmayı kimin öğrettiğini merak etmeye başlamıştım. İşten geç gelince omlet yapmayı, paltosunu sandalyeye atmak yerine asmayı, zaman zaman çiçek alıp mesela benim gösterebileceğimden çok daha büyük bir özenle vazoya yerleştirmeyi öğreten kişi ben de değildim, Tomas da.

Değişmiş, pek çok bakımdan gelişip olgunlaşmıştı ve öyle anlar vardı ki Tomas'ın bu dönüşümden azımsanmayacak bir gurur duyduğunu görebiliyor, kendim de aynı şeyi hissediyordum. Doğrusu, çocuğumuz eve dönmüş gibi değil de onun umduğumuz tüm yönlerden, tam istediğimiz şekilde değişmiş ideal versiyonu gelmiş gibiydi. Günler geçtikçe, hatırladığım o çocukla şimdi bizimle yaşayan kişi arasında ne kadar az devamlılık olduğunu fark ediyordum. Tanıdık bir yabancı gibiydi, hani uzun zamandır uzaktan tanıdığınız ya da belki geçmişte birlikte kısa ama dolu dolu zaman geçirdiğiniz biri gibi, öyle ki o tanıdıklık hep alttan alta hissediliyor, şaibeli ve bir parça tekinsiz duruyordu.

Belki de bir çocuğun büyümesi bu anlama geliyordu. Kat edilen mesafe, nihayetinde kendi içinde gerekli bir tür yabancılaşmaydı. İlginçtir, yeniden kurulan aile içi düzenimizde mutluluk hâkim olmasına rağmen –bu hissin mutluluk olduğundan emindim– Xavier'in kendini tam anlamıyla evinde hissettiğini düşünmüyordum. Her açıdan rahat görünüyordu,

yalnızca fiziksel ya da maddi anlamda değil, varoluşsal olarak da – dünyanın neresinde olursa olsun, her zaman kendini evinde hisseden bir insan olup çıkmıştı. Belki Anne'in yanında çalışmasıyla ilgili bir şeydi bu, deneyim hem bir miktar özgüven kazanmasını sağlamış hem de dünyada yol kat edebilmek için insanların sizden beklediği kişi olmanızın şart olduğunu, bunun için de uyumlu ve esnek davranmak gerektiğini göstermişti. Fakat açıkça bu kadar rahat görünmesine rağmen, Xavier gerçekten kendi evindeymiş gibi davranmıyor, bu evde daha önce yaşamış birinin yaşayacağı gibi varlık göstermiyordu.

Bazen mutfakta bir şey ararken, çekmece ve dolapları açıp kaparken görüyordum onu, tatil için kiralanan bir evde nasıl davranılırsa aynı öyleydi, burada yaşadığı günler sanki zihninde hiç yer etmemiş gibi hareket ediyordu. Ona ne aradığını soruyor –ekmek bıçağı, tuvalet kâğıdı rulosu, zeytinyağı– sonra nerede olduğunu söylüyordum –ikinci çekmecede, kilerde, her zamanki yerinde, sağdan ikinci dolap– ve çekmeceleri dikkatle gözden geçirerek doğru olanı bulup o çekmeceyi sanki daha önce yüzlerle hatta binlerce defa açmamış gibi, hayatında o çekmeceyle ilk defa karşılaşıyormuş gibi açmasını seyrediyordum. Bıçağı alıyor ve onu elinde ilk defa tutuyormuş gibi ekmeği kesiyordu, sanki zamanında burada yaşadığını hepten unutmuştu.

Bunun yarattığı etkinin hafiften endişe verici olduğunu itiraf edeyim, Xavier dairenin uzamını kendine doğru büküyormuş gibi olduğunda ani baş dönmeleri yaşanabiliyordu, böylece o belli belirsiz hissedilen tuhaflık Xavier'de değil, dairenin kendisinde gibi geliyordu. Mekânın tam da mimarisinde bir çarpılma gibi. Yine de Xavier'in dairedeki varlığından çoğunlukla, çoğunlukla mutluluk duyuyordum, sabahları onunla

birlikte kahvaltıya oturmak bir zevkti. Aynı dediği gibi, günün ilk öğünü dışında onu ortalıkta görmek pek mümkün olmuyordu, kahvaltıdan kısa bir süre sonra çıkıp gece yarısından hemen önce dönüyordu, ben de bu yüzden uykusunu alabiliyor mu diye düşünüp sağlığından endişe ediyordum. Daireden erkenden çıkmak zorunda kaldığı sabahlar onu göremeyince özlüyor, geceleri dönüşünü bekliyordum.

Belki dahasını istiyordum. Mekânı hiçbir şekilde sahiplenmemişti, gündüzleyin ve akşam geç saatlere dek Xavier'in burada bizimle birlikte yaşadığı anlaşılmıyordu bile, dairenin düzeninde herhangi bir değişiklik olduğu kolayca unutulabilirdi. Geldiği sabah tezgâhın üzerinde atkısını unutması nadiren yaşanan bir durumdu, genel olarak dairenin ortaklaşa kullanılan alanlarında onun varlığını ele veren hiçbir ize rastlanmıyordu. Zaman zaman özverili anne rolünü oynayarak göstermelik bir şekilde çöpü boşaltmak ya da yatağın üzerine çarşaf bırakmak için odasına giriyordum, ama asıl amacım gerçekten evde bizimle kaldığını, bunun hayal gücümün uydurduğu bir şey değil de gerçek, elle tutulacak kadar gerçek bir şey olduğunu kendime kanıtlamaktı.

Odasının içi de aynı şekilde şaşırtıcı derecede derli topluydu, giysileri daima güzelce katlanıp şifoniyere yerleştirilmiş ya da dolaba asılmış oluyordu, asla yere atılmış çorap ya da iç çamaşırı görmüyordum, komodinin üzerinde biriken bardak ya da kupalar olmuyordu, kitaplar da düzenli bir şekilde dizilmişti fakat aynı zamanda hiç dokunulmadığı anlaşılıyordu çünkü hep aynı sırada duruyorlardı – Montaigne, Brecht, Bergman senaryoları, parmağımla kitapların sırtına dokundum. Xavier'i hep bir kitap kurdu olarak düşünmüştüm, çocukluğunda elinden kitap hiç düşmezdi, tabii belki de bu, doğuştan gelen bir yatkınlık değil ihtiyaçtan kaynaklanan bir

davranıştı, çocukluğu giyinme odasında ya da evde tek başına beklemekle geçmişti, bu yüzden geriye dönüp baktığımda bazı bakımlardan Xavier'in varlığıyla yokluğu birdi. Ya da belki varlığıyla yokluğu bir olan kişi bendim, sanki Xavier'in çocukluğu yanı başımda yaşanmış ama ayrıntıları bir şekilde elimden kayıp gitmişti.

Fakat bir şeyi, hem de çok net bir şekilde hatırlıyorsam, o da okuduğuydu, her yere yanında kitabıyla giden, hep bir parça içine kapanmış, aklı ve gönlü başka yerde olan küçük bir çocuk. O günlerde Xavier'i hiç elinde kitapla görmüyordum, bu da onda değişen şeylerden biriydi. Bir sabah içim eskiye özlemle doluverdi ve neden artık hiç okumadığını sordum. Yüzünde hem bir şaşkınlık hem de boş bir ifadeyle bana bakakaldı, sanki onu savunmasız yakalamıştım, sanki sorumda bir şekilde başka bir niyet sezmişti. İfadesiz yüzünün ardında zihninin çalıştığını görebiliyordum, içeride hızlıca birtakım hesaplar dönüyordu, bunun üzerinde anladım ki sorumu bir eleştiri, hatta bir suçlama olarak almıştı. An uzadıkça uzuyor, yoğun bir kıvamla yayılıyordu. Sorduğuma pişman olmuştum, tam ağzımı açıp sözlerime takılmamasını söyleyecekken Xavier boğazını temizledi ve Anne'in onu hiç boş bırakmadığını söyledi, bu işin en sevmediği tarafı artık okumaya zamanının kalmamasıydı. Söylediğini tuhaf bulduğumu hatırlıyorum, samimi bir sohbet için fazla genel geçerdi, ama başımı sallamakla yetindim ve konuyu değiştirerek daha fazla uzatmadım. Fakat başka konulardan bahsetmeye başlasak da bu konuşmanın etkisinden çıkamadığını görebiliyordum, mutfak masasına oturup sohbete devam etti ama zihnindeki uğuldama belli oluyordu.

Çok geçmeden, hatta belki aynı gün, odasında yeni kitaplar belirmeye başladı, başlıkları bana tanıdık gelmeyen felsefe

ve kuram kitapları, sanat tarihi ve biyoloji üzerine kalın ciltler, daha önce okuduğunu hiç görmediğim, bahsederken duymadığım türden zor kitaplar odasında gözle görülür bir hızla birikiyordu. Öylece orada duruyorlardı ve ara sıra odasına girmeye devam etmesem varlıklarından haberdar olmazdım. Girmek için hep makul bir nedenim oluyordu. Odası her zamanki gibi topluydu, yatağı yapılmış, ayakkabılar duvar boyunca düzgünce yerleştirilmişti, tek fark durmadan yükselen kitap yığınlarıydı. Fark ettiğim bir diğer ayrıntı da kitapların düzeninin sürekli değişiyor olmasıydı, sanki her gün kitapları elden geçirip karıştırıyordu ama bunu ne için, hangi nedenle yaptığını sezinleyemiyordum.

9

Elbette bunu Tomas'la paylaşmadım. Xavier'in kitap edindiğini ama okumadığını söylemek, biriken kitapların sırasının Xavier'i asla okurken görmediğimiz hâlde sürekli değiştiğine işaret etmek abes olacaktı – kulağa gülünç geliyordu, sesli söylenemeyecek, hatta akıldan bile geçirilmeyecek kadar gülünç, bazen tüm bunları kafamdan mı uyduruyorum acaba, diye düşünüyordum. Tomas'a bundan bahsetsem, alnındaki o yine endişelendiğini belli eden kırışığın, hâlimin onu kaygılandırdığını gösteren çizginin belireceğini biliyordum.

Bir sabah uyandığımızda Xavier'in daireden çoktan çıkmış olduğunu fark ettik, fakat öncesinde gidip aldığı hamur işleriyle dolu torbayı bırakmayı ihmal etmemişti, oğlumuzun nasıl örnek bir evlada dönüştüğünü bir kez daha görmüştüm böylece. Tomas ve ben mutfakta kahvaltıya oturduk. Tomas biraz daha kahve koydu ve masanın ortasında duran hamur işi tabağını dikkatle incelemeye koyuldu. Bu düşünme eylemi inanılmaz yavaştı, gerçi Tomas her seçiminde kılı kırk yarardı, bu yeni bir şey değildi. Yine de, vereceği karar ne kadar ilginç olabilirdi ki? Sonuçta tabakta her zamanki hamur işi çeşitleri vardı. İçimi bir huzursuzluk kapladı, Xavier'in olmayışından ötürü sabah tıpkı eskiden, yani onun eve geri geli-

şinden önceki gibiydi ama aynı zamanda bambaşka bir hisse bürünmüştü.

Tomas özene bezene bir Danimarka çöreği seçti, kenarlarını inceledi ve bir ısırık alıp söze girdi. Bu sabah ortalık çok sessiz, dedi lokmasını yutarken. Hoş, Xavier'in dairede olduğu zamanlar da durum çok farklı değil. Bazen gece kulak kesiliyorum ki eve geç geldiğinde anahtarın kilitte dönme sesini işitebileyim. Çöreğinden bir ısırık daha alıp devam etti. Ya da mutfağa gittiğinde bir şey mi içiyor diye kulak kabartıyorum, musluğun açılmasını, tezgâha bırakılan bardak sesini bekliyorum. Gözlerimi Tomas'tan ayıramıyordum, öylesine şefkat ve ilgiyle konuşuyordu ki. Bir an duvara bardak dayamış hâli belirdi zihnimde, hem de mutfaktan bu iş için boş bir bardak aldığını düşündüm, bu görüntü beni o kadar rahatsız etti ki sanki hızla bir kapıyı kapar gibi derhal zihnimden uzaklaştırdım.

Aramızda birden bir mesafe oluşmuş, o kapı âdeta bariyere dönüşmüştü. Kimin aklına gelirdi? dedi Tomas, konuşma tarzından hayret ettiği anlaşılıyordu. Büyüdüğünde bu kadar sessiz sakin, burada duraksadı, ketum biri olup çıkacak gibi görünmüyordu.

Bu belki de burada çok rahat etmediği anlamına geliyordur, dedim.

Tomas düşünceli gözlerle bana baktı, sonra evde Xavier'e daha çok alan açmamız, onun kendini daha rahat hissetmesini sağlamamız gerektiğini düşünür müyüm diye sordu. Hani eve ilk taşındığı gün biraz ters davranmıştın, dedi, hatırlıyor musun? Sanki onu öylece koridorda dururken görmek bile seni rahatsız etmiş gibi evden dışarı fırlamıştın.

Gözleri üstümdeydi, o kadar ki tenimin üzerinde bakışlarının ağırlığını hissedebiliyordum, sorgulamadan kurtulmak

ister gibi başımı salladım. Aslını istersen, diye devam etti Tomas, Xavier acaba buraya yerleşmek kötü bir fikir miydi, gitse daha mı iyi olur, diye sordu bana, Anne ona dairesindeki boş odada kalabileceğini söylemiş. Tabii ben onun içini rahatlattım. Ama neden bu kadar temkinli davranıyor diye merak ediyorsan, sebebi muhtemelen budur. Konuşmasından, bu düşünceleri bir süredir zihninde evirip çevirdiği anlaşılıyordu. Bana bir süre daha baktıktan sonra öne eğildi ve içime hızla akan çok kısık ve pes bir ses tonuyla, Senin onayın onun için çok mühim, dedi. Ona burayı her zaman evi gibi görebileceğini, onun da dairede bizimle olmasından mutluluk duyduğumuzu bir kez daha söyleyebilirim. Ama benim söylemem pek bir şey ifade etmiyor. Bunu ağzından duymak istediği kişi sensin.

Tomas'a bakakalmıştım. Böyle mi olmuştu, bu söylediklerinde gerçeklik payı olabilir miydi? Onayını almak için yanıp tutuştuğu, reddetmesinden korktuğu kişi Tomas değil miydi? Ellerimi birleştirip bastırdım, avuç içlerim terlemişti. Ona kaç defa burada olduğu için ne kadar mutlu olduğumu söyledim. Ve öyleyim de, diye tekrar ettim, gerçekten mutluyum. Kafamın içinde bütün ağırlığıyla yankılanan kelimeler, konuştuğumda içleri boşalmış gibi zayıf ve etkisiz çıktı. Tomas gözünü başparmağıyla ağır ve düzenli bir hareketle ovuyordu, bu hareket beni daha da germişti, başparmağını, hem hareketi hem de o hoyratlığı bana yabancı gelecek şekilde göz yuvarının içine içine bastırarak çeviriyordu. Dur, dedim. Yapma şunu. Sesim istediğimden daha yüksek çıkmıştı. Bana şaşırarak baktı. Eli kucağına düştü. Gözü kanlanmış, göz kenarındaki deri kızarmıştı, kendine bunu nedensiz yere yapmıştı. Gözümde bir şey vardı, dedi sakince. Daha kötü yaptın, deyince mülayim bir tavırla omuz silkti. Evet, dedi, galiba öyle. Bir gözüne

kan oturduğu için şimdi biraz deliye benziyordu, ama konuştuğunda sesi her zamanki gibi sakindi.

Xavier döndüğü için artık her şey daha farklı, dedi, ama bu kötü bir şey değil. Alıştığımız düzene, bu ufak tefek ritüellere fazla bağlı hâle geliyoruz, tam burada önümüzdeki kahvaltı masasını, fincanları, tabakları ve yiyecekleri işaret etti, insan farkına bile varmadan bu küçük alışkanlıkların içinde yaşlanır gider. Kurduğum masaya baktım, bir anda önemini yitirmiş ve gözüme saçma gelmişti. Onu öyle rahatça bir kenara itmişti ki – söz konusu olan yalnızca masa, hatta o fincanları ve tabakları yerleştiren el değil, evliliğimizi şekillendiren alışkanlıklar, dolayısıyla birlikte kurduğumuz hayatın ta kendisiydi.

Ritüelleri sevdiğini sanıyordum, dedim. Ve masadan paldır küldür kalktım. Bu kahvaltı ritüelinin ne zaman başladığını, nasıl olup da her sabah işimize gitmek yerine bu şekilde birlikte oturmaya başladığımızı artık hatırlayamıyordum. Ritüellerin, dedim, yüzüm görünmeyecek şekilde, sırtım ona dönük konuşuyordum, çünkü o anda kendime güvenmiyordum. Ritüellerin bir amacı olduğunu bana sen söylemiştin. Bir zevk olduklarını. Hoş olmayan bir gereksinimle dolu sesim kendi kulaklarımı tırmalamıştı. Sonunda ona bakmak için döndüm. Tomas, Danimarka çöreğinden bir ısırık daha aldı, masaya koymuş olduğum peçeteyle ağzını sildi. Alt tarafı kahvaltı, dedi bıkkın bir tavırla. Kalan kahveyi de fincanına koyup su ısıtıcısını doldurmak için ayağa kalktı. Ve mesele o değil. Mesele, Xavier bizimle birlikte olduğu için şanslı olmamız, dedi. Sence de öyle değil mi?

Cevap vermemi beklemediğini görebiliyordum, gelip yanımda durdu, yüzüme bakıyordu ama aklı başka yerdeydi, zihni balık gibi kayganlaşmıştı. Yüzü parladı ve fincanını yıkamaya gitti. Xavier için bir şeyler daha yapmamız gerektiğini

düşünüyorum, dedi fazla akıcı bir şekilde, normalden daha hızlı konuşmuştu. Önceki gün sırtının ağrıdığından şikâyet ediyordu, yatağında o kadar uzun saatler çalışıyor ki, işini yapacağı doğru düzgün bir yeri yok.

İş mi? diye merak ederek sordum. Nasıl yani? Ne işi?

Yazıyor, diye açıkladı Tomas sabırla, sanki bilmem gerekiyormuş, sanki bu Xavier'in uzun zamandır peşinde olduğu bir hayal ya da tutkuymuş gibi. Ama bundan söz ettiğini hiç duymamıştım, sohbet arasında bu konunun açıldığını hatırlamıyordum, bildiğim bir şey değildi. Zaman bulmakta zorlanıyor, diye devam etti Tomas, Anne talepkâr biri, sen de biliyorsun. Ama onu kendi işine öncelik vermesi için teşvik ediyorum. Salona bir yazı masası koyabiliriz dedim, belki birkaç tane daha da raf ekleriz. Çok kitabı var, dedi ve ben kendimi başımı sallarken buldum, en azından bu kısmı doğruydu, Tomas'ın da bunu fark etmesine sevinmiştim, gerçekten de çok kitabı vardı. Tam ona Xavier'i hiç kitap okurken gördün mü diye soracakken, Tomas konuşmaya devam etti, bu konuyu kafasına koyduğunu görebiliyordum. Sana aslında bir çalışma masası siparişi verdiğimi söylemek istiyordum, bu hafta sonuna doğru gelir herhalde, dur göstereyim, deyip telefonunu çıkardı.

Ekranındaki görsele baktım. Bunu mu aldın? diye sordum, ağzım açık kalmıştı. Telefonu elinden alıp görseli büyüttüm. Devasa bir masaydı, cam ve metalden yapılmış kavisli bir şey, böyle bir şeyi nasıl satın alabildiğini beynim almıyordu. Xavier seçti, ben de neden olmasın, dedim, dedi Tomas süklüm püklüm. Rahatlıkla alan açabiliriz. Dairenin genel dekoruna pek uymuyor ama bir nevi amaç da bu zaten, Xavier'in kendisi için seçtiği bir şey. Pahalıymış, dedim, şimdi şaşkınlık içinde bakma sırası ondaydı, bir an tereddüt ettikten sonra, Karşılayamayacak değiliz, dedi ve eliyle mutfağı, daireyi, hatta üzerimdeki

kılık kıyafeti gösterdi. Yüzümün kızardığını hissediyordum, giysilere çok para harcadığım, güzel ve gereksiz pahalı şeylere düşkün olduğum doğruydu.

Pinti ve zalim biriymiş gibi hissettim kendimi hemen. Neden oğlumu bundan esirgemek isteyecektim ki, bu dürtü nereden gelmişti? Telefonu elimden aldı ve yumuşak bir dille, Değişim iyidir, yaşlanmamızı engeller, dedi. Ona bakakalmıştım, yalvarır gibiydi, sahtekârlık ve klişe dolu bu tonu daha önce hiç işitmemiştim, bu kadar emanet duran bir dille konuştuğunu ilk defa duyuyordum. Tomas'ın beni manipüle ettiğini fark ettim. Bu kendi başına o kadar sıradışı değildi, ama bunu yapış biçiminde bir çaresizlik, bir özensizlik vardı ki, o yeniydi.

Xavier'in burada olması hoşuna gidiyor, dedim ve o anda fark ettim ki bu ifade ikimizi de şaşırtmıştı. Tomas omuz silkti. İlk başta nasıl olacağını kestirememiştim, diye itiraf etti, seni nasıl etkileyeceğini. İma ettiği ama aslında neyi kastettiğini kelimelere dökemediği şeye itiraz edeceğimi görünce hemen sözüne devam etti, Ama doğrusunu istersen hiçbir kötü tarafı yok, hatta başlı başına bir zevk. Keşke daha çok bizimle birlikte olsa – hatta şimdi burada olsa mesela, eğlenceli olmaz mıydı sence de? Daha bile güzel olurdu.

Ve gözlerini dikip bana bakınca aynı fikirde olmamak imkânsız geldi. Tomas'la birlikte olup da başkalarının varlığını özlemediğim günlerin üzerinden uzun zaman geçmişti, ama o anda, kim olursa olsun, bir başkasının varlığından memnuniyet duyardım. Apar topar masayı toplamaya giriştim. Hava ağır, görünmez bir varlıkla dolu gibiydi. Aramızda yeni bir şey vardı, dizginlenmesi gereken, bir şekilde yumuşatılmayı bekleyen bir şey. Sözcükler bunca şiddet ima ederken törpülenmesi gereken bir şey.

—

O haftanın ilerleyen günlerinde, Tomas'ın vadettiği gibi, çalışma masası geldi. Nakliyecilerin masayı merdivenden yukarı çıkarıp –demonte hâli bile asansöre sığmayacak kadar büyüktü– daire kapısından evin içine sokmasını seyrettim. Nereye koymalarını istediğini sorduklarında Tomas onlara duvarda büyük pencerenin altında yer açtığı alanı işaret etti, böylece Xavier çalışırken şehir manzarası olacaktı. Mükemmel bir yazı köşesi olduğunu itiraf etmeliydim, fakat öte yandan Xavier'i masa başında oturmuş, artık her ne yapıyorsa onun üzerinde çalışırken de gözümün önünde canlandıramıyordum. Yazı yazması da bana göre biraz okumasına benziyordu – bu masa ya da şu kitaplar gibi somut izler her gün birikse bile ona yazarken de asla denk gelmemiştim.

Tomas'ın şu ergonomik tasarımlı çalışma sandalyelerinden de sipariş verdiği anlaşılıyordu, teslimatçıların onu içeri taşıyıp mumya gibi sarılıp sarmalandığı sayısız sünger ve plastik katmanını açışını izledim. Çok iri, diye mırıldandım Tomas'a, o da zaten yeni bir sandalyeye ihtiyacı olduğunu, Xavier taşınınca kendisinin kullanacağını söyledi. Ya masa? diye sordum, Tomas buna yanıt vermedi, belki o bile böylesine şatafatlı ve özü gereği rahatsız edici olan bu devasa cam levhanın, gerçek bir insanın yaşamıyla bağdaştırılması imkânsız görünen bu mobilyanın görüntüsü karşısında ne diyeceğini bilememişti.

Fakat birkaç gün içinde masa artık neredeyse dikkat bile çekmez olmuştu, Xavier yatak odasındaki kitapları getirip üzerine düzenli bir şekilde istifleyince masanın o saldırgan sadeliği ve boğucu şeffaflığı arka planda kaldı. Xavier'i genellikle gecenin bir yarısı ya da sabahın erken saatleri gibi alışılmadık zamanlarda masasında görsem de, bu masanın ve Xavier'in zaman zaman orada oturmasının daireyi açtığını teslim etmek

zorunda kalmıştım, sanki içeride daha rahat hareket ediyorduk, hava daha düzenli dolaşıyordu, mekânda yeniden, tarif edemediğim ufak bir değişiklik olmuş gibiydi.

Bazen hafta sonları Xavier masasında çalışırken –biraz ısrar etsem de bana ne yazdığını söylemiyordu, Tomas bir defasında tiyatro oyunu olduğuna değinmiş ama ayrıntıya girmemişti– zaten bütün haftayı çalışarak geçirdiğinden, kendi düşünce labirenti içinde kaybolmadan yazmak için gereken zihin açıklığını sağlamak amacıyla genellikle hafta sonlarında dinlenmeye özen gösteren Tomas da çalışma odasına çekilip gün boyunca masasında vakit geçiriyor, ara sıra çay veya kahve almak ya da bir şeyler atıştırmak için ve Xavier'e bakıp işleri nasıl gidiyor diye sormak için ortaya çıkıyordu. Bir rutini bu şekilde paylaşmanın –ikisi de kendi yarattıkları dünyaların kozasına çekilmiş olsalar da uyum içinde çalışıyorlardı– Tomas'a büyük bir mutluluk verdiğini fark ettim, hatta kendi içinde yaşadığı yaratma sancıları ve belirsizliklerle geçen endişe yüklü çalışma hayatının en mutlu dönemi bile olabilirdi bu, üstelik yaşadığı zorlukları da her zaman paylaşamıyordu çünkü kafasında şekillendirdiği içsel tartışmaların, temaların ve yapıların hassas dengesini bozmaktan çekiniyordu.

Ona bakarken bunun özlemini çektiğini fark ettim, belki anlamamıştı ama kendisi çalışma odasına kapanmışken Xavier'in de masasında çalıştığını bilmekle oluşan o yoldaşlık hissini arzuluyordu, o kadar basit bir şeydi ki neredeyse gülecektim. Tomas'ı hiç mutsuz olarak düşünmemiştim –hatta ikimizi sorsanız onun daha mutlu, doğası gereği daha huzurlu olduğunu söylerdim– fakat şimdi anlıyordum ki mutsuz değilse bile mutlu olduğu da söylenemezdi, en azından şimdiki kadar. Xavier'in dairedeki varlığı ona can vermiş, üstünden yılların ağırlığını silkip atmış gibi bütün varlığı enerji dolmuştu.

Dört gözle beklediği şeyler olan bir adam gibi davranıyordu, sanıyorum işte o zaman anladım ki birlikte bir gelecek fikri onun için çok sığ bir hâle gelmiş, yaşlılığa inen bir yokuştan fazlasını ifade etmez olmuştu.

O fark etmeden önce bunun farkında olan bendim belki de. Ama sonraki günlerde dairede daha enerjik hareket ettiği, duruşunun biraz daha dikleşip üzerine bir neşe geldiği inkâr edilemezdi. Dışarıdan ufak tefek şeyler getirmeye başladığını fark ettim, kendi başımıza tüketebileceğimizden daha çok peynir, meyve, şarap alıp geliyordu. Bunları mutfağa bırakıp Xavier'e keyfine bakmasını söylerdi, her akşam eve döndüğünde buzdolabını yağmalama alışkanlığı bakımından ergenlik yıllarından bu yana değişmeyen oğlumuzun teşvik edilmeye pek ihtiyacı olmasa da, sabah olduğunda o günlerin aksine bulaşıkları her zaman yıkanmış ve kurumuş hâlde rafta dururken buluyorduk. Fakat dikkat çekici olan Tomas'ın bu küçük fuzuli şeyleri açıkça Xavier için alması değildi. Hayattan yeni bir zevk alıyor gibiydi, sanki unuttuğu ya da uzun yıllardır tatmadığı arzular birdenbire geri dönmüştü.

Tomas'ı bu kadar yakından gözlemlemesem ve bu tavır değişikliğinin ardında ne olduğundan böyle emin olmasam, bir ilişkisi olduğunu düşünebilirdim. Aslında o kadar da farklı davranmıyordu, sadece daha savurgandı, onu o yapan ve kişiliğinin etrafına sınır çeken eski alışkanlıklar ve baskılar gevşemişti. Bunun yalnızca dairede gençliğin varlığından kaynaklanan bir durum olduğunu biliyordum, uzun zamandır içe dönük olan ve yoğunluğunu yitirmese de kapsamı giderek daralan hayatın aslında dışa yayılan bir şey olduğunu hatırlatıyordu. Ama iştah artışı tedirgin edici olabilir, uzun zamandır tanıdığınız birinin, yeniden, hem de birçok açıdan açlık duymaya başladığını görmek tuhaf bir şeydir.

Ve sanırım, aniden içine düştüğüm o genişleyen ruh hâlinde, birlikte yaşadığımız hayata dair bir his, daha doğrusu bir şüphe doğdu içimde, belki de bir aydınlanmaydı yaşadığım: Hayatımız yeterli gelmemişti. Onca yıl, evliliğe tehdit teşkil eden şeyin bende olduğu, tehdidin benim içimde barındığına dair örtük bir anlayış hâkimdi. Ve onca yıl, yoldan sapmamak için her dürtümü bastırmış, kendi biçtiğim deli gömleğinin içinde yaşamış ve sadık kalmıştım. Fakat sonunda evlilikten ilk bıkan, dışarıya bakan, kapıyı açıp taze ve özgür havayı koklayan kişi o olmuştu. Bunu ilk yapan oydu ve ilk olacağı başından belliydi, çünkü elbette benim ona, Tomas'ın bana olduğundan çok daha fazla ihtiyacım vardı, benim kabul etmemden bağımsız bu hep böyle olmuştu. İhtiyaç duyduğum kişi hep oydu, bundan sonra da hep o olacaktı.

10

Daireye taşınmasından bir ay sonra ve oyunun gösteriminin sona ermesine sadece birkaç hafta kala, Xavier bir arkadaşını yatılı davet etmek istedi. Bunu bana değil Tomas'a sormuş, Tomas da Xavier'in adına bana sormuştu. Bu nedenle sorunun ilk olarak nasıl sorulduğunu, aralarında geçen konuşmanın mahiyetini bilmiyordum. Bana söylenen, kira sözleşmesinden ya da ev arkadaşından kaynaklı aksilikler sonucu, yani hem tamamen makul hem de bir o kadar belirsiz nedenlerle Xavier'in kalacak yere ihtiyacı olan bir arkadaşı olduğuydu.

Tomas'ı biraz sıkıştırdığımda, artık iyice tanıdık gelmeye başlayan o kaçamak tavrını takındı, ben de konuyu daha fazla kurcalamadım. Artık Xavier'in dilediği kadar bizimle yaşayacağı anlaşılmıştı. Bir denge oturtmuştuk, dolayısıyla aynı düzenin aylar değil yıllarca sürebileceğini düşünmek kolaydı. Güç dengesinde doğal olarak bir değişim yaşanmıştı ve bunu hepimiz hissetmiştik. Üzerine hiç konuşulmamış olsa da bu değişimin tamamen Xavier'in lehine olduğu aşikârdı.

Çünkü artık bunu Xavier'den çok bizim –yani Tomas'la benim– istediğimiz ortadaydı, bunu derken de içinde bulunduğumuz durumu kastediyordum, çünkü süresiz olarak uzamış, kontrolümüzden çıkmıştı. Elbette ona sağlayabildiğimiz birçok

maddi imkân vardı, kira ödemeden kalabileceği bir yer, sonra yemek, karşılanan faturalar ve kapının yanındaki konsolun üzerine bırakılan o küçük para zarfları. Fakat haftalar geçtikçe sanki bunlar aynı önemi taşımamaya ve Xavier'in teşekkürleri biraz ezberden gelmeye başlamıştı, maddi olandan duygusala geçiş asla umulduğu gibi pürüzsüz gerçekleşmiyor, bu süreçte değer hep bir kayba uğruyordu. Belki sonrasında biz de iyi niyet gösterilerimizde biraz abartıya kaçtık, zarflar kalınlaşıp ağırlaştı, giderek daha sık hediye verilmeye başlandı.

Belli ki bunu, yani onu memnun etmeyi ve belki ondan da öte, kurduğumuz dengeyi koruyarak bu hâlin sürmesini arzuladığımızı sezmişti ki, talepte bulunup Tomas'a Hana yatıya gelebilir mi diye sordu, tabii ben onun adını sonradan, eve geldiğinde öğrendim. Xavier ile arkadaşı olan bu genç kadın arasındaki ilişkinin doğası bana tam olarak açıklanmadı, yine de içimden bir ses bu adı daha önce duyduğumu söylüyordu, sanki okuldan tanıştıklarının bahsi geçmişti. Yine de, bizzat Hana'nın varlığına kadar tüm bunlar hem tamamen makul hem de bir o kadar belirsiz geliyordu.

Ama ertesi akşam Xavier'le birlikte geldiğinde birtakım şeyler netleşti. Saat gece yarısına yaklaşıyordu ve biz Tomas'la oturma odasında, yatmadan önce son bir içki içiyorduk. Sakindim, ertesi gün oyunum yoktu ve Tomas'a bir tane daha içebiliriz demiştim, o da hemfikir olmuştu. Xavier evde değildi ama bu şaşırtıcı da değildi. Tam ayağa kalkıp yatağa geçecekken kapıdan bir ses geldi, nedense her zamankinden çok gürültü çıktığı için telaşlanarak ama aynı zamanda, Tomas'ın yüzünden de açıkça okunan bir beklentiyle başımızı kaldırdık. Daireye girişlerini duyarken oturduğumuz koltuklarda donup kalmıştık, Xavier'in Merhaba, diyen sesi geldi, sanki gelen şey her neyse ona hazırlıklı olmamız için bir uyarı taşıyordu.

İçerideyiz, dedi Tomas ve ağır ağır ayağa kalktık. Sonra oturma odasının kapısında belirdiler, Xavier ve Hana. Sarhoş gibi bir hâli yoktu ama, kız bütün ağırlığını vererek Xavier'in koluna yaslanmıştı, ona yakın olma arzusunu anlayabiliyordum –insanların yakın olmak istedikleri türden biriydi, bunun doğru olduğunu biliyordum– ama beni duraklatan aralarında karşılıklı bir yakınlaşma olduğunu görmekti. Bir bakışta bile Xavier'in de ona aynı derecede çekildiği görülüyordu, gençlikleri ve dış görünüşleri öylesine uyumluydu ki neredeyse tek bir varlık gibi olmuşlardı ve böyle yapışmış gibi görünmelerinin bir mantığı vardı. Aslında, orada durmuş onlara bakarken Hana'da Xavier'in ötesine uzanan bir merak ve açlık sezdiğimi düşündüm, onunla sona ermeyen –hatta muhtemelen onunla başlamamış– ve tek başına onun varlığıyla asla tatmin olmayacak bir hâl.

Önce Tomas'a, sonra bana baktı ve elini uzatıp bir adım öne ilerledi, çünkü gerçekten çok terbiyeliydi, her hâliyle mükemmeldi, içimde büyük bir huzursuzlukla onu izliyordum. Tam olarak güzel denemezdi, mesela yüzünde Xavier'inkindeki gibi dikkat çekici bir simetri görülmüyordu, gözleri o kadar iri ve etkileyici değildi, hayranlık uyandıran güzelliklerde bulunan o duruluk da yoktu. Xavier'in eve getirdiği kişinin o olması bizim için şaşırtıcı mıydı? Sadece, bize ikimizin de düşündüğünden daha fazla hayal gücüne sahip olduğunu gösterdiği için şaşırmıştık, onun hep saç, dudak ve gözden ibaret basmakalıp biriyle çıkageleceğini beklemiştik çünkü, çok daha sahici bir çekiciliği olan bu tuhaf ve huzursuz edici yaratıkla değil.

Hana'nın elini ilk sıkan Tomas'tı, yüzündeki gülümsemeyle ikimizi de şimdiden utandırmıştı. Sonra bana döndü ve elini sıktım – teni pürüzsüzdü, tutuşu o kadar hafifti ki bir saldırı

eylemi gibiydi, elimde hiçbir şeyi tutmuyormuşum hissi bıraktı. Beni, sıkıca tutan, verilenden fazlasını arayan taraf olduğum bir duruma soktu ve elini bırakırken, bu kayıp giden fizikselliğin Xavier için ne anlama gelebileceğini merak ettim. Bunu kayıp gitme olarak değil, aksine bir tür boyun eğme olarak deneyimliyor olması da mümkündü. Bu kısa etkileşim sırasında yüzümdeki gülümseme katılaşmıştı, öyle ki Hana bir adım geriye çekilip ben de başımı çevirirken yüzümü ekşitmişim de ona dişlerimi gösteriyormuşum gibi geldi.

Hana. Kendini tanıttığı ânı hatırlayamıyordum, adını kendi mi söylemişti yoksa Xavier mi, o kadar sersemlemiş durumdaydım. Adı Japoncada çiçek, Arapçada saadet anlamına geliyordu, bambaşka yerlerde bambaşka anlamlara gelen bir isim. Benim davranışımdan pek rahatsız olmuşa benzemiyordu, yine de hemen Xavier'in yanına çekildiği, Xavier'in de kolunu omuzlarına dolayarak onu sıkıca sardığı dikkatimden kaçmamıştı. Bize bu kızın tam olarak kim olduğunu söylememesini de tuhaf buluyordum, hele Xavier ona dokunmadan duramazken, hele o gece Hana'nın nerede ve kiminle uyuyacağı şimdiden belli oluyorken. Onları izlerken, başkalarının çaresizce arzuladığı bir vücuda sahip olmanın ne demek olduğunu hatırladım.

Tomas'a baktım, Xavier ve Hana'ya bakarken yüzünde ancak bön diyebileceğim bir memnuniyet ifadesi vardı. Yüksek sesle geç olduğunu ve yatağa gittiğimi söyledim, ama daha dönemeden Hana, oyunculuğuma büyük bir hayranlık duyduğunu söyledi ve Xavier'in kolundan kurtulup ellerime uzandı, yine o acayip ve hayaletimsi dokunuş. Küçük bir kahkaha attı ve, Sizi rahatsız etmek istemem, dedi, içimden tam da bunu yapmak istediğini düşündüm. Ama bunu en başında söylemek istedim, diye devam etti, *Sözcük Türleri* benim için çok

önemliydi. Ekranda bana benzeyen birini görmek. Ne anlama geldiğini hayal bile edemezsiniz.

Biraz gergin bir şekilde gülümsedim, sözleri samimi görünüyordu, yani basit bir manipülasyon olduğunu sanmıyordum, ne var ki böyle bir manipülasyona kalkışabilecek biri olduğunu da anlamıştım. Kendi evimde kapana kısılmak üzere olduğumu hissettim. *Önemli* ve *büyük hayran* gibi kelimeler öyle geneldi ki hiçbir şey ifade etmiyor, âdeta bir hakaret gibi geliyordu, bana sahnede ya da perdede *kendisine benzeyen birini görmenin* ne kadar anlamlı olduğunu söyleyen kimbilir kaç kişi olmuştu. Yardım aradım ama Tomas da, Xavier de sessizce onaylar gibi Hana'ya bakıyordu, sanki bu manasız övgü, bu görünüşte samimi itiraf beni kendisine bağlayacakmış gibi. Ama kimse bir abide olmak istemez, hele ben hiç istemem.

Sonra, Hana'nın tatlı sözlerinin mutlu sonucunu gözlemlemek, ikimizin ne kadar güzel anlaşacağına hayretle tanık olmak için dikkatler bana yöneldi ve kendimi şaşırtarak –sanırım hem bir kadın hem de bir oyuncu olarak hayatımı, benden bekleneni bilmek ve bunu yerine getirmek üzerine kurduğum için– buna boyun eğdim.

Çok incesin, diye mırıldandım, ellerini sıkarak. Ve bizimle kaldığın için de çok mutluyum. Ellerini sıkıca tutmaya devam ettim, ellerini ellerimle yoğurdum, hafiften rahatsız olarak irkildi. Çekinme, dedim, burada daha sert sıktım. Bizden ne istersen söyle, ve isteksizce ellerini bırakarak Tomas'a döndüm. Tüm bunlar, o kısa ve kötü niyetli an dışında, diğerlerini mutlu etmek için yapılmıştı. Tomas kaşlarını çatmış bana bakıyordu. Beni öyle iyi tanıyordu ki, bu karşılıklı etkileşimi en ince ayrıntısına kadar anlamamış olması imkânsızdı, ona yüzümü buruşturarak baktım, sonra Hana'ya döndüğümde gülümsememem ışıl ışıldı. Kızdan biraz daha uzun olduğumu fark ettim,

üstelik ayağında topuklu botlar vardı, bu düşünce aklımdan geçtiği an hafiften duruşunu dikleştirdi. İhtiyaç duyduğun bir şey var mı, burada nasıl daha rahat etmeni sağlayabiliriz? Geri çekildim, bu sözler yanlış olmuştu, tam bir otel görevlisi gibi ruhsuzca konuşmuştum, yorgundum ve saat de geç olmuştu. Bir daha denedim. Sonra konuşacak daha çok vaktimiz olacak, dedim, ardından ne diyeceğimi bilemez hâlde, Dolapta havlu var, diye ekledim ve dönüp yatak odasına doğru gözden kayboldum.

Ertesi sabah yatak odasından çıktığımda saat hâlâ çok erkendi. Tomas uyuyordu ve daire sessizdi, ilk uyanan bendim. Çok derin uyumuştum. Hana'nın gelişiyle bir parçam uyarılmış, sonrasında yorgunluktan bitap düşmüştü, bunun sonucunda aylardır olmadığı kadar derin uyumuştum. Nedenini bilmiyordum ama uyandığımda keyfim yerindeydi, kalkıp Tomas'a çay yapmaya karar verdim, bir an için bizimle kalan başka biri olduğu aklımdan çıkmıştı.

Sonra mutfağa gidince Hana'yla karşılaştım, kahvaltı masasında oturuyordu. Kapıda kalakaldım ve birbirimizle bakıştık. Gözünde belli belirsiz bir parıltı vardı, beni kendi evimde şaşırtmayı başarmış, bir puan kazanmıştı. Ama sonra yüz hatları yeniden toparlandı ve küçük, umut dolu bir gülümseme takındı, ayağa kalktı ve bana çay isteyip istemediğimi sordu, tavırları öyle yumuşak başlıydı ki, acaba gözündeki o parıltı ve önceki gece aramızda geçenler konusunda yanılmış olabilir miyim diye düşündüm. Hareket ederken, bir mutfakta çay yapan çok genç bir kadındı, o kadar. Xavier nerede? diye sordum, fincanı bana uzatırken. Uyuyor, dedi. Saat erken. Ama ben genellikle erken kalkarım. Xavier'i ne zamandır tanıyorsun? diye sordum. Epey uzun zamandır, dedi alt perdeden,

rahat bir kahkahayla, tam o an demek haklıymışım diye düşündüm, elbette haklıydım, hem önceki gece hem de her şey hakkında.

Senden hiç söz etmedi, dedim duygusuz bir tonla.

Ya öyle mi?

Sesi öyle kayıtsızdı ki, sanki bu durum onun değil, benim Xavier'le ilişkim hakkında daha çok şey anlatıyordu. Biraz canım sıkılmıştı ve yürüyüşe çıkacağımı söyledim, bir yudum daha alıp çayı tezgâhın üzerine bıraktım. Ayağa kalktı ve hemen yanımda durdu, o an bana katılmak ister mi diye sormak zorunda hissettimse de kelimeler ağzımdan döküldüğü anda pişman oldum. Hevesle başını sallayıp hemen üstünü değiştireceğini söyledi, ben de kapıya yönelip pijamamın üzerine bir palto geçirdim. Xavier'in yatak odasından tepeden tırnağa siyahlara bürünmüş hâlde çıktı, siyah kazak, siyah pantolon, siyah botlar, bana baktı ve böyle mi çıkıyorum diye sordu, ben de evet dedim, hep böyle yaparım. Başını hafifçe eğdi ve Tabii, dedi, sizin için sorun olmaz. Sesinde yine o acıklı ama yalakalık eden ton vardı, ben de, Benim yaşımda pek çok şey sorun edilmiyor, dedim.

Peşimden çıktı ve konuşmadan asansörü bekledik. Sokağa çıktığımızda aramızdaki sessizlik o kadar uzun sürmüştü ki, sonsuza dek –kafeye gidip dönene kadar– böyle devam edebilir miyiz diye düşündüm ve bu umutla kalbimin biraz hafiflediğini hissettim. Fakat serin hava yüzümüze çarptığı anda dönüp, önceki akşam beni rahatsız etmemiş olmayı umduğunu söyledi. Bunu hiç dert etmemesini söyledim ve ardından ne kadar kalacağını sordum. Kira sözleşmesiyle ilgili bir sorun mu var? diye sordum. Xavier pek net anlatmadı. Dingin bir ifadeyle gözlerini kırpıştırdı ve, Xavier'le ciddiyiz, dedi. Kendinden emin olmanın verdiği rahatlıkla konuşuyordu, kullandığı

kelimeler sormuş olduğum soruya cevap olmasa da bir bakıma öyle sayılırdı, sorunun ardında yatan, ikimizin de aslında sorduğum şey olduğunu bildiğimiz soruya atfen söylemişti bunu.

Ciddisiniz demek. Ama nasıl? dedim ve kulağımda kalbimin gümbürtüsüyle kaldırımın ortasında durdum. O yürümeye devam edince arkasından seğirterek yetişmek durumunda kaldım. Bu ne demek oluyor? diye seslendim. Nasıl gidiyor, bakıyoruz, dedi ve daha da hızlı yürümeye başladı, ona ayak uydurmak için resmen koşturmak zorunda kalmıştım, bana bakmıyordu, önümüzdeki sokağa odaklanmıştı. Göreceğiz, dedi, onu durdurmak için elimi koluna koydum. Dönüp yüzüme baktı. Xavier'in ne kadar kalacağını bilmiyoruz, dedim, başını salladı ve bu durumun elbette Anne'e bağlı olduğunu söyledi. Hayır, dedim, ben başka bir şeyi kastediyorum, ve sanki bizi çevreleyen hava bir şekilde dairenin kendisini, onun içinde uyuduğu yatağı temsil ediyormuş gibi etrafımı gösterdim. Halbuki sokağın ortasında duruyorduk. Bu geçici bir durum, diye devam ettim, birimizin diğerini delirtmesi ne kadar sürecek kimbilir.

Abartılı bir kahkaha attım, çünkü Xavier'e ihanet ediyormuş gibi hissediyordum, çünkü söylediklerim apaçık yalandı –daha geçen gün Xavier'in istediği kadar kalabileceğini söylememiş miydik, Tomas gelecekte, en azından öngörülebilir bir gelecekte, hep bir arada yaşamaya devam edebilelim diye yan daireyi satın alıp duvarlardan birini yıkma ihtimali üzerine kafa yormamış mıydı yakınlarda– ve çünkü kelimeler daha söylenirken doğru olmadıklarını onun da bildiğini çoktan fark etmiştim; bu bilginin onu söylediklerimi gidip Xavier'e tekrar etmekten alıkoymayacağını da biliyordum. Hana huzurumu kaçırmıştı, kendime bunun Xavier'in bizimle kalmasının bedeli olduğunu, onun hayatını dünyada ve aile sınırlarının öte-

sinde olduğu gibi kabullenmek zorunda olduğumuzu hatırlattım. Tüm korkuma rağmen, gerekirse Hana'ya katlanacağımın farkındaydım, bedeli buysa ödemeye hazırdım.

Şimdi o tuhaf, tüy gibi dokunuşuyla elini koluma koydu ve, Alışmak zaman alıyor, biliyorum, dedi. Gizli kapaklı bir tavırla konuştuğundan, anında ne demek istediğini ve Xavier'in ona ne söylediğini merak ettim, daha şimdiden kendini çocuğumla benim aramda hem engel hem de aracı konumuna getirmişti. Yolun ilerisindeki kafeyi görebiliyordum, birkaç dakika içinde ulaşmış olurduk. Ona döndüm ve, Ne demek istiyorsun? dedim. Küçük bir gülümseme belirdi yüzünde, bu kendini beğenmiş, hâlinden memnun gülümsemeyle aslında farkında olmadan kendini ele vermişti. Geçmişte aranızdaki ilişkinin inişli çıkışlı olduğunu biliyorum, dedi yumuşak bir sesle. Yeniden barışmanız Xavier için büyük bir olay. Anlamaya çalışın, dedi, burada bir anda o tüy gibi hafif dokunuşu âdeta pençeye dönüşmüştü, kolumu öyle bir kavradı ki acı ve şaşkınlıkla irkildim, siz onun hayatındaki en önemli insansınız, Xavier'i ne kadar etkilediğinizi bilmelisiniz.

Kafeye gelmiştik, Hana kapıyı açtı ve geçmem için tutarken eli hâlâ kolumu sıkıca tutuyordu. Kayıp bir küçük çocuk havası var onda, dedi düşünceli bir tavırla. Çekiciliği biraz da buradan geliyor. Sesi öyle hafif, öyle doğaldı ki, daha önce hiç bu kadar rahat biriyle tanışmış mıydım acaba? Kafedeki gürültü dayanılmazdı, müşterilerin sesi sanki kafamın içinde konuşuyorlarmış gibi yükseliyordu. Seramik yüzeye sürtünen metal, fincanı karıştıran kaşık. Hana'nın sesi bu kakofoniyi yardı, Büyümesi gerek, dedi. Ve burada, kavradığı kolumu gerçekten büktü ki ona döneyim ve doğrudan yüzüme bakabilsin.

Sesinde hâlden anlayan, şefkatli bir ton seziliyordu ama bana baktığında gözlerinde asıl öfke gördüm. Bir adım ge-

riledim, beni korkutan şey Hana değildi halbuki. Ne demek istediğini anlamadım, dedim kısık bir sesle. Barışma gibi bir durumumuz olmadı, çünkü hiç küskünlük yaşanmadı, birbirimizden hiç kopmadık. Gayet iyiyiz. Hep de öyle olduk. Elini üstümden silkip atmak istedim ama tutuşu çok güçlü olduğu için kolumu sertçe çektim, dışarıdan bakan biri kavgaya tutuşmak üzere olduğumuzu düşünebilirdi. Parmaklarını biraz gevşetse de elini çekmek yerine beni kasanın önündeki sıraya doğru yönlendirdi, ardından sakin ve ilgili bir ses tonuyla, Ne sipariş verelim? diye sordu.

11

Cevap vermedim, sıranın başına gelene kadar gerilim dolu bir sessizlik içinde durduk. Kasadaki kadın ne istediğimizi sorduğu an, siparişimi verirken yanımda dikkat kesilerek duran kişinin Hana değil de Xavier olabileceğine dair bir anı ya da his belirdi içimde. Siparişe, kalabalık bir grubu ya da geniş bir aileyi besleyecekmişiz gibi sürekli bir şeyler ekleyip dururken buldum kendimi, Hana'nın Xavier'i, Xavier'in Hana'yı yankıladığı rahatsızlık verici hâli önlemek için sipariş vermeye devam ettim, bu hissin kaybolmasını istiyordum.

Ve sanırım Hana'yla konuşasım da yoktu. Ama o hiçbir şey söylemeden dev yiyecek torbalarını aldı ve sanki bu işi kendim yapacak durumda değilmişim gibi daireye taşımakta ısrar etti, gerçi benim durumum hakkında ne düşündüğünü anlayabilmiş değildim. Xavier'le güya barışmamıza dair başka bir şey söylemedi, hatta Xavier'den bir daha hiç söz etmedi. Zaten istediğini elde ettiğinden bunun için bir nedeni de kalmamıştı, ayrıca doğrudan Xavier'den bahsetmese bile onun varlığı tavırlarına ve her hareketine sinmişti. Daireye dönüş yolunda, özverili gelin rolünü oynadığını fark ettim, halbuki benimle tanışalı daha on iki saat olmuştu. Bana biçtiği yaşı ilerlemiş, baş edilmez kayınvalide rolü canımı sıkmıştı, yiyecek torba-

larıyla dolu kollarıyla apartman kapısını benim için açtı, görünüşte nazik bir davranış olsa da amacı beni aciz ve yetersiz hissettirmekti.

Gideli çok uzun bir süre olmamasına rağmen, geri döndüğümüzde Xavier ve Tomas'ı kalkmış, yüzlerinde büyük bir heyecan ve beklentiyle bizi neredeyse kapının önünde beklerken bulduk. Hana o itici kahkahalarından birini attı, Xavier'i gözümüzün önünde, dudaklarından öperken, Uyanmışsın, dedi. Hafif tiksintiyle yüzümü buruşturdum, Hana bunu gördü mü görmedi mi bilmiyorum. Hemen torbaları mutfağa götürüp tabak, fincan, çatal bıçak çıkarmaya koyuldu. Daireye yeni ayak basmıştı ama şimdiden her şeyin yerini biliyordu, birkaç dakika içinde masayı yiyeceklerle donatmış, şimdi de kahveleri koyuyordu. Xavier ve Tomas yiyecekler için yaygara ederek otururken ben ayakta durmaya devam ettim, her sabah aynı kafeden aldığımız, her sabah yediğimiz yiyeceklerdi nihayetinde, sadece miktarları daha fazlaydı.

Paltomu çıkarıp oturdum. Hana'nın herkes yumurta istiyor mu diye sorduğunu duydum, hiç zahmet olmazdı, bunun üzerine tekrar ayağa kalktım ve yorgun olduğumu, gidip yatacağımı söyledim. Tomas başını salladı ve Xavier'in, Kahvaltıyla arası yoktur, sabahları kahvaltı etmez, dediğini duydum. Oysa böyle bir şey yoktu, gerçekle hiç alakası yoktu. Niye böyle bir şey demişti ki, çocukluğunda her zaman birlikte kahvaltı etmemiş miydik? Mutfaktan hole geçtim, yanlarından bir an evvel uzaklaşmak istiyordum. Yatak odasının kapısını kapattım. Kulağıma hâlâ sesleri geliyordu, neşeli bir cümbüş. Yatağa oturup gözlerimi tavana diktim, üçünü de mutfak masasında, ellerimle seçip parasını ödediğim yiyecekleri ağızlarına doldurmuş, birbirlerinin yanında mutlu bir şekilde otururken hayal edebiliyordum. Tomas, Biraz başını dinlemeye ihtiyacı var,

diyerek durumu açıklayacak, ağzı hafifçe aralık duran Hana da başını sallayacaktı.

Başka ne derlerdi acaba, artık yanlarında olmadığıma göre? Sesleri tahtayı kemiren termitlerin sesi gibi kulaklarımı tırmalıyordu. Hana'nın ne istediğini merak ettim, tek motivasyon kaynağının Xavier'e olan sevgisi olmadığını biliyordum. Hana bir adama duyduğu hislerden ibaret değildi, şimdi yerli yerine oturtunca genç kadın zihnimde büyümeye başladı, o kadar ki mutfak masasında otururken bedeninin uzayıp genişleyerek odayı doldurduğunu gözümde canlandırabiliyordum, o kadar ki ona karşı beklenmedik ama yadsınamaz bir yakınlık hissiyle doldum. Bana benziyordu, hem de itiraf etmek istediğimden çok.

Bana söylediklerini hatırladım, İlişkinizin geçmişte inişli çıkışlı olduğunu biliyorum. Ama neyi kastettiğini, neye atfen söylediğini bilmiyordum, Xavier'le iyi bir ilişkim vardı, sonuçta eve dönmeyi, yine bizimle yaşamayı seçen oydu. Ama aynı zamanda ilişkimizin hiç aklıma gelmediği uzun dönemler de olmuştu, sanki aramızda hiçbir bağ yokmuş gibi zihnimde en ufak bir yer bile kaplamadığı zamanlar. Bir annenin bu kadar düşüncesiz olması normal miydi? Geriye bakıp da Xavier'le ilişkimizi düşündüğümde, hafızam beni ürkütecek kadar tutarsızdı, boşluklarla doluydu, onun yaşamının farklı evrelerinde, çocukluğu ya da ergenliği boyunca nasıl biri olduğunu gerçekten hatırlayamıyordum. Hatırlayabildiğim azıcık şeyde bile bir siliklik vardı, birbirine eklenip filtreyle eskitilmiş kısa görüntüler gibiydiler, hiçbiri gerçekten yaşanmış olayların kaydı gibi görünmüyordu.

Belki de bu, aramızda tekil bir yabancılaşmadan ziyade, aslında bir dizi kopuşa işaret ediyordu, ama ne bunlar zihnimde yer etmişti ne de onları yaşadığım esnada fark etmiştim. Mutfaktan gelen sesler biraz yükseldi ve yüksekten lavaboya kap

kacak atılır gibi bir şangırtı, ardından tanıyamadığım bir kahkaha duyuldu, Tomas'ın sesi galiba diye düşündüm ama daha önce hiç böyle dengesiz bir ses çıkararak güldüğünü duymamıştım. Tomas son derece kontrollü bir adamdı, o nedenle bu heyecanlı kahkaha olağanüstü rahatsızlık verici gelmişti.

Ama ben de şirazemi kaybetmiş, sinsi ve yoğun bir coşkunun ağına düşmüştüm, tekrar Hana'nın söylediklerini düşündüm ve bir kez daha neye atıfta bulunduğunu anlamaya çalıştım, Xavier'e iyi bir anne olmamış mıydım? Xavier kalabilir mi diye sorduğunda Tomas'ın yaşadığı tedirginliği hatırladım, birdenbire her şey bambaşka bir anlam kazanmıştı. Yerimde duramayıp ayağa kalktım, olayların sırasını yeniden kurgulamaya çalıştım ama artık hafızam her şeyi çarpıtmaya başlamıştı, neyin gerçekten yaşandığından emin olamıyordum. Akşam yemeğindeydik, Xavier yanımıza taşınabilir mi diye sordu, gergindi ve soru –ağzından çıkıp kulaklarıma ulaşana kadar– endişe doluydu. Zihnimi meşgul ettiğini hatırlıyorum, bu soru neden bu kadar rahatsız ediciydi, neden nasıl cevap vereceğimi bilememiştim, halbuki çok da uzatmadan cevap vermiş ve evet demiştim, hatta Tomas fikrini değiştirir diye de endişelenmiştim. Yine de, biraz zorlasam, küçük bir şüphe ve bastırılmış, uzaklaştırılmış bir histen ibaret sandığım bu ânın aslında bambaşka bir şeyin belirtisi olduğunu göreceğimi hissetmiştim. Ama neyin? Şimdi Xavier'in geldiği sabahı hatırlıyordum, içimde burulan kaygıyı, zil çalınca, Tomas kapıyı açınca, Xavier daireye girince yükselen paniği. Ve Xavier'in benim yüzümü yansıtan, yine kaygı dolu yüzünü. Birbirimize bakarken ikimiz de aynı şekilde, eski deneyimlere dayalı bir temkin hâlinin içindeydik, o anda şüpheyi bırakıp geçmişte yaşanmış bir şeyin ya da bir olayın etkisinden kurtulmaya çalışıyorduk.

Ve Tomas bizi dikkatle izliyordu, o sırada Xavier'in eşyalarını taşımaya yardım etmekle meşgul olduğunu düşünmüştüm, içimde yaşadığım çalkantının fark edilmediğini, duygularımın karman çorman olduğunun anlaşılmadığını sanıyordum. Fakat şimdi görüyordum ki hem bizi yönetiyordu hem de, şimdi anladığım kadarıyla, bir şekilde bizi uzlaştırmak için elinden geleni yapıyordu, demek ki öncesinde gerçekten bir kopukluk veya yabancılaşma dönemi yaşanmıştı. Ayrıca Xavier'in gelişini Tomas'ın bir şekilde öngördüğünü, bunu beklediğini ve ona göre plan yaptığını da fark ettim. Mutluluk onu beklenmedik bir anda bulmamıştı, bu yeni yaşam düzeninin beklenmedik bir sonucu da değildi, bütün bu zaman boyunca Tomas'ın peşinde olduğu şeydi.

Ve o anda anladım ki Tomas, dikkatini ve ilgisini birimizden diğerine verdiği zaman bile onun asıl üstüne titrediği kişi Xavier'di, onu korumak istiyordu ve korumak istediği güç, kişi ya da olay da bendim. Bu konuda nasıl hissetmem gerektiğini bilmiyordum, farkına vardığım gerçeğin etkisinden kurtulamıyordum, demek sorun, etrafında dönüp dolaştığımız sorun aslında bendim.

Elbette, Hana kalmaya devam etti. Çekimler ertelenince Anne, bir molaya ihtiyacı olduğunu söyleyerek en az bir aylığına tatile çıkmıştı. Xavier artık gün boyu evdeydi, Hana'ya gelince, görünüşe bakılırsa burada, Xavier'in yanında olmak dışında gitmesi gereken başka bir yer yoktu. Oturma odasını ikisine bıraktık, ben bile Xavier'in o küçük yatak odasından çıkmamalarının beklenemeyeceğini anlamıştım. Dairede olağanüstü bir rahatlıkla yer kaplıyorlardı, sarmaş dolaş, bazen kanepede, bazen yerde. Eşyaları da artık derli toplu durmuyordu, hatta gözlere şenlik bir dağınıklık çıkmıştı ortaya, giysileri ve ayak-

kabıları halıların ve sandalyelerin üzerine, kitapları, bilgisayarları ve diğer cihazları da masalara ve raflara saçılmış, duvarlardaki tüm prizler istila edilmişti. Tomas'ın Xavier'e aldığı masayı artık çoğunlukla Hana işgal ediyor, sandalyeye âdeta bir hayvan gibi çöreklenip laptopuna bakarak durmadan bir belge ya da metin üzerinde çalışıyordu. Bazen saatlerce sakin ve neredeyse gizli bir anlaşma içindeymiş gibi sessiz kalıyorlardı, Hana masada hararetle yazıyor, Xavier ise kanepelerden birine uzanıp sandviçini yerken telefonuna bakıyor, bazen de aboneliğini devam ettirdiğimiz sayısız dergiden birini okuyordu. Aylaklığı hayret uyandırıcı türdendi, Hana böylesine yoğun odaklanarak çalışırken onu görüp hiç utanmıyor, hatta onun bu hâli Xavier'in tembelliğine daha da bağlanmasına yol açıyor gibiydi.

Bu konuda deneyimliydi, ergenlik yıllarını da aynı bu şekilde geçirmişti. Kapıdan baktığımda, Xavier'in kanepede uzanmış hâli, o zamanlar her gün zihnimde beliren tanıdık bir görüntüyü ve alışıldık bir endişeyi canlandırdı, depresyona girdiğini ya da ebeveynlerin kafasını kurcalayan o sıradan şeylerden birine kapıldığını düşünüp kaygılanırdık, içimde yine o eski duyguların kabardığını hissettim. Fakat ikinci kez baktığımda, kanepedeki bu kişinin görüntüsünün yine belli belirsiz değiştiğini fark ettim, farkın nerede olduğunu bir anda tespit edemesem de bunun yaşa ya da zamana bağlanamayacağını görebiliyordum. Bir şeylerin yanlış olduğu hissi gitgide büyüyor, yavaş yavaş üzerime çöküyor, Xavier'in çocukluğuna ve ergenliğine dair sahip olduğum, daha doğrusu sahip olduğumu sandığım anıların içine işliyordu. Sanki hiçbir şey artık yerli yerinde değildi, sağlam ya da bozulmamış hiçbir şey kalmamıştı.

Eşiği geçmeye, içeri adım atmaya cesaret edemeyişime şaş-

malı mıydı? Yalnız değildim, oturma odasının etrafına çekilen o çizgiyi sezen tek kişi ben değildim. Tomas da artık yalnızca yiyecek ve içecek tepsilerini bahane ederek içeri giriyordu; mükellef tabaklar ve değişik içkiler hazırlama alışkanlığı edinmişti, bunları Hana ile Xavier'e götürüyordu, bazen kapıdan bakar, onların tepsiden yemek yediğini görür, Tomas'ı ise büsbütün değişmiş, itaatkâr tavırlarıyla etraflarında bir garson ya da uşağı andırırcasına pervane olurken izlerdim.

Bir gün Tomas'ı mutfakta, yeni bir tepsi hazırlarken buldum, bu sefer tepside bir peynir ve şarküteri tabağı, küçük kâselerde zeytinler ve turşular vardı, buzdolabından şampanya şişesini çıkardığını gördüm. Kısık bir sesle, Niye yapıyorsun bunu? dedim. Böylesi daha iyi, dedi. Yoksa mutfağa gelip burayı da ele geçirecekler. Bir şarkı mırıldanarak tepsiye iki kadeh yerleştirdi ve mutlulukla, Dağınıklığı hayal edebiliyor musun? dedi. Ona bakakaldım, soruma cevap verdiği filan yoktu. Yo, dedi tepsiyi alıp koridordan oturma odasına giderken, böylesi daha iyi. Yiyecek ve içeceklerle dolu ağır tepsiyi oturma odasına götürürken peşinden gittim. Şuraya bırakabilirsin, dedi Hana çalışma masasından, dönüp bakmamıştı bile. Sanki otelde oda servisi gelmişti. Koridorun güvenli alanından izliyordum, Tomas döndü, sırtı dimdik eğilerek tepsiyi dikkatle sehpanın üzerine bıraktı, hareketlerinin katılığından tepsiyi taşımanın onun için ne kadar zorlayıcı olduğunu anladım.

Tepsiyi sehpaya indirirken tabaklardan bir şangırtı gelmişti, gürültülü bir ses değildi kesinlikle. Yine de, Hana dikkati affedilmez bir şekilde bölünmüş gibi öfkeli bir bakışla döndü, Tomas'ın mırıldanarak özür dilediğini işittim. Aşağılanınca duruşunun çöktüğünü gördüm, birden yaşlı bir adam gibi göründü. Bu bana dokundu, onu bu şekilde görmek içimi öfkeyle doldurdu. Kanepede uzanan Xavier kendini toparlayıp doğ-

ruldu. Omzunun üzerinden Hana'ya belki sitem belki uyarı anlamına gelen sert bir bakış attı, sonra o ışıldayan, etkileyici gülümsemesiyle Tomas'a baktı. Şampanya, diye mırıldandı. Vay be. Parmaklarıyla jambondan bir parça kopardı, eti ağzına tıktı, ardından bir zeytine uzandı, parmaklarını peçeteye silip, Kraker var mı? diye sordu.

Kraker, dedi Tomas ifadesiz bir şekilde, o sırada Xavier ayağa kalktı, bir şampanya alıp kalçasını arsızca sallayarak kadehi Hana'nın yüzünün önünde çalkaladı. Hana ona baktı ve başını aldırmaz bir tavırla hafifçe salladı. Xavier omuz silkip kanepeye geri döndü. Şampanyasını başına diktikten sonra Tomas'a döndü. Evet, dedi ağır ağır. Kraker. Tomas'ın aklından geçen düşünceyi görebiliyordum, krakerini gidip kendisinin almasını söylemek geliyordu içinden, eskiden Xavier'e bin kez söylemiştir bunu, ama bu defa olduğu yerde çakılmış gibi kaldı, sonra dönüp ayaklarını sürüyerek odadan çıktı. Ne zamandan beri yürürken böyle ayaklarını sürümeye başlamıştı? Yanımdan geçerken göz teması kurmaktan kaçındığını görebiliyordum, niye böyle davrandığını, nasıl olup da onların kendisiyle bu şekilde konuşmasına izin verdiğini sormamı istemiyordu. Hızla önümden geçip mutfağa daldı.

Peşinden gidip onun önünde durdum, böylece benden kaçamayacaktı. Ne oluyor? diye alçak bir sesle sordum. Elimle oturma odasını, Hana ve Xavier'i işaret ettim. Neden sana böyle davranmalarına izin veriyorsun? Uşak muamelesi yapıyorlar resmen. Tezgâhı, kapağı açık kavanozları ve yiyecek paketlerini gösterdim. Ne diye bu saçma sapan tepsileri hazırlıyorsun, neden oturma odasına girmeye hakkın yokmuş gibi davranıyorsun? Onlar misafir, burası da bizim evimiz, yanlış mıyım?

Tomas cevap vermedi ama dolaba uzanıp daha önce dai-

rede hiç görmediğim türde bir kraker kutusu çıkardı, benim de beğenebileceğim bir kraker çeşidiydi, ama Tomas'ın bunu tam da böyle bir an için, bu isteğin geleceğini bekleyerek aldığını anlamıştım. Başımı iki yana salladım, öfke içimde yavaş yavaş, küçük patlamalar hâlinde kabarıyordu. Cevap verecek misin? diye sordum. Sonunda elinde tıka basa krakerle dolu bir tabakla bana döndü ve sinir bozucu mülayim bir sesle, Aşırı tepki veriyorsun, dedi. Sesi yumuşak ve ölçülüydü; bir kayıtsızlık gelmişti sanki üzerine, içten içe duyduğu bir zevk, dış dünyaya olan ihtiyacını çoktan azaltmış gibiydi

Xavier için hep bunu istememiş miydik? diye devam etti aynı sakin sesle. Önemsediği bir şeyi, bir tutkusu olsun diyorduk. Ne kadar amaçsız göründüğünü düşünüp endişelenirdik, yeterince hırslı olmadığını söylerdik. Şimdi ona baksana. Bana memnun ve gurur duyan gözlerle baktı, bense içimdeki hayal kırıklığının yeniden yükseldiğini hissettim. Ama ne var karşımda? diye sordum. Günlerini kanepenin üzerinde uzanarak çarçur ediyor, bir şey yazmıyor, okula gitmiyor, yaptığı hiçbir şey yok. Anne'le bir şey üzerinde çalıştığını biliyorum, ama onun da ne zaman devam edeceği belli değil. Biliyor muyuz? Anne nereye gitti? Ona mesaj göndereyim en iyisi, ne zaman döndüğünü sorayım, dedim ve telefonuma uzandım. Tomas başını sertçe sallayınca durdum.

Telefonu yerine koydum. Biz hep böyle miydik? Bu aralarında alışılmış bir çekişme miydi, her zamanki rollerini mi üstlenmişlerdi? Tomas daha anlayışlı olan ebeveyn miydi, yargılamaktan kaçınan, beklentileri dengelemeye çalışan taraf? Ben de özdenetimden yoksun olan mıydım o zaman, aklına estiği gibi davranan bencil taraf? Şimdi o kaşlarını çattı ve, Çok eleştirel davranıyorsun, dedi. Xavier çok çalışıyor, bunu kendin de söylemiştin, rolünün ne olduğunu tam olarak bu-

lamamış olsa da bir tutku alanı keşfetmiş durumda. Bu doğal. Daha çok genç. Ellerini kaldırıp omuzlarıma koydu, dokunuşu kurşun gibi ağırdı. Bu iyi bir şey, dedi yalvarır gibi bir sesle. Çok iyi.

Neredeyse ikna olmuştum, bunu çok istiyordum. Fakat yüzüne bakarken gözlerinin büyümesinde yapay bir şey sezdim, gülümsemesinde de bir donukluk vardı. Geçmişte Tomas'ın beni teselli ettiği anlar geldi aklıma, her şeyin yoluna gireceğini söyleyip beni kucaklar, kuşkularımı dindirirdi. Artık bunları yalnızca birer teslimiyet ânı olarak görebiliyordum, onun hikâyesine ve anlatısına razı olmuştum, çünkü kolaya kaçmıştım, Tomas'ın ikna edici bir tavrı vardı – ki ikna, zorlamadan ancak bir adım uzaktır.

Kendimi ondan kurtarıp geri çekildim. Bir zamanlar bu kadarı yeterliydi, hemen yanıma gelirdi. Ama omuz silkmekle yetindi ve kraker tabağını aldı. Sakın onu içeri götüreyim deme, dedim. Döndü ve koridordan oturma odasına, Xavier ve Hana'ya doğru yürümeye koyuldu. Sakın yapma, dedim. Tomas, tekdüze bir ninni melodisi gibi tınlayan bir sesle omuzunun üzerinden, Aşırı tepki veriyorsun, diye seslendi. Bu tonda bir şey vardı, aynı anda hem sorgulanamaz bir kesinlik hem de küçümseyici bir hava taşıyordu, ona karşı daha önce hiç hissetmediğim türden bir öfkenin içimde kabardığını hissettim. Tomas oturma odasına yaklaşırken aklımdan, adamı yere sermem tek bir itişime bakar diye geçti.

Ve kimse de onu bir daha toparlayamazdı. Hevesle ilerlemeye devam etti, aramız giderek açıldı ve dürtünün aşamayacağı kadar uzak olan bu mesafe sayesinde öyle bir olay yaşanmadı. Arkadan uzanan el. Birbirine takılıp dolaşan ayaklar. Eğer o eşiği geçip oturma odasına, şu an bile hayret ettiğim ve asla anlayamayacağım bir sürecin sonucunda onlara ait olarak

belirlenen o alana girmeseydi, belki öfkemin itici gücüyle o mesafeyi aşardım. Tomas oturma odasına adımını atınca yine korkunç bir tanıdıklık hissi sardı içimi, nereye koyacağımı ya da kaynağını bilemediğim, dolayısıyla bilgi olmadığı için kanıt gerektirmeyen bir kavrayıştı bu, o nedenle çürütülmesi de mümkün değildi, tıpkı sarf edilen sözler, meydan okuma ve Tomas'ın yetersiz olduğu hissi gibi, öfke de yeni değildi, bunların hepsi daha önce yaşanmıştı.

Koridorda olduğum yerde kaldım. Oturma odasına açılan kapıdan Tomas'ın kraker tabağını bırakışını seyrettim, Xavier'in değil, halbuki krakeri isteyen oydu, gidip Hana'nın yanına koydu. Tabağı kızın –kıyıya vuran bir kemik parçası gibi sivri ve solgun– dirseğinin yanına bırakırken yüzünde olacağını düşündüğüm o uysal ifadeyi değil, bambaşka bir şeyi, utanç verici kaçamak bir açgözlülüğü gördüm, bu banallik içinde yaşlı bir adamın genç bir kadına duyduğu beğeniyi hemen seçtim. Gözlerimi kırpmamla bu ifade yok oldu, şimdi Xavier'e dönmüş, sevgisini gösteren birtakım kelimeler mırıldanıyordu, karşılığında Xavier uzanıp Tomas'ın elini tuttu. Tomas ona doğru eğildi, bir şey söyleyip omzuna hafifçe vurdu. Xavier babasının elini tutarken, eşzamanlı bir hareketle ikisi birden başlarını kaldırıp oturma odasından baktılar; yüzleri yan yana, çifte namlulu bir silahın ağzı gibiydi. Genel olarak birbirlerine benzemezlerdi, Xavier Tomas'a ne ırk olarak ne de başka bir bakımdan neredeyse hiç çekmemişti, her şeyiyle benim çocuğumdu, fakat bana baktıkları sırada yüz ifadeleri aynıydı, ikilenmiş, kopyalanmış gibi görünüyorlardı, benim tanıdığım bildiğim, onları birbirinden ayıran benlikleri bu etki içinde eriyip gitmişti.

12

Sonraki birkaç gün boyunca, sanki aralarında bir anlaşma yapmış ya da eşzamanlı olarak aynı duygudan etkilenmiş gibi, Tomas da Xavier de oyundan sonra beni tiyatrodan almaya gelmedi. Yemeğe diğer oyuncularla ya da daha çok oyunu izlemeye gelenlerle –artık sayıları epey artmıştı– gidiyordum, son haftaydı ve oyunu görmek için son şanslarıydı. Gürültülü ve hareketli yemek masalarında bir başıma oturuyordum, saatler ilerledikçe o canlılık bana gitgide daha uzak geliyordu. Alışıldık övgü sözlerini dinler, cevap olarak bazen nazikçe gülümsemeyi hatırlasam da çoğu zaman unutur, o canlı hava sönüp sohbetler tükenene kadar dikkatim dağınık ve çevremden kopuk bir sessizlik içinde otururdum.

O akşam normalden daha suskundum. Yorgundum, son gösteriye kalan sayılı günlerin ağırlığı giderek üzerime çöküyor, oyunun yakında sona ereceği hissini üzerimden atamıyordum. Bu bende telaşlı bir hâl yaratmıştı, oyuna gergin bir ruh hâliyle giriyor, mekânı bir hayvanın burnuyla toprağı eşmesi ya da yerde ağınması gibi ölçüsüz ve disiplinsiz bir koşuşturma içinde keşfediyor, sadece on oyun kaldı diyordum, sekiz oyun kaldı, beş oyun kaldı. Asla tatmin olamıyor, ama aynı zamanda kafamın böyle dolu olmasının bir sorun olduğunu

da biliyordum, performanslarım giderek tavsıyor, son oyunun yaklaşmakta olduğu hissi içimde giderek ölümcül bir hâl alıyordu. O akşam, artık yoluma devam etme zamanı geldiğini anladım, dönüm noktası çoktan geride kalmıştı ve bundan sonra her şey yalnızca kötüye gidecekti, bunu en fazla birkaç kez daha yapabilirdim.

Yemek boyunca beni konuşmaktan alıkoyan işte bu farkındalıktı, o akşam kendimi en ufak bir nezaket gösterisine bile zorlayamıyordum ve masa etrafındaki birkaç oyuncu, bir yazar gibi çok iyi tanımadığım ve çok da işim olmayan birtakım insanların rahatsız olmaya başladığını görebiliyordum, çok geçmeden rahatsızlıkları hoşnutsuzluğa dönüşecek ve benimle geçirdikleri o berbat akşamdan söz edeceklerdi, belki kibirli ve kendini beğenmiş tavrımla biraz alay bile ederlerdi, bunu şimdiden görebiliyordum. Kadehin sapını parmaklarım arasında tutuyor, üst kısmına huzursuzca vuruyordum, derken bilerek kadehi devirdim, masa örtüsünde oluşan leke yayılıp büyürken insanlar irkilip sandalyelerini geriye ittiler. Özür diledim ve, Sanırım düşündüğümden daha yorgunmuşum, dedim, garson gelip de masa örtüsünü değiştirmek için tabak ve bardakları kaldırmaya başlayana kadar dökülen şarabı nafile silmeye çalışırken özür dilemeye devam ediyordum, bunun üzerine masadan kalkmak için izin istemem tamamen normal ve kabul edilebilir göründü. Herkes durumu anladığını belli eden bir yüz ifadesiyle ayaklandı, bu defa övgü sözlerini tekrarlarken gözüme biraz daha samimi görünüyorlardı, gidecek olmam keyiflerini yerine getirmişti ve yaptığımla şeyle, ben gittikten sonra en azından demek ki o kadar fena biri değilmiş, izlenimiyle oradan ayrılmalarını sağladığımın farkındaydım.

Kendimi o bitmek bilmeyen akşam yemeğinden kurtarmanın verdiği baş döndürücü sevinçle restorandan büyük bir

rahatlama içinde çıktım, müthiş bir histi. Hızlı adımlarla yürüdüm ve apartmana gelince saate baktım, hâlâ erkendi. Birkaç sokak daha dolaşmaya, tenime değen ılık havanın tadını çıkarmaya karar verdim, sonunda kış sona ermişti ve ben eve girmeye hazır değildim. Köşeyi dönerken tesadüfen sokağın karşısından binamıza baktım, bunu yapmasaydım her şey çok farklı sonuçlanabilirdi. Gözlerim yukarı, daha da yukarı kaydı, ta ki bizim katı ve dairemizi bulana dek. Tüm pencereler ışıl ışıldı, parlak dikdörtgenler oturma odası, mutfak ve yatak odaları boyunca uzanıyor, hatta arka tarafta Tomas'ın çalışma odası olarak kullandığı ve hep masa lambası ışığında çalışıp tavan ışığını asla açmadığı o küçük oda bile ışık içinde yanıyordu.

Kaşlarımı çattım, ilk başta gördüğüm şeye anlam veremedim. Evet, bizim dairemizdi, bizimki olduğunu biliyordum, ama başkalaşmıştı. Hafiften başım dönmeye başladı, boğulacak gibi oldum. Çok yanlış bir şey vardı. Dönüp sokak boyunca koşarak binanın önüne gittim, girişe ulaştığımda nefes nefese kalmıştım ve cam kapıya çarpıp iterek açtım. Apartman kapısı daha kapanmadan asansöre ulaşmıştım, dışarıdan üfleyen hava lobiye doluyor ve ağır ağır duruluyordu, başparmağımı anlamsız bir canhıraş içinde asansörü çağırma düğmesine basıp duruyordum, defalarca basmam asansörün daha hızlı gelmesini sağlamayacaktı ama yine de...

Gözümün önünde sahneler beliriyordu: bir kaza, nöbet geçiren biri, ambulansın alçalan uluması. Sonunda asansör geldi ve binadaki katları kağnı gibi tırmanmaya başladı, öylesine yavaştı ki işkence gibi geliyordu, başımı arkaya yaslayıp nefes almaya çalıştım, böyle anlar için bana öğretilmiş egzersizler, yapmam söylenen şeyler vardı. Belki her şey yolundaydı, belki hiçbir şey göründüğü gibi değildi, birden çocukça bir isteğe kapılarak, başını kuma gömmüş bir kuş gibi asansörün ses-

sizliği içinde kalmak istedim, eğer burada, bu daracık kapalı alanda sonsuza dek kalabilseydim güvende olurdum, hepimiz güvende olurduk. Ama sonra kapılar açılırken o tanıdık zil sesi duyuldu ve tekrar başımın döndüğünü hissettim. Sendeleyerek koridora çıktım ve dairenin kapısını açtım.

İçerisi ışığa boğulmuştu, tüm lambalar, her bir aydınlatma açıktı, bu yüzden ortam garip bir şekilde düz görünüyordu, normal bir mekânın derinliğinden yoksundu. Dairenin içindeki eşyaların içi bir anlığına boşalmış gibi geldi, sanki ya fazla hafif ya da yalnızca gerekli kısımları yapılmış nesneler gibiydiler, ilk bakışta gerçeğine kusursuz biçimde benzeyen ama elinize aldığınızda sahte oldukları hemen anlaşılan sahne aksesuarları gibi. Duvara yaslanarak dengemi sağlamaya çalıştığımda, duvarın da içi boş, ince ve dayanıksız geldiğini fark ettim, fazla yüklensem çökecek gibiydi. Benim kendi evimin, uzun süredir yaşadığım dairenin duvarları. Koridorun ucundan pat diye bir ses duydum, sonra ikinci bir pat, ardından üçüncü bir pat daha, tüm ışıkların yandığı oturma odasına doğru koşturdum.

İlk Xavier'i gördüm, bir elinde yastıkla odada dolanıyor, diğer elinin avucuyla yastığa vurarak o sesi, o korkunç patlama sesini çıkarıyordu. Durdum ve odada dolanıp duruşunu izledim. Sanki içinde sakladığı gizli, gölgesini uzaktan sezdiğim bir benliği vardı da nihayet şimdi onu dışarı salmıştı. Çık, hadi çık, dedi, daha önce hiç duymadığım, hırlama gibi tehditkâr ve tiz bir ıslık sesiyle. Başını sağa sola çevirirken hareketleri sert ve abartılıydı, halının üzerinde kaz adımı yürüyüşü yapıyor ve yastığa vuruyordu.

İçimdeki korku büyüyerek odada bakındım. Masalar boş şişelerle doluydu ve yerde devrilmiş bir kadeh vardı, halının üzerinde canlı bir kırmızı leke seçiliyordu. Tomas birden kanepenin arkasından emekleyerek çıktı ve Burada değil! diye tuhaf, neşeli bir sesle bağırdı, sanki çavuşa rapor veren bir

acemi er ya da okulda yoklama veren bir çocuk gibiydi, ama bağırdığı yerle kastettiği yer örtüşmüyordu. Bir tür arama yapıyorlardı, bir baskın. Burada değil! diye tekrar edince soluğum kesildi, yerde boynu ağır ağır sallanarak duran Tomas'ın hâlinde grotesk bir şey vardı, halbuki benim gözümde Tomas, hem kendi benlik imajında hem de başkalarının gözünde saygıdeğer biri olarak görünmeye hep büyük önem vermişti.

Bu da neyin nesi? dedim yüksek sesle, ikisi birden bana döndü. Xavier'in elinde tuttuğu yastık yumuşak bir şekilde yere düştü. Tomas apar topar ayağa kalktı, belindeki ve dizlerindeki ağrıyı, vücudunun yaşlılığını ben de hissettim. Odada tekrar etrafıma bakındım, şişe ve kadehlerin dışında tüm yüzeyler boştu, dağınıklık kalkmıştı. Mesela çalışma masası, duvar boyunca uzanan o ucube şeyin üstü temizlenmişti ve şimdi bomboştu. Hana nerede? diye sordum sertçe. Odada ne ondan ne de ona ait kazaklardan, kitap ve kâğıtlardan –defalarca katlayıp düzenlediğim o eşyalardan– hiçbir iz yoktu. Ne oldu? dedim Tomas'a ve Xavier'e, ikisi de küçük bir çocuk gibi görünüyordu, suçlu oldukları yüzlerinden belli oluyordu. Hana nerede? diye tekrar ettim.

Xavier, Dışarı çıktı, deyip başını öne eğdi. Nasıl çıktı? diye sordum. Bütün eşyaları gitmiş. Kalacak başka bir yer mi buldu? Xavier, sanki onun nerede olduğunu ya da sorunun cevabını bilmiyormuş gibi başını salladı, dudaklarını yaladı ve sonunda, Burada değil, dedi. Yarın ya da öbür gün döner belki, ama şu an burada değil. Tomas'a döndüm, o da yüzüme bakmıyordu, istemsizce bir adım ilerledim. Siz burada ne yapıyorsunuz? dedim. Burada ne işler dönüyor? Dairenin öbür ucundan bir ses geldi, başımı hızla çevirdim. Hiçbir şey, dedi Tomas kısık bir sesle, Xavier'inse yüzü aydınlandı. Bir zafer çığlığı attı, odayı koşarak geçti ve koridorda gözden kayboldu. Bir oyundu yalnızca, dedi Tomas cılız bir sesle. Oyundu.

Bir patırtı daha duyuldu ve ardından Hana'nın o tiz kahkahası çınlayarak bize ulaştı. Tomas irkildi, vücudundan küçük bir seğirti geçti, bir saniye hiç kıpırdamadı, bir saniye daha durdu, gözlerini kapadı, gerginlikten bedeni titriyordu, ayağını çaktırmadan yere sürterek kımıldadı, sonunda kendini daha fazla tutamayarak kısa bir çığlık koyverip oturma odasından fırlayarak Xavier'in peşinden koştu. Ben de dönüp peşlerinden gittim, Tomas'ın çalışma odasındaydılar. Koridorun benim bulunduğum ucundan, sanki bir teleskobun ters tarafından bakıyormuşum gibi, Hana'nın bir dolaptan yuvarlanıp boylu boyunca yere uzandığını gördüm, üçü de çığlık çığlığa kahkaha atıyordu, Xavier Hana'yı yerden kaldırırken, Tomas gülmekten neredeyse katılarak iki büklüm olmuştu.

Kaskatı kesilmiş vaziyette, gizemli bir şekilde sünmüş gibi normalden daha uzun duran koridorun öbür ucundan, bir tablonun içindeymiş gibi görünen üçlüyü izliyordum: Hana yerde uzanıyordu, Xavier onu kaldırmak için diz çökmüş, Tomas ise endişeyle Tanrı'ya yakaran biri ya da huysuz bir saray soytarısı veya art niyetli bir ruh gibi tepelerinde dikiliyordu. Donakalmamın nedeni Tomas'tı, görüntüsünde tuhaf, aklımın almadığı bir şey vardı ve yanlarına gitmem gerektiğini bilsem de gidemiyordum. Hana gülmeye devam ederken Xavier onu kollarından tutup beceriksiz ve sırnaşık bir şekilde kaldırmaya çalışıyordu, dokunuşu sert ve hoyrattı, Hana kollarının arasından kaydı ve gülmeye devam ederek tekrar yere düştü.

Şimdi de ona yardım etmek için Tomas diz çökmüştü, eliyle Hana'nın o narin kolunu tutuşunu izledim, öteki eliyse belinden biraz yukarı, göğsüne dolanmıştı, parmakları memesini kavrıyordu. Yüzünde, uzun zamandır doğru an için fırsat kollamış bir adam gibi temkinli bir açgözlülük ifadesi vardı, o anın sonunda geldiğine inanmak isteyen ama buna inanmaya cesaret edemeyen biri gibi. Gözleri şehvetle donuk bakarken eli bir o

yana bir bu yana oynuyor, parmaklarını sıkıyordu. Yüzü hiç bu kadar aşinalıktan yoksun gelmemişti, sanki bir kapmış da ters çevrilmiş, onu kendisi yapan her şey yere akıp gitmiş gibiydi.

O anda, memesi kocamın elindeyken, Hana bakışını bana çevirdi ve o uzun koridorun öteki ucundan beni süzdü. Gözlerinde utanç ya da mahcubiyet değil, zevk ve zafer parıltısı vardı. Tomas'ın eline küçük, sert bir şaplak attı. Ayıp! Ayıp! diye bağırdı. Azgın ihtiyar seni! Sonra ciddi olmadığını göstermek için gülmeye başladı, başını geriye atarak eğlencesine yaptıklarını söyledi, dediğine göre zamanında ben de yapmışımdır belki. Zihnimdeki kargaşanın ortasına aniden bir şaşkınlık saplanmıştı, nasıl oluyordu da onun yaşındaki bir kadın hâlâ böyle şeyler yapma ihtiyacı hissediyordu?

Bağırma seslerini duyunca Xavier, Hana'ya bakmak için döndü, sonra gözlerini Tomas'a çevirdi. İkimiz birden, Hana'nın kollarını Tomas'a sardığını, müstehcen bir şekilde sarmaş dolaş olduklarını gördük. Durduğum yerden Xavier'in titremeye başladığını görebiliyordum, omuzları kamburlaşmıştı, şimdi onun canının sıkıldığını anladım. Arayış içinde bir baş hareketiyle döndü, beni istediğini biliyordum. Gözleri beni buldu ve uzun bir süre birbirimize baktık. Yüzünde bir talep vardı, annesinden katlanılmaz bir durumu düzeltmesini isteyen bir çocuğun talebi. Koridorun ucunda donmuş hâlde durmaya devam ettim, yüzündeki kırılganlığı, yüz hatlarında beliren hayal kırıklığı korkusunu seçiyordum ve anladım ki beni bekliyordu.

Beklenen kişi olduğunuzun farkına varmak azımsanacak bir şey değildir ve bu, aynı zamanda anneliğin sonu gelmez hâlidir, bekleyiş asla bitmez. İşte bu yüzden, tam bu yüzden, yürüyüp koridoru geçtim, Xavier için. Yüreğim ağzımda, elimden geldiği kadar çabuk onun yanına koştum, fakat yaklaşırken bile aramızdaki bağın gevşediğini görebiliyordum

ve yanlarına gittiğimde yüzündeki beklenti kapısının çoktan kapanmaya başladığını fark ettim, bir an sonra tamamen kapanmıştı. Ve ben dışarıda kalmıştım. Ve bu benim davranışımdan ötürü olmuştu, kötü davrandığımın farkındaydım. Sanki içime başka bir insan, bambaşka bir kadın girmişti.

Xavier'e gitmedim. Onun yerine Tomas'ı hiç beklemediğim bir güçle yerden kaldırdım, hani kadınların çocuğu tehlikedeyken arabayı havaya kaldırabildiği gibi hikâyeler duyarız ya, o türden bir güç, ama benim böyle bir gücü öfkeli bir anımda bulmam ne anlama geliyordu? Onu öyle bir çekip kaldırdım ki sendeleyip duvara yapıştı, o sevgili yaşlı başı duvardan sekti, onu oraya ben itmiş, yere çalmış gibi oldum, oysa böyle bir şey mümkün değildi, bu gerçek olamazdı. Xavier panik içinde bağırarak hemen Tomas'ın yanına koştu ama ben gitmedim, bunun yerine Hana'yı çekip ayağa kaldırdım ve onu sokak kapısına doğru sürüklemeye başladım.

Karşı koymadan peşimden geliyordu, daha saniyeler önce üzerimizde böylesine fiziksel bir güç uygulamış olan Hana, şimdi koridorda yanımda tuhaf biçimde cisimsiz bir şeymiş gibi süzülüyordu, kapıya ulaştığımızda uzanıp kendi eliyle açtı ve bunun olacağı anı bekliyormuş gibi itiraz etmeden dışarı çıktı, durumun çoktan kaçınılmaz hâle geldiğini şimdi anlıyordum. Ancak daireden çıkınca döndü ve o zaman yüzünde belki acıma olarak tasvir edilebilecek bir ifade gördüm. Yüzünü benimkinden uzaklaştırmak ister gibi hemen başını çevirdi ve o anda anladım ki bu ifadeyi görmemi hiç beklememiş, o anki hâlime verdiği içten tepkisini istemeden açık etmişti.

Bir an sonra yok oldu. Kapı kapanırken şaşkınlık içinde ardından bakakalmıştım, olanları anlayamıyordum. Bıraktığı boşluk önümde derin bir yarık gibi duruyordu. İçeriden Xavier'in homurdanışını duydum. Gitti mi? Gitmesine izin mi

verdin? Kalktı ve sendeleyerek bana doğru geldi. Ona ne söyledin? diye bağırdı. Hiçbir şey söylemedim, dedim, hiçbir şey. Ama o, bu mümkün olamazmış gibi başını sallıyordu, Hiçbir şey söylemedim, diye tekrar ederken kapıya davrandı ve hızla kapıyı açıp sahanlığa baktı, önce asansöre, sonra merdivene doğru atılırken arkasından, Hiçbir şey söylemedi, tek kelime etmeden gitti, diye seslendim. Gitmesi gerektiğini biliyormuş, anlasana. Onu durdurmama kalmadan merdivenden aşağı paldır küldür gözden kayboldu, gerçi durdurmaya çalışmadığım da doğru, bunun için elimden geleni yapmamış, dönüp Tomas'a koşmuştum.

Dik oturuyordu, önüne gelince yavaşlayıp durdum. Birbirimize baktık, sanki ikimiz de ilk adımı atmaya istekli değildik, buna takatimiz yoktu. Sonra elini uzattı. Elini tutmadan yanına oturdum. Uzun bir nefes verdi ve elini aşağı indirdi. Yerinde duramayan parmaklarını bacağına vurup duruyordu, sırf bu hareketi durdurmak için uzanıp elini tuttum ve tüm gücümle sıktım. Tomas hâlâ duvara dayalı duran başını kaldıracak gücü yokmuş gibi olduğu yerde çevirdi. Gitti mi? diye sordu. Başımı salladım. Kıpırdamadan duruyordu. Ya, dedi, ben de bir daha başımı salladım ve elimde duran elini biraz daha sıktım. Bu sırada Xavier nefes nefese daireye daldı, o koridoru geçerken biz de yüzleşme ânının geldiğini anlamış gibi yavaş yavaş ayağa kalktık.

Xavier hızlı hızlı nefes alarak karşımızda dikildi. Artık bitmesi gerekiyordu, dedim kararlı bir sesle. Sen de biliyorsun bunu, bu düzen devam edemezdi. Xavier de cevap verdi, Edememesinin nedeni sendin çünkü resmen kafayı yemişsin *anne*, kafan gidik senin. Sesi, söyleyiş biçimi, sanki *anne* kelimesini tırnak içine alır gibiydi, sanki kelime gerçek anlamını değil, tam tersini ifade ediyordu. *Anne* sözcüğü odanın içinde

yankılanıyor, kafamın içinde çınlayıp duruyordu. Gözlerimin önünde yüzü, onda kendime ait hiçbir şey, tek bir şey bile göremez olana dek parça parça silindi. Sen benim oğlum değilsin, dedim. Güldü. Nasıl olayım ki? Kendine bir bak. Sözleri küçümsemeyle doluydu. Tomas'ın çok uzaklardan gibi gelen sesini işittim, Annenle böyle konuşma, diyordu, sonra sanki Xavier'i itecekmiş gibi ileri atıldı fakat kollarında güç yoktu ve hareketi boşa gitti, Xavier acı acı gülmekle yetindi ve ondan kaçınmak için yana kaykıldı. Ne istiyorsun benden? dedim, Xavier yine güldü. Lütfen, dedi Tomas, artık git.

Xavier, Gidiyorum, dedi, seni arayacağım. Bunu Tomas'a söylemişti. Sonra, Xavier dönüp peşinde bizimle birlikte oturma odasına girdiğinde hayır, diye düşündüm, hayır dedim. Ellerimi bir kez çırptım, ses odada bir patlama gibi yankılandı. Xavier'in, tıpkı egzozu patlayan bir araç ya da sokakta yankılanan silah sesi duyan biri gibi irkildiğini gördüm. Omuzları kalktı, sırtı büküldü, kulaklarını elleriyle kapatacak sandım. Yere bakıyordu, dönüp bana bakmadı. Konuştuğumda, sesimde aslında hiç hissetmediğim bir kesinlik vardı, kelime ağzımdan bir büyü gibi döküldü. Bitti, dedim. Xavier de, Tomas da yerinden kıpırdamamış olsa da mekân başkalaşmıştı, artık bir odada –sorunları, çekişmeleri, kırgınlıkları ve başka her şeyiyle– bir aile olarak değil üç başka insan olarak duruyorduk, bir anda anlamdan azade olup birbirinden ayrı düşmüş üç kişi.

Xavier başını kaldırıp baktı, ama bana değil, Tomas'a; onun gözlerinde bir soru olduğunu gördü. Tomas'a bakınca onun ikna olmadığını gördüm, bir parçası bu performansın, bu fantazinin içinde kalmayı diliyordu, bu düşüncenin kafasının içinde dolaştığını ve yerleşmeye başladığını görebiliyordum, aile paylaşılan bir yanılsamadan, ortak bir kurgudan başka nedir ki? Aynı şekilde, Xavier'in de Tomas'ı ikna edebilirse üç kişiden

ikisi olacaklarına ve kabullendiğimiz fantaziyi sürdürmek için yeterli çoğunluğu elde edeceklerine inandığını görüyordum. Ama yanılıyordu, geçmiş haftalarda yaşananlardan ötürü ikna gücüne fazla güvenmişti. Bense Tomas'ı etki altına almak için yıllarımı, bütün bir hayatımı vermiştim ve ne bu konudan ne de başka bir şeyden ötürü beni bırakmayacağından emindim.

Sonunda çemberin dışına ilk adımı atan, belki de benim zaten bildiğimi hızla kabul ettiği için Xavier oldu, şimdi içeride yalnızca Tomas kalmıştı. Ona bakarken, Tomas'ı hiç bu kadar yalnız ve umutsuz görmediğimi düşündüm. Bize doğru bir işaret yapar gibiydi, ikimize de o kadar emin misiniz diye soruyor, bizi tekrar büyülü çemberin içine girmeye çağırıyordu sanki. Ama iş işten geçmiş, oda çoktan değişmişti, burası bir şehirdeki apartmanın içinde bir odaydı, içeride sadece bir çift ve varlığını artık tamamen kavrayamadıkları bir kişi, bir yabancı vardı, grup çoktan biz ve o şeklinde ayrılmıştı ve Xavier bunu anında sezip Tomas'ın ölümcül darbeyi indirmesini beklemeye niyeti olmadığını gösterdi. Her zamanki ağırkanlı Tomas.

Xavier, ulumayla nefes verme arasında, tiz bir kahkaha gibi tarif etmesi zor bir ses çıkardı. Muhtemelen Hana'nın da birkaç saat önce yaptığı gibi oturma odasından eşyalarını toplamaya koyuldu, yatak odasına girip gözden kayboldu, sonra dönüp elindeki spor çantaya kitaplarını ve kıyafetlerini doldurdu, o sırada oturma odasına ne kadar yerleşmiş olduklarını fark ettim. Bu böyle olmaz, dedi eşyalarını toplarken. Çantasının fermuarını çekti, bize bakmak için döndü. Ama ya olsaydı? Tomas ellerini çaresizce havada gezdirdi ve Xavier'e baktığında, gözlerinde büyük bir şefkat ve özlem vardı. Ne yapacaksın? diye sordu, sesi titreyerek. Xavier hiçbir şey söylemedi. Yalnızca başını salladı ve gitti.

AY IŞIĞI KİTAPLIĞI

@ayisigikitap

13

Ve sonra, tıpkı o an olduğu gibi pişmanlık ve hayal kırıklığıyla derin bir suskunluğa gömülmüşken, dairenin aslında ne kadar sessiz olabileceğini öğrendim. Günlere ve haftalara yayılan o sessizliğin içinde durup yaptığım şeyi düşündüm. Sanki geçici bir deliliğin etkisi altına girmiştim. Tomas'a bakıp hatırlamaya, yaptığımın doğruluğuna ikna olduğum o taşkın ruh hâline tekrar geri dönmeye çalıştım, dengemi yitirmiştim ve heyecan içindeydim, ama şimdi içimi bir pişmanlık kaplıyordu sadece.

Xavier'e gelince, artık ne onun benim için ne olduğunu biliyordum ne de benim onun gözünde ne ifade ettiğimi. Üzerimize düşen rolleri oynuyorduk ve bir süre –rollerimizi anladığımız; bir kişinin diğerine anlattığı hikâyeden ibaret olan ve adına aile dediğimiz o incelikli gizli anlaşmaya katıldığımız sürece– bu mekanizma ayakta kalmıştı. Ama suç ortaklığı ne kadar derin ve uzun solukluysa esneme payı o kadar azalır, anlaşma o kadar bağlayıcı ve affetmez hâle gelir, bu yüzden yapının tamamen çökmesi için ufacık bir şey yeterli olmuştu. Sanki bir ara verilmiş gibiydi, sanki birden ikimize de onun replikleri yetersiz, benim karakter yorumum eksik ve olay örgüsü tamamen hatalı ve inandırıcılıktan uzak gelmişti.

Ya da belki sadece tepki gösteriyordu. Belki olay bundan

ibaretti ve sandığımdan çok daha küçüktü. Söylenenler geri alınabilir, yapılanlar geri döndürülebilir miydi, saat hem ileri hem geri akabilir, hikâye aynı anda iki yöne açılabilir miydi? Birkaç gün sonra eve döndüğümde eşyalarının hepsinin gitmiş olduğunu gördüm, nakliyeyi Tomas'ın ayarladığını varsaydım. İkisinin hâlâ iletişim içinde olduğu anlaşılıyordu. Tomas'ın ondan vazgeçeceğini düşünmemiştim zaten. Böyle bir şey yapmasını da istememiştim. Issız dairede kahvaltı yaparken ya da gecenin bir yarısı Tomas'ın telefonunun titreşimini duyup en azından bir iletişim kanalının hâlâ açık olduğunu bilmek, hiç değilse Xavier'in güvende olduğunu düşünmek içime bir nebze su serpiyordu. Olan bitenden giderek daha büyük bir utanç duymaya başlıyordum. Sadece yüzleşme ânı değil, o âna dek olan her şey utanç kaynağıydı, iç yüzümüzü istemediğimiz kadar açık etmiş, en mahrem arzularımızın haritasını neredeyse edepsizliğe varan bir biçimde birbirimizle paylaşmıştık.

Oyun sona erdi. Son gösterilerde salon boştu, ben de sahnede sadece yapmam gerekeni yapıyordum, çevremdeki herkes ve izleyiciler bunu fark edebiliyordu. Rolümün posasını çıkarmıştım. Yine de oyun sona erdiğinde bir boşluğa düştüm. Daire gözüme daha büyük, daha boş gelmeye başladı. Xavier'i merak ediyordum elbette. Tomas ve Xavier iletişim içinde oldukça, ne şekilde ve hangi araçla olursa olsun birbirleriyle konuşmaya devam ettikçe, bir olasılık vardı, barışma olmasa bile durumu toparlama olasılığı. Yeni bir başlangıç. Bu mümkün olabilir mi? diye sordum Tomas'a. Hiçbir şey demedi. Ne sorduğumu anladı mı acaba diye düşündüm. Anlamıştı tabii ki, her şeyi anlamıştı. Hep anlamıştı. Tomas'ın olayı buydu.

Bir ay sonra, Xavier daireye geri geldi. Tomas kapıyı açarken acaba kim geldi, bizi Xavier'in hangi versiyonu bekliyor, kimi

göreceğim diye merak ediyordum. Belki Xavier de benim için aynı şeyleri düşünüyordu. Ama kapıyı açan Tomas'tı, o yüzden onu da ilk o gördü, doğal bir şekilde ve beklendiği üzere kucaklaştılar, birbirlerini yabancılamamış, gergin ya da düşmanca davranmamışlardı.

Fakat Xavier bana döndüğünde uzak durur gibi bir hâli vardı, içim sızladı, bana dokunan sadece benden çekinmesi değil, bu davranışında özel bir şey olmamasıydı, alelade birinden uzak durur gibiydi, artık onun gözünde önemli biri değildim. Elini ellerimin arasına aldım fakat Tomas'ın yaptığı gibi onu kucaklayamadım, Xavier'in beklediğinden daha azını verebildiğimi, içimden geldiği kadarını sunamadığımı biliyordum. Elini bırakıp onu oturma odasına davet ettim, kullandığım kelimeler hepimizi afallatmıştı, onunla sanki bir misafirmiş, yabancı biriymiş gibi konuşmuştum. Ama belki Xavier bunların ikisi birdendi. Her halükârda bu küçücük ânın ardından başını sallayıp peşimden geldi.

Kanepelerde, birbirimizin yüzünü görecek şekilde ve aramızdaki en uzak mesafeyi korumak ister gibi karşı karşıya oturduk, Xavier'in ruh hâlini ancak o uzaklıktan gözlemlediğimde anlamlandırabildim, hem somurtkandı hem de gururlu ve heyecanlı. Tekrar ayağa kalktı ve paltosunun cebinden bir tomar katlanmış kâğıt çıkardı. Bir an durdu, sonra kâğıtları Tomas'a uzattı. Yine de bu hareketin bana yönelik olduğu belliydi, üçümüz de bu kırışık kâğıt parçalarının taşıdığı mesajın Tomas için değil, benim için olduğunun farkındaydık.

Tomas bana doğru bir bakış attı. Yerinden kıpırdamadı, uzanıp kâğıtları da almadı. Xavier hafifçe omuz silkip desteyi sehpanın köşesine bıraktı. Tekrar kanepeye oturdu. Tomas o zaman öne uzandı. Elini kâğıtlara götürdü, açık duran parmakları ve ayası sayfaların üzerinde asılı kaldı. Bu ne? diye sordu

Xavier'e, ince endişe tabakasının altındaki merakı şimdiden işitebiliyordum. Xavier, Bir oyun, diye cevap verince merakı bir anda arttı, belki rahat bir nefes aldığı için biraz da yumuşadı. O noktada başımı kaldırdığımda ikisini de bana dönmüş vaziyette buldum, belki tüm bu süre boyunca Xavier'in gözü üstümdeydi, kimbilir.

Pencerenin altında duran, Tomas'ın Xavier için satın almasının üzerinden çok da zaman geçmeyen çalışma masasına baktım, şimdi bomboş yüzeyi parıldıyordu, o anda en azından bir konuda yanıldığımı fark ettim ve kendi kendime, demek ki bunca zamandır çalışan kişi Hana değil, Xavier'miş, dedim. Xavier'in kanepede ya da yerde uzanan, eline geçen bir kitabı ya da dergiyi gelişigüzel karıştıran görüntüleri akla tam tersini getirse de, bu oyunun tamamen ona ait olduğunu biliyordum, bunu Tomas'a bizimle paylaşmak istediği bir şey olduğunu söyleyişinden, hatta o küçük kâğıt yığınını masanın üzerine koyuş biçiminden anlamıştım, her şeyi, son kelimesine kadar Xavier'in işiydi.

Tomas boğazını temizledi ve, Demek bitirdin, dedi. Parmakları sayfaların üzerinde neredeyse şefkatle dolaştı. Taslağı eline alınca meraklandığını, okumaya başlamak için sabırsızlandığını ve bunun uzun süredir farkında bile olmadan içinde bastırdığı bir umudun bir bakıma zirve noktasına ulaştığı an olduğunu anladım. Xavier'e gururla baktı, bir yandan onunla, diğer yandan onun aracılığıyla kendiyle duyduğu gururla. Duygusunun genişliği onu dönüştürmüş, kendisinin dışına çıkıp varlığının sınırlarını genişletmişti ve bunun sevginin bir tanımı olduğunu biliyordum.

Tomas'ın, her geçen saniye büyüdüğünü görebildiğim bu duygunun içinde kalmasını istiyordum sadece, onun için tek istediğim buydu. Ama o başını eğmekle yetindi ve konuşmadı. Ne tür bir oyun? diye sordum sonunda ve Xavier bana baktı.

Gözlerini kaçırmadan, kendinden emin bir şekilde bakıyordu, ilk kez egosunun tutarlılığını sezdim ve onun bir eser, belki de pek çok eser yaratabilecek biri olduğunu anladım. Hayır, daha önce hiçbir zaman onu doğru anlamamıştım. Bir monolog, diye cevap verdi. Ve sonraki soru, ben durdurmaya fırsat bulamadan ağzımdan çıkıverdi. Ne tür bir rol? Bu soruyu bekliyormuş gibi başını salladı, tıpkı benim gibi onun da sesimdeki kibri sezdiğini anladım. Senin yaşlarında ve aynı yaradılışta bir kadın, dedi. Gerçek ile gerçek olmayanı ayırt edemez hâle gelmiş bir kadın.

Birbirimizle bakıştık. Yüz hatları gevşeyip o alışılmış kaçıngan hâlini alacak mı, yine o eski kişiliğine dönecek mi diye görmek için bekledim. Ama bunun yerine, tazelenen egosunun gücünü hissettim, tanınmayacak denli değişmişti. Kendi olmuştu. Küçük bir kahkaha attım. Çizgiyi biraz aşmıyor mu? dedim ve ayağa kalktım. Bununla ne yapayım? diye sordu Tomas, Xavier'e. Neden soruyor ki, diye düşündüm, Xavier'in ne yapmasını istediği gün gibi ortadaydı. Okumanı istiyor, dedim sertçe, kapı eşiğinden seslenerek. Ne düşündüğünü görmek istiyor.

Ama Tomas başını salladı ve Xavier'e son derece makul ve nazik bir sesle, İlk önce hangimizin okumasını istersin? diye sordu. Bence ilk benim okumamı istemezsin. Bu sayfaları yazdığın kişi... Burada bana döndü ve küçücük bir an sayfaları tutan elinin daha sıkı kavradığını gördüm. Sonra kâğıtları bana uzattı, parmakları gevşemişti bile. Bence bu senin okuman için. Ve elindeki taslağı bana uzatırken hafifçe yutkundu, bunun onun için de kolay olmadığını, bir şeyden feragat ettiğini anladım. Xavier'e baktım, umudunu saklamaya çalışan yüzüne, sonra Tomas'ın bana uzattığı ele baktım ve odaya geri döndüm.

Burada, aynı anda iki şey olmak mümkün. Kişilik ya da ruh bölünmesi değil, bir zihnin başka bir zihin üzerine doğal bir

biçimde binmesi söz konusu. Aralarındaki boşlukta bir performans mümkün hâle geliyor. Kendinizi gözlemler, oynarken izler, konuşurken dinlersiniz, söylenen replik sonra tekrar edilir ve ortaya çıkan anlam –sahnede ve izleyici tarafından deneyimlendiği üzere– hem tamamen gerçektir hem de sanatınızın, yaptığınız tercihlerin, özgürlüğe alan bırakan kontrolün öngörülebilir sonucudur.

Sahnede duruyorum. Salonu dolduran seyircilere bakıyorum, herhalde en başından beri Xavier'in hayalini kurduğu türden bir salon bu. Benimki gibi yoğun ve güçlü bir hırsa sahip Xavier. Bu, meslek hayatımın ilk günlerinde benim de istediğim türden bir salondu, o zamanlar sanki aradığım tek şey seyirci ve onların takdiriydi. O zamanlar hep görünür olmak başlı başına bir amaç gibiydi, çünkü ancak görüldüğüm zaman var olduğumu kesin olarak söyleyebiliyordum, dokunduğumda uzuvlarımın gerçek olduğunu, dünya karşısında benliğimin bütün kaldığını hissediyordum. İçimdeki çalkantıyı yatıştıran bir mola, belki de tüm bunların asıl amacı buydu.

Xavier'in de aynı şeyin peşinde olduğunu biliyorum, hatta belki çoktan bulmuştur. Dünyanın gözünde ve içinde bir yerde var olduğunu bilmek, durmaksızın yeniden tanınmak istiyor. Ama böyle şeyler kalıcı değildir, en azından onun düşündüğü şekilde değil. Tanınma hâli gelip geçicidir, sahnede de hayatta da çoğu rol varlığını sürdüremez ve bir kez yitip gittiklerinde o bütünün mantığını yeniden bulmak imkânsızdır. Çoğu zaman geride yalnızca bir boşluk kalır. Ama bu benim ona söyleyeceğim bir şey değil. Kendi başına keşfetmesi gereken bir şey. Bunun yerine, Xavier'in yarattığı hikâyenin içinde, onun yazdığı role bürünmüş, bu sahnede duruyorum. Karşımda – kalabalığın içinde seçebildiğim bir-iki yüz. Kablo gibi sağlam bir sözcük zinciri, bana verilen bir ses. Ve etrafımda bekleyen karanlık.

Katie Kitamura

beş romanın yazarıdır. Ailesinin memleketi Japonya'ya yaptığı ziyaretlere dayanan ilk kitabı *Japanese for Travellers: A Journey* (2006), yabancı olmanın getirdiği o keskin gözlem gücüyle şekillenmiş bir keşif yolculuğuydu. Bir dövüşçünün iddialı bir maç öncesi hazırlığını kaleme aldığı *The Longshot* (2010) ve sömürge coğrafyasında yaşayan bir ailenin zorluklarına odaklandığı *Gone to the Forest* (2013) adlı eserleriyle New York Halk Kütüphanesi'nin genç yazarlara verdiği Young Lions Kurgu Ödülü'ne aday gösterildi. Yunanistan'da kaybolan kocasını arayan bir kadının etrafında kurduğu *A Separation* (2017) ile daha fazla dikkat çekmeye başlayan yazar, Premio Gregor von Rezzori Ödülü'ne aday gösterildi. 2021'de *Yakınlaşmalar* ile, Ulusal Kurgu ve PEN/Faulkner ödüllerine aday gösterildi, Joyce Carol Oates Ödülü'nün finalisti oldu ve Fransa'da Prix Littéraire Lucien Barrière'i kazandı. Kitamura halen New York Üniversitesi'nde yaratıcı yazarlık dersi vermektedir.

Ay Işığı
KİTAPLIĞI

Ayışığı Kitaplığı

@AYISIGIKITAP